

D

59964

duhovno življenje

la vida espiritual

1962 FEBRUAR XXI

..IN LUČ SVETI V TEMI

Poteklo je štirideset dni od rojstva Jezusovega. Jožef in Marija sta nesla Dete v tempelj, tako je naročala Mojzesova postava.

Prišla sta do Lepih vrat in tam je duhovnik tednar sprejel Marijo, jo blagoslovil ter prevzel od nje dva golobčka.

Mlademu paru se je približal po vsem Jeruzalemu znani starček Simeon: v tempelj je bil prišel po božjem navdihnjenju. Cesar drugi razen Marije in Jožefa niso vedeli, je on vedel. Vzel je v roke Jezusa in spregovoril: „Videle so moje oči tvoje zveličanje, ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov: luč v razsvetljenje poganov...“ Kakor da bi Simeon vedel za tiste besede, ki bodo kasneje zapisane: „V začetku je bila Beseda... V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi...“

Trideset let za tem je bilo, v začetku šotorskega praznika. Nad Jeruzalemom je ležala noč, v tempeljskem atriju žensk pa so razsvetljevali veličastno obzidje štirje ogromni zlati svečniki v spomin ognjenega stebra, ki je vodil Izraelce skozi puščavo. Med muziko in psalmi levitov so ljudje z bakljami v rokah plesali svete plese.

Kristus je stopil v snope svetlobe in dejal: „Jaz sem luč sveta. Kdor gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja.“

Kristus je luč.

Luč šele pokaže obliko in barvo stvari: stori, kakor bi se odprla vrata v neznan svet. Človeška znanost ve tako malo o resnični vrednosti stvari; o čudovitem svetu nadnarave, ki neskončno presega vse naravno, pa ne ve skoraj ničesar. Šele božja beseda razkrije čudeže tega neznanega sveta in tudi v naravi pretehta vsako stvar po njeni resnični ceni. Če se človek ponaša s svojo naravno znanostjo, ki gotovo ima tudi svoj smisel, bi moral biti toliko bolj ponosen na svoje božje znanje, ki je za življenje sdmo neprimerno važnejše kot naravna znanost.

Luč omogoča življenje. Ali bi bilo življenje brez svetlobe sploh možno? Znanstveniki govorijo o spreminjanju luči v energijo. Nadnaravna luč milosti ima v svojem svetu iste učinke: daje silo za življenje.

Februar — mesec luči. Mesec naše zahvale za Luč.

B. R.

Ker je človek danes izgubil čut za pravo avtoriteto in oblast pri ljudeh, je izgubil tudi čut za božjo veličino, vzvišenost, mogočnost in avtoriteto, in s tem je, kot je pred leti dejal Suhard, izgubil sploh čut za Boga.

ČLOVEK DO BOGA NEKDAJ IN DANES

Danes doživljamo na svetu velike spremembe. Novi narodl se prebujaajo, v njih vstaja misel in želja po samostojnosti; in tako nastajajo vedno nove države. Podložniki postajajo sami svoji gospodarji, kolonializem izginja, geslo samoodločbe je kakor čarovna palica, ki spreminja oblička kontinentov. Najbrž še nikdar v zgodovini hrepenenje po svobodi, po samostojnosti in samoodločbi, po demokraciji ni bilo tako veliko kakor danes. Ljudje mislijo in odločajo demokratično, hočejo imeti pravice in uveljaviti svoj glas posebno pri volitvah in glasovanjih.

Kdor primerja čase nekda in danes, hitro vidi, kako zelo so se spremenili. Drugi časi, drugi ljudje in drugo mišljenje! Ta sprememba se vedno bolj kaže v vsem življenju, ne samo v politiki. V družini imajo starši čimdalje manj oblasti, otroci hočejo biti čimprej samostojni in se z očetom in z materjo pogovarjati in dogovarjati kot enakopravni družinski udje. Delodajalci morajo gledati na to, da bodo z delavci v dobrem razmerju, da jih bodo upoštevati in jim ne kratili njihovih pravic, ker drugače lahko pride do stavk. Pri vojakihi ni več tako stroge podložnosti kakor včasih. Tudi navaden vojak ima

pravico do spoštovanja in obzirnosti. V šoli morajo učitelji paziti, da ne razžalijo otrok ali jih ne prijemajo pretrdo, ker bi sicer lahko nastale težave s starši in javnostjo.

Povsod torej opažamo, da se današnji človek veliko bolj zaveda samega sebe, svojega dostojanstva, svoje vrednosti in časti, svojih pravic in svoje moči. To je nekaj podobnega kot pri mladem človeku, ki je odrasel otroškim letom in v življ samozvesti zahteva, da ga odrasli jemljejo resno, ga spoštujejo in upoštevajo in mu dovoljo, da se samostojno uveljavi v življenju in v družbi.

V VERI NI MOŽNA SPREMEMBA

Ta sprememba čutenja in mišljenja današnjega človeka je velikega pomena tudi za razmerje med Bogom in človekom. Nekoč smo se učili šest resnic in v drugi resnici dejali, da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. S tem smo priznali, da je Bog naš najvišji gospod in gospodar, ki ima vso oblast, ki vse vodi in presoja, nad katerim ni nobene višje oblasti. V današnjem demokratičnem času se mnogim zdi ta resnica veliko

težja kot pa v prejšnjih stoletjih, ki so poznali še kralje in cesarje, gosposko in podložnike. Ker je človek danes izgubil čut za pravo avtoriteto in oblast pri ljudeh, je izgubil tudi čut za božjo veličino, vzvišenost, mogočnost in avtoriteto, in s tem je, kot je pred leti dejal pariški kardinal Suhard, izgubil sploh čut za Boga. Moderni človek bi bil rad tudi do Boga v nekakem demokracičnem razmerju kakor v državi. Toda to je nemogoče. Demokracično mišljenje nasproti Bogu je nesmisel. V tem oziru se časi niso spremenili. V razmerju med Bogom in človekom velja še vedno osnovna resnica, da je Bog vsemogočni stvarnik, človek pa neboljena stvar, da je Bog najvišji gospod, človek pa pred njim hlapec, da je Bog edini zakonodajalec, človek pa popolnoma njemu podložen, da je Bog najvišji sodnik, nad katerim ni nobenega sodišča, človek pa na milost in nemilost odvisen od njegove sodbe.

BOG V STARI DOBI

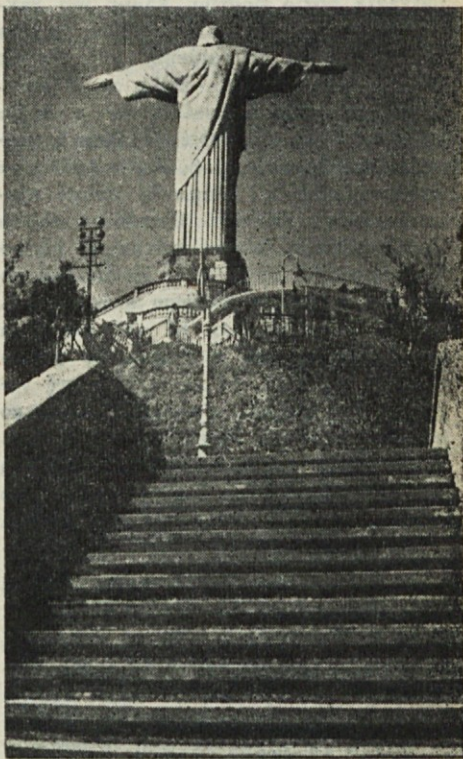
Prejšnji rodovi so se tega razmerja med Bogom in ljudmi še vse drugače živo zavedali. Če prebiramo sv. pismo Stare zaveze, imamo vtis, da je Bog ravno to resnico hotel ljudem čimbolj živo vtisniti v dušo. Zato ravno sedaj v postnem času tolikokrat beremo v odlomkih sv. pisma Stare zaveze: Jaz sem tvoj gospod in tvoj Bog. Tako govori Tvoj Gospod in Tvoj Bog. V Stari zavezi je Bog večkrat tudi vidno pokazal svojo moč, da bi Izraelci vedno bolje spoznali, da je Bog res edini gospodar nad njimi.

Tudi pri prvih kristjanih je bila ta zavest še zelo živa. Zanje je bil Bog res še velik, živi, vsemogočni, vsevedni, vsepričujoči, neskončno pravični in svet. Bog. Kako lepo prihaja to prepričanje do izraza v molitvi prvih kristjanov,

ko je v Jeruzalemu izbruhnilo prvo preganjanje! Takole s molil: „Gospod, ti ki si ustvaril nebo in zemljo in morje in vse, kar je v njih, si v Svetem Duhu govoril po ustih našega očeta Davida, svojega služabnika: Kaj besnijo pogani in se ljudstva izmišljajo prazne reči?“

VZROKI SPREMENB

Zakaj se je danes zavest o razmerju med Bogom in človekom tako zelo spremenila? Zakaj so ljudje tako pozabili, kdo je Bog in kdo so sami, zakaj Boga

*Kristusov kip v pristanišču mesta
Rio de Janeiro*

sploh nič več ne jemljejo resno? Zakaj je danes za toliko ljudi Bog le še neka praviščna oseba, starček z dolgo sivo brado, dobrohoten dedek, s katerim otroci lahko počenjajo, kar hočejo? Ali je temu vzrok sprememba v mišljenju in demokratično razpoloženje?

Ne, vzrok je globlji. Ko je hotel Bog ustvariti človeka, nam pravi sv. pismo, da je dejal sam pri sebi: Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti (Gen 1, 26). Danes pa ljudje preobračajo to božjo besedo in govore sami pr sebi: Naredimo Boga po svoji podobi in sličnosti. In tako si vsak sam ustvarja božjo podobo, kakor mu ravno odgovarja. Ta božja podoba je vsa izmaličena in izkvarjena, ker človek le sam sebe in svoje želje, svojo omejenost in svoje slabosti vnaša v božjo podobo. V stari zavezi je Bog prepovedal malikovanje, zato Judje tudi niso smeli upodabljati Boga in delati njegovih kipov ali slik. Danes pa toliko ljudi malikuje, ker si ustvarjajo lastno božjo podobo, ne sicer iz kamna ali na papirju, ampak v lastnem srcu in življenju. Toda ta Bog ni več pravi in resnični Bog. Ali ni čudno, če potem ti ljudje pravijo, da ne morejo več verovati, ne zaupati, ne moliti? Ker so pozabili pravega Boga, izmaličili njegovo obličje, skvarili njegovo podobo in ustvarili malike po lastni podobi, so razdrli tudi pravo razmerje med Bogom in človekom.

Tu nam vsem velja veliki postni klic: Spreobrnite se, vrnite se k pravemu in živemu Bogu! Mi vsi, duhovniki in verniki, imamo veliko in resno dolžnost, da spet očistimo božjo podobo v nas in da spet pridemo do pravega in živega Boga. V cerkveni liturgiji, v molitvi, v branju in premišljevanju božje besede moramo iskati pravega Boga, zaupajoč v besedo sv. Pavla, da

Bog ni daleč tistim, ki ga iščejo (Apd 17, 27).

PRAVO RAZMERJE

Potem se bo tudi naše razmerje do Boga spremenilo. Našli bomo tisto, kar današnjim ljudem najbolj manjka: pravo, globoko spoštovanje pred Bogom. Med sedmimi darovi sv. Duha je zadnji dar strahu božjega. Tega so ljudje skoraj čisto pozabili. Strah pred Bogom ni strah sužnja pred jeznim in samovoljnim gospodarjem, ampak strah spoštovanja in občudovanja, zavest božje veličine in lastne majhnosti, živo pričanje popolne odvisnosti od Boga. Komur Bog da te milosti strahu božjega, ta Boga spet resno jemlje in ga ne pozablja tako lahkomišljeno, kakor da bi mu nič ne pomenil. Ta se pred njegovim obličjem, posebno v cerkvi in pri sv. maši, ne vede več kakor nezgojen otročaj, ne govori norčavo o njem, in predvsem ne zlorablja tako lahkomišelnosti v jezi in kletvini njegovega svetega imena. Če bi kak pogan prišel med nas in slišal naše govorjenje o Bogu in videl naše vedenje pred njim, ali ne bi dobil vtisa, da je Bog za nas le prazna beseda, praviščna oseba ali pa tvorba lastne domišljije? Naša prva dolžnost v razmerju do Boga je torej: več spoštovanja pred živim in svetim Bogom.

Druga dolžnost pa je pravo božje čiščenje. Večina vernih kristjanov se zaveda, da je treba moliti, a skoraj vse molitve so le prošnje, morda še nekaj zahvale in zadoščevanja. Pozabili pa so, da je najvišja oblika molitve čiščenje, slavljenje, poveličevanje. Prav je, da Boga prosimo, a treba je, da ga tudi molimo, kakor nas uči cerkvena liturgija pri sv. maši: „Svet, svet, svet si Ti, Gospod nebesnih čet. Polna so

nebesa in zemlja Tvoje slave. Blagoslovljen, ki prihajaš v imenu Gospodovem“. Vsak dan ponavljamo kratko molitev: Čast bodi Očetu in Sinu in Svetemu Duhu. A kolikokrat prav nič ne mislimo zraven! Če bi tej lepi molitvi vrnili njen pomen in njeno vsebino, bi ravno na ta način zelo lepo molili Boga. V Skrivnem razodetju beremo, kako duhovi in zveličani molijo in časte Boga (Raz 4, 8-11). Vsaj odmev tega večnega česčenja mora pritli do izraza tudi v našem razmerju do Boga.

Če imamo dovolj veliko, čisto in pristno sliko o Bogu, bo tudi naša pokoršina do Boga veliko lažja. Ker je Bog človeku stvarnik in zakonodajalec, je pokorščina v razmerju do Boga tako važna in odločilna, da si brez nje človeka pred Bogom sploh misliti ne moremo. Vedno se je sicer dogajalo, da so ljudje odrekli Bogu pokorščino, a danes hoče človek dokazati, da pokorščina Bogu ni več potrebna, da je zrelega in samostojnega človeka nevredna. Danes ljudje glasujejo o tem, koliko še hočejo biti Bogu pokorni in koliko si sami izbirajo zapovedi, ki jih hočejo še izpolnjevati. Bog sicer vedno znova posega vmes in človeka opominja, naj pokorščine ne pozabi. A koliko ljudi šele takrat sliši in izpolni božji opomin, ko ne morejo drugače, ob smrtni uri. Tedaj mora vsakdo spoznati da nihče ne more Bogu kljubovati. Ob smrtni uri prizna vsak človek, tudi najbolj mogočen, neubogljiv in bogat, da pravega razmerja do Boga brez pokorščine ni. A za nešteto ljudi je to spoznanje prekasno. Ali spadamo tudi mi mednje?

Bog v svoji veličini in vsevednosti, vsemogočnosti in svetosti, in na drugi strani človek, ki je od Boga popolnoma odvisen, nanj popolnoma navezan in mu

Deset zapovedi, ki jih je Bog dal na Sinaju, urejajo naš odnos do Boga sebe in bližnjega

zato dolžan spoštovanje, molitev in pokorščino — takšno je razmerje med Bogom in človekom. A to je samo en vidik, vidik strahu božjega, predvsem vidik Stare zaveze, ki je pa še danes veljaven in za vsakogar od nas zelo potreben in zveličaven.

LUČ NOVE ZAVEZE

Še vse drugačno in novo razmerje med Bogom in človekom pa se pokaže v luči božjega razodetja nove zaveze. Kristus nas je učil moliti: Oče naš, kateri si v nebesih. Bog je naš oče, ki stalno na nas misli, ki za nas skrbi, ki nas ljubi. Ob branju evangelijev ima človek vtis, da nam je Gospod hotel razodeti in globoko v srce vtisniti predvsem to resnico o očetovski ljubezni in skrbi Boga za nas. Ko sv. Janez pozneje razmišlja o tej nezaslišani resnici, plše poln veselja v svojem prvem pismu: „Poglejte, kakšno ljubezen nam je izkazal Oče, da se imenujemo in smo otroci božji“ (1 Jan 3, 1).

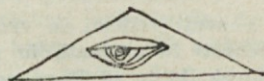
Ker je božje razmerje do nas ljubezen, zato je tudi naše najvažnejše razmerje do Boga zaupanje in ljubezen. Nobenih drugih besed nimamo, ki bi nam tako popolnoma izrazile naše pravo razmerje do Boga kakor ti dve besedi: zaupanje in ljubezen. Tolikokrat jih imamo na jeziku, a bodimo iskreni: kako malo skrene ljubezni in pravega zaupanja do Boga je v naših srcih in v našem življenju! Bog sam uporablja najbolj žive podobe iz človekovega življenja, da bi nam pokazal, kakšno naj bo razmerje med Bogom in človekom: podobe iz razmerja med očetom in sinom, med materjo in otrokom, med ženinom in nevesto. A kdo si upa res dobesedno vzeti te podobe in jih prenesti na svoje razmerje do Boga? Mnogi se tega sploh ne upajo prav verjeti, in tudi če verjamejo, si ne upajo ali nočejo ali ne morejo tako živeti. Velika milost Sv. Duha je dar strahu božjega, še veliko večja milost pa je dar ljubezni božje. Le v Sv. Duhu je možna prava ljubezen do Boga, kot pravi sv. Pavel: „Božja ljubezen je zlita v naša srca po Sv. Duhu, ki nam je bil dan“ (Rim 5, 5).

TEMNA SKRIVNOST

Če razmišljamo o razmerju med Bogom in človekom, bodisi v tem ali onem oziru, nam je ena stvar popolnoma nerazumljiva: zakaj Bog bolj ne uveljavi pravega razmerja med seboj in med ljudmi? Zakaj bolj ne pokaže svoje moči, vsevednosti, vsemogočnosti, svetosti? Zakaj bolj preproščljivo in občutno ne pokaže, kaj pomeni za človeka? Nerazumljivo nam je, zakaj Bog dopušča, da ljudje tako zelo pozabljajo nanj, ga zmerjajo in ne jemljejo resno svojih dolžnosti do njega. Zakaj Bog ne prisili človeka k spoštovanju, molitvi in pokorščini, zakaj

mu ne da doživeti ljubezni in zaupanja tako, kot se to zgod v razmerju med ljudmi? Da, zakaj? To ve samo Bog. Sv. Pavel pravi, da zdaj gledamo v zrcalu nejasno, da zdaj spoznavamo le deloma, popolno spoznanje in gledanje iz obličja v obličje bo prišlo šele v večnosti (1 Kor 13, 12). To pomeni, da naše razmerje do Boga tu na zemlji še ni osebno izkušanje in doživljanje, ampak težko razumsko spoznavanje in predvsem življenje iz vere. Le kdor Boga šče z duhom in srcem, v ponižnosti in veri, bo Boga v resnici našel in s tem našel tudi pravo razmerje do njega. Bog se ne vsiljuje, kakor se vsiljujejo stvari in ljudje. Bog ne uveljavlja svoje moči in oblasti tako kot mogočniki tega sveta. Bog tudi ne kaznuje takoj vsake malomarnosti, zanikrnosti, lahkomišelnosti in hudobije v razmerju do sebe. Bog čaka in molči. Njemu se ne mudi, ker ne bo nič zamudil in se ne bo nihče izmaknil. Ravno ta božja potrpežljivost, to čakanje in ta molk je nekaj najbolj strašnega in zapelje toliko ljudi v napačno razmerje do Boga, ker se dajo preslepiti od hrušča tega sveta in od vsiljivosti stvari in ljudi. Kdor pa s pripravljenim srcem, v veri in z dobro voljo išče Boga, temu se Bog vedno bolj razodeva. Kajti še danes veljajo Gospodove besede iz Skrivnega razodetja: „Glej, stojim pred vrati in trkam. Če kdo sliši moj glas in vrata odpre, bom vstopil k njemu in bom večerjal z njim in on z menoj. Kdor ima ušesa, naj sliši, kaj govori Gospod“ (Raz 3, 19-22).

DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR, švica

UTRINKI IZ ŽIVLJENJA

Pisatelj Henry Morton Robinson opisuje v romanu Kardinal tale prizor: Mladi duhovnik štefan Fennayle se je vrnil v Ameriko iz Rima, kjer je končal študije. Ko je bila mati prvič z njim, ga je zaskrbljeno vprašala: „Povej mi povsem odkrito, ali je moja želja, da postaneš duhovnik, kaj vplivala na tvojo odločitev?“ Sin pa mirno odgovori: „Ne. Jaz sem duhovnik, ker zame ni ničesar drugega na svetu.“

Mlad francoski mož je stal pred starši in jim sporočil željo, da bi postal duhovnik. Oče ga je resno pogledal: „Se ti, sin, zavedaš, da si zadnji od našega rodu, ki bo s teboj ugasnil?“ — Sin se je v odgovor zravnal: „Oče, za naš rod je velika čast, da se more zaključiti z duhovnikom.“ Oče je takoj pristal, saj je sina le preizkušal. V srcu sta pa oba soproga želela, da bi sin izbral ta poklic. — Mladi mož, Evgen de Mazenos je postal duhovnik, škof in ustanovitelj oblatov Brezmadežnega Spočetja.

Sveti Frančišek Asiški je rekel: „Ko bi srečal najbolj nevrednega in grešnega duhovnika in obenem kakega angela, bi se vendar prej poklonil duhovniku, ker on edini ima pravico dati mi Jezusovo Telo in odpustiti grehe.“

V Zgornji Šleziji je pokopan neki misijonar, nad njegovim grobom je kip Brezmadežne; pod Marijinimi nogami pa je pod steklom vzdignjen mirtin venec. Našli so ga po duhovnikovem pogrebu med njegovimi stvarmi skupaj z listkom: „To je poročni venec moje matere. Vedno sem ga imel pri sebi, na kopnem in na morju, v spomin na oni sveti trenutek, ko je moja mati obljubila pred oltarjem ne samo zvestobo, ampak tudi poštenje. Sveto prisego je držala. Po devetem otroku je imela pogum, da je sprejela še mene. Za Bogom dolgujem svoje življenje in svoj poklic njej. Ko me ne bi hotela, ne bi bil postal duhovnik in misijonar in ne bi mogel v devetih jezikih toliko storiti za neumrljive duše. Prosim najditelja, naj poročni venec moje matere z mano položi v grob.“

Po ameriško pester in slikovit je duhovniški poklic newyorškega kardinala Francisja Spellmana. Že s šestimi leti si je služil kruh kot raznašalec časopisov. Nato je postal mehanik. S šestnajstimi leti je iz starih delov, ki jih je dobil na odpadu, sestavil prvi avtomobil. S sedemnajstim letom je bil šofer na avtobusu. Z osemnajstim letom je bil priznan boksar. Šele zdaj je odkril lepši poklic in ga z neverjetno podjetnostjo uresničil.

Arškemu župniku sv. Janezu Vianneyu je bilo razodeto, da njegov prijatelj trpi v vicah. Drugo jutro je po povzdigovanju vzel v roke sv. hostijo in molil: Sveti in večni Oče, daj, da zamenjava. Ti držiš v rokah dušo mojega prijatelja, a jaz držim v rokah Telo Tvojega Sina. Reši mi prijatelja, a jaz ti darujem Sina z vsem zaslužnjem njegovega trpljenja!“

Danes in še bolj za bodočnost je važno vprašanje: kako naj človek uporabi svoj prosti čas? Kaj naj dela, kadar ne dela? S tem vprašanjem se resno bavijo sociologi in pedagogi. Odgovor nanj bo vsem kaŕipot.

V zadnjih letih se je za večino zaposlenih delavni čas vedno bolj krčil, tako da imata delavec in uslužbenec vedno več prostega časa. Težnja po krajšem delavniku (6 ur), po krajšem delavnem tednu (5 dni in manj), po daljšem letnem dopustu (1 mesec) postaja vedno bolj glasna in splošna. Posebno pa obeta avtomacija nadaljne krčenje delavnega časa, zlasti če hoče preprečiti brezposelnost, ki bojda grozi.

Že danes navdajajo človeka z občudovanjem — in grozo — moderni elektronski stroji v velikih tovarnah, ki so ostale skoro — brez ljudi. Skoro pošasten je pogled v take prazne dvorane. V prvi, po vojni nastali in danes že zastareli, avtomacijski tovarni za granate v Rockford (Ilinois, U.S.A.) je v 100.000 m² veliki tovarni zaposlenih le 140 ljudi, tehnikov in inženirjev. — V neki tovarni za montiranje radijskih aparatov, kjer je preje na tekočem traku izgotovilo dnevno 1000 sprejemnikov 200 delavcev, sta danes za isto delo potrebna le 2 tehnika. — Na glavnem kolodvoru v Frankfurtu a. M. (Nemčija) vodita avtomatsko napravo za premikanje 600 kretnic in 600 signalov za dnevno 1250 vlakov in 4500 razŕivnih voženj — 2 človeka. — Elektronski računski stroji so silno komplicirane naprave, ki delajo čuda: en tak gigantski stroj (ki potrebuje za hlajenje 600 litrov vode na uro!) zračuna 2000 seštevanj 12-mestnih števil v 1 sekundi. Z njim je zvezan tiskarski stroj, ki natiska 600 vrstic (vrsta 130 črk) v 1 minuti. Itd. Eno je gotovo: čim bolj

MOJ PROSTI ČAS

se bo avtomacija razvijala in čim splošneje se bo uporabljala, manj bo treba človekovega dela, več bo imel človek prostega časa.

Tu nastane že danes, še bolj za bodočnost važno vprašanje: kako naj človek uporabi svoj prosti čas? Kaj naj dela, kadar ne dela? Uporabljati ga mora pametno, smiselno, dobro! A kaj je to? Mnogi ne vedo, kaj početi ž njim; drugi ga zapravljajo; spet drugi ga zlorabljajo v lastno škodo in v škodo drugih. S tem vprašanjem se danes resno bavijo sociologi in pedagogi. Tudi pri nas bi bilo treba posvetiti več skrbne pažnje! Ta prispevek hoče le opozoriti nanj z nekaterimi mislimi — v razmišljanje.

Kakšen smisel in namen ima prosti čas?

Po kapitalističnem nazoru imata prosti čas in počitek le en namen in smisel: Ohranjevati, neprestano obnavljati, ali, kakor so takrat govorili „reproducirati“

v človeku delovno silo. Samo zato naj človek počiva, da bo spet polno sposoben za delo: prosti čas je zaradi dela, v službi dela, tovarne, pisarne; človek je več ali manj stroj. Podobno presoja prosti čas marksizem: smoter vsega je raj na zemlji. Ta pa bo dosežen s čim večjo in popolnejšo produkcijo. Zato naj je vse podrejeno produkciji, tudi prosti čas. — Današnja miselnost je pogosto temu pojmovanju prostega časa naravnost nasprotna: ne počivamo, da moremo delati, marveč delamo, da moremo počivati, biti prosti, uživati prosti čas. Tu je delo v službi prostega časa in ne narobe.

V obeh mnenjih je precej resnice. Prosti čas je za odpočitek od dela in zato, da gre človek na delo z novimi močmi in novim veseljem, a ta namen ni ne edini, ne končni. Tudi drugo mnenje ima prav v kolikor trdi, da je delo le sredstvo za človeško življenje, torej tudi za življenje v prostem času, za primerno porabo prostega časa, vendar ne pove nič, zakaj in čemu ta prosti čas je, čemu naj služi.

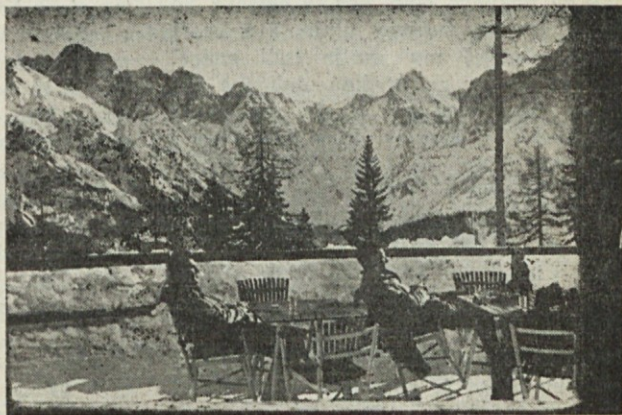
Na splošno in na široko moremo reči: prosti čas je zaradi človeka in

zanj. To se pravi: služi naj njegovemu vsestranskemu razvoju: nadnaradnemu in naravnemu, duhovnemu in telesnemu, individualnemu in socialnemu. Predvsem naj se posveti človek tistemu potrebnemu in koristnemu, česar med delavnim časom ne more storiti; nadomesti naj zamujeno, utrdi, kar se je omajalo, spravi v red, kar je v neredu. Kaj je to — je različno v različnih stanovih, poklicih, in tudi pri različnih poedincih istega poklica. Vsak bi moral sam najprej o tem razmišljati in zase dognati, kako naj porabi prosti čas, da mu bo resnično v odpočitek in korist. To je prva pametna in potrebna uporaba časa: ugotoviti, kaj je moja naloga v prostem času, da ne bo ta prepuščen mojim razpoloženjem, nagnenjem, oziroma, da ne bom stokal: ne vem, kaj naj počnem, kako naj „ubijem“ svoj prosti čas.

Kakšna naj bo uporaba prostega časa

Pametna uporaba prostega časa bo različna pri različni zaposlitvi, v različnih poklicih. Vzemimo za primer razliko med delavcem v industriji in kmetom na deželi.

*Počitek ob vznožju
slovenskih gora*

Razlika je najprej v načinu dela: delo v industriji postaja z novimi izumi vedno bolj enolično, vedno bolj eno in isto, pogosto neprestano se ponavljajoči vedno enaki skoro mehanični gibi, dočim je delo na kmetih skoro vsak dan drugo in drugačno, zato, čeprav težko, vendar ne tako ubijajoče in mereče kot enolično in enostransko delo v tovarni.

Dalje si more kmet sam določati tempo dela, dočim drži delavca drveča hitrost stroja v stalni, neprekinjeni napetosti.

Ta enoličnost, naglica, napetost je tisto, kar najbolj utruja; pravijo, da je delavec po 8 urah vestnega dela v tovarni (ali uradnik v pisarni) bolj telesno in duševno zbit, kot kmet po 12 ali celo 16 urah. Iz tega pa sledi, da za zaposlene v tovarnah, delavnicah in pisarnah počitek ne obstoji enostavno v brezdclju, ampak tudi v delu, ki pa je drugačno kot poklicno: večstransko, v miru, v zmernem tempu, v neki sproščenosti, z osebnim interesom in zanimanjem. Naj bo to delo na vrtu, v hiši, študij, branje, ali kakršenkoli „hobby“, človeka duševno in telesno odpočije. Zato se je treba izogibati dveh škodljivih skrajnosti v uporabi prostega časa. Ena je: izrabiti ga čim več za poklicno delo, ker to človeka ne le telesno in duševno ubija, mu kvari živce, marveč mu jemlje tudi smisel za vse drugo: za družino, duhovne dobrine itd. Tako ima n. pr. v tovarni za gumo (v Heron), kjer dela 30.000 delavcev 6 dni po 6 ur, 50% delavcev še drugo službo in 20% dela dve polni izmeni v isti tovarni. V Kaliforniji je pred nekaj leti od 17.000 učiteljev pod 30 leti imelo nad 10.000 še drugo službo.

Tako je videti, da mnogim ni za več prostega časa, marveč za vedno več zaslužka. To prizadevanje je upravičeno edinole, kadar je potrebno za primerno vzdrževanje družine. Sicer pa je zname-

nje, da ali človek ne ve, kaj početi v prostem času, ne ve, kaj bi sam s seboj — ali pa je zapadel materialističnemu gonu po denarju ali uživanju, ki ne pozna mej. S svojim ravnanjem in slabim vzgledom (tudi sosed in znanec nočeta zaostajati...) pospešuje blazno dirko v gospodarskem življenju, ki človeku ne pusti do sape. — Druga zmotà je v napačnem mišljenju, da je prosti čas za počitek, počitek pa da obstoji v brezdclju in zabavi. Prosti čas ni prost moralnih zakonov; zato ne samo zabava ne sme biti dvomljive moralne vrednosti, marveč ima tudi svoje določene meje: treba je prenehati, kadar kliče — tudi v prostem času — dolžnost in prava pamet: dolžnost do sebe, do svoje družine, do skupnosti. Povrh tega pa pogosto nezmerna zabava, posebno če imata glavno besedo podivjan ples in alkohol, ni počitek, marveč človeka bolj utruja kot delo samo. V neki tovarni v Švici je velik napis: „Prosimo, da v ponedeljek ne pridete na delo bolj utrujeni, kot ste v petek odšli.“ Mi bi še dodali: „Prosimo tudi, da se ne zabavate v soboto v noč tako, da v nedeljo pozabite — na nedeljo!“

Druga razlika med delavcem in kmetom je v kraju, kje delata, živita: eden v prosti naravi, drugi v zazidanem mestu; eden posluša in sliši šumenje dreves in petje ptičev, drugemu neprestano bije na ušesa hreščanje radia, ropot motorjev, letal, pisalnih strojev; eden more mirno opazovati modro nebo in lepoto narave okrog sebe, drugi mora neprestano paziti, kam bo stopil, da ne bo kam zadel ali da avto ne bo zadel vanj. Zato kmet ne potrebuje „odliha v naravi“, medtem ko je zelo koristna in potrebna uporaba prostega časa za delavca, uradnika, da poišče in najde spet zvezo z naravo, pravi odnos do nje in njene lepote, do organske rasti

v prirodi; da se v naravi odpočije, otrese strojev, naglice, napetosti; da najde v njej miru, časa in pobud za razmišljanje, za spokojno uživanje v naravi bogato raztresene božje lepote, božjih sledi.

Še eno razliko naj omenim: na kmetih navadno dela in živi družina skupaj, v mestu je med tednom družina več ali manj razbita. Zato je prav, da gre kmet v nedeljo k sosedu, eden član družine sem, drugi tja. Za naše družine pa velja prav nasprotno: prosti čas naj služi utrjevanju družine. Vsaj del prostega časa naj preživi družina skupaj in sicer doma, da se trdno poveže v eno življenjsko skupnost. Doseči je treba, da bodo člani družine radi doma. Vem, da je danes silno težko. Treba je poskusiti ustvariti lep in prijeten dom, ki bo vezal nase. Predvsem je za očeta prosti čas nujna priložnost, da se posveti družini, za katero ves teden in vsa leta dela. Mož, ki ima med tednom misli in skrbi, pogosto tudi srce pri delu, naj ima vse to v prostem času

pri družini. Po vsem svetu se slišijo pritožbe, da očetje nimajo zanimanja ne časa za otroke in da nalagajo celotno breme vzgoje na mater. Zadnji čas je, da prevzame spet oče v roke vodstvo svojih otrok. Zato mu nudi lepo priložnost prosti čas.

Samo spomnim naj še, da smo tu, v izseljenstvu vsi ena družina, ena skupnost, ki je, kakor vsaka tuja skupina, narodno, versko, moralno ogrožena. Mar ni prosti čas poziv, da za to svojo skupnost delamo? To delo človeka dviga, mu daje notranje zadovoljstvo in človeka osrečuje, seveda če ima v naši materialistični dobi še kaj smisla za potrebno nesebično delo.

Problem prostega časa je važen, a precej zapleten. V tem članku nisem mogel niti nakazati vseh vprašanj, ki jih vsebuje. Posebej bi bilo treba razmišljati, kako naj izbiramo in preživljamo dopust, da bo res dosegal svoj namen. O tem in podobnem je res vredno razmišljati.

Dr. Ignacij Lenček

TAKOLE JE MOLIL ROMANO GUARDINI

O Bog, Ti vzdržuješ vsako bitje nad breznom nič in ga preplavljaš s tokom svoje mogočnosti, da more bivati, se gibati in živeti. In vsem stvarjem si podaril iskro svoje svetlobe, zakaj samo od Tebe, Očeta luči, prejemo svojo resnico in vrednost.

Vse prešinja moč tvojega diha in preveva tvoja skrivnost. Vse daje človeškemu duhu znamenja, ki kažejo kvišku, proti nečemu višjemu, in zapušča v srcu občutje sile, ki ne izhaja iz človeka.

Zaradi tega se porajajo povsod, v ljudstvih in v posameznikih, podobe in misli o božjem. Često vsebujejo globok pomen, ki gane srce in navaja k zveličanju, a tudi zmoto in hudobijo, ki zavajata v pogubo.

Prosim te torej, da odpreš moje srce skrivnosti, katero vse izpričuje; obenem pa se ti priporočam, da ga obvaruješ pred zapeljivostjo, katere lahko iz skrivnosti izhaja. Podeli moji vesti gotovost, da bo vselej imeenovala to, kar je dobro, dobro in to, kar je zlo, zlo. Razsvetli mojega duha, da bo razlikoval, kar vodi k Tebi, edinemu svetemu, od tega, kar zavaja od Tebe v zmoto in prevvaro.

Amen.

A. G.

od Vzhoda do Zahoda

Število katoličanov na svetu

Iz podatkov Svetovnega misijonskega zemljevida leta 1961, ki jih je zbral Herold J. Spaeth, je razvidno, da je vseh katoličanov že 550.356.000, nekako 18,3 odstotkov vseh prebivalcev na svetu.

Braziliija ima 62.734.533 katoličanov in je po številu katoliškega prebivalstva na prvem mestu. Za njo pride Italija, ki ima 48.782.000 katoličanov. Na tretjem mestu je Francija, ki ima 37 milijonov 553.940, Mehika pa 33.634.770 katoličanov. V Združenih državah Severne Amerike je 42.109.900 katoličanov, to je 22,9 odstotkov od vseh 183 milijonov 666.000 prebivalcev.

Izmed vseh zemeljskih celin je najbolj katoliška zahodna južna Evropa s svojimi 187.223.000 katoličani; za njo pride Južna Amerika s 132.396.000 katoličani. Najmanj katoličanov je na Grenlandiji, kjer je med 30.000 prebivalci samo 7 katoličanov. Popolnoma katoliška je mala Andora med Španijo in Francijo; ima namreč 6.000 prebivalcev, ki so vsi katoliške vere. Iz Svetovnega misijonskega zemljevida tudi spoznamo, da je v Sovjetski zvezi nekako 10 milijonov katoličanov, to je 4,7 odstotkov vseh prebivalcev, katerih je 215 milijonov.

V ZDA je 250 verskih skupnosti

Letopis vseh cerkva v Severni Ameriki za leto 1960 poroča, da je 114 milijonov 449.217 Amerikancev v tem le-

tu pripadalo različnim cerkvam, verskim skupnostim ali sinagogam. Število vernikov se je od leta 1959 pomnožilo za 2.222.312. Prav toliko ljudi se je namreč leta 1960 vpisalo v kako versko skupnost. Tako je število vernikov narastlo za 1,9 odstotka, prebivalstvo pa se je v Združenih državah pomnožilo za 1,8 odstotka.

Izmed 259. omenjenih verskih skupnosti je 227 protestantskih. Katoliška Cerkev je imela leta 1960 že 42.104.900 vernikov, leta 1959 pa samo 41.871.302 vernikov. Število katoličanov je torej narastlo za 3,2 odstotka. Celotna vrednost nepremičnin (verske zgradbe) je leta 1935 znašalo 28 milijonov. Leta 1960 pa je dosegla 1.016 milijonov dolarjev.

Po cerkvenem letopisu imajo budisti 53 cerkva in 20.000 vernikov; stari katoličani in georgijanci 450 cerkva in 589.819 vernikov; pravoslavni in drugi vzhodni obredi imajo 1.423 cerkva in 2.698.663 vernikov; judje 4.079 sinagog in 5.367.000 vernikov; rimski katoličani imajo 23.393 cerkva in 42.104.900 vernikov, protestanti imajo pa 289.299 cerkva in 63.668.835 vernikov.

Industriallizacija in

Katol. delavska mladina

Bartolo Pérez, novi predsednik Katoliške delavske mladine (JOC), ki ima v 91. deželah nad 3 milijone članov, je izjavil, da bodo naslednja 4 leta zahtevala od njenega vodstva izredno požrtvovalnost.

JOC danes rešuje velika vprašanja v Afriki in Aziji, na celinah, kjer so katoličani v manjšini. „Zahteve so predvsem misijonskega značaja,“ je rekel predsednik, ki je bil izvoljen na 2. svetovnem svetu.

„V Evropi, Kanadi in Združenih državah moramo reševati vprašanja, ki

izvirajo iz nadindustriizacije. Južna špansko govoreča Amerika, ki ima velik odstotek katoliškega prebivalstva, je dosegla šele prvo stopnjo industrijskega razvoja. Vse to zahteva od gibanja katoliške delavske mladine mnogo pozornosti in odgovornosti.

„Vendar imamo,“ — je izjavil omenjeni predsednik — „skrbno sestavljen načrt, ki bo članom katoliške delavske mladine in tudi drugim delavcem odprl pogled na vsa vprašanja delavskega področja.“

Najstarejši cerkveni sedež na ameriški celnici

Mestu Trujillo so spet spremenili staro zgodovinsko ime v Santo Domingo de Guzmán. To mesto je najstarejši cerkveni sedež na ameriški celnici. Ustanovljen je bil 8. avgusta 1511. General Leónidas Trujillo je leta 1936 spremenil to ime. Vendar Cerkev je ohranila staro ime Santo Domingo. Prva maša se je na tem ozemlju brala dne 6. januarja 1494 v kraju Indias Occidentales. V mestu Santo Domingo se je ustanovila na novem svetu prva papeška univerza. Iz mesta Santo Domingo so hodili misijonarji v druge kraje Amerike. Zato ima to mesto še danes naslov „Primada de las Indias“.

Nadškofija Santo Domingo ima skoraj milijon katoličanov. Razdeljena je v 36 župnij, ki jih oskrbuje 22 svetnih in 70 redovnih duhovnikov. Nadškof v tem mestu je redovnik salezijanec in star že 85 let in obenem slep. Njegovo ime je mons. Ricardo Pittini. Škofijo vodi njegov pomožni škof mons. Octavio Antonio Beras.

„Kralj kraljev“ neprimeren film

Izvršilni tajnik „Narodne legije za dostojnost“, mons. Tomaž Little, je obtožil izdelovalko filma „Kralj kraljev“

Metro-Goldwyn-Mayer, da je hotela v Združenih državah ta film proglasiti za primerne za vse. Pri tem se je opirala na neko oceno katoliškega kinematografskega društva v Italiji. Mons. Little pa je izjavil, da ima vsaka dežela svoj krožek za ocenjevanje filmov. Narodna legija za dostojnost v Združenih državah je film „Kralj Kraljev“ ocenila za neprimeren — in to iz „zgodovinskega, bogoslovnega in svetopiemskega vidika“.

Revija „Catholic Digest“ izhaja

v 750.000 izvodih.

Mesečna revija „Catholic Digest“ je od leta 1936 do 1961 (v 25 letih) dvignila svojo naklado od 7000 na 750.000 izvodov. Poleg severnoameriške izdaje ima še v Evropi in Aziji 10 tujih izdaj. Letos pa namerava ustanoviti še dve izdaji: eno v Španiji in drugo v špansko govoreči Ameriki. Vsebinske revije je 85 odstotkov splošna, druga pa verska.

Misel na neskončno božje veličastvo zagrinja v mnogih dušah mило in tolažilno podobo božje očetovske dobrote in ljubezni in tako se često zgodi, da taki ljudje nikoli ne pridejo v svojem razmerju do Boga do tega, kar je najvišje in najdražje: do otroške ljubezni in do vdane zaupanja.

Strah in ljubezen

Urejeno, vdano in zadovoljno življenje zavis pred vsem drugim od pravilnosti naših odnosov do Boga. Bog je naš začetek in naš kočni cilj. Neskončno svet in pravičen, pa tudi neskončno dobrotljiv, usmiljen in zvest je. Gotovo je bistvena poteza bogoljubnosti, da človek Boga spoštuje, ga moli in mu služi, da čuti v svojem srcu nek svet strah pred neskončnim božjim veličastvom, pred katerim v nebesih sami kerubi in serafi zakrivajo v spoštovanju svoje obličje. Vse sveto pismo je polno pozlilov in zgledov tega svetega strahu, spoštovanja in vdanosti do Boga, ki mu človek dolguje vse in je v vseh stvareh in vsak hip življenja popolnoma od njega odvisen. Ta sveti strah pred večnim, neskončnim Bogom je posebno značilen za Staro zavezo, kjer je Bog trdosrčno, uporno in nestanovitno izraelsko ljudstvo vzgajal in vodil bolj s strogostjo kot z dobroto. Vendar pa Bogu sveti strah pred njim nikdar ni bil prvi in najvišji nagib, ki naj človeka vodi in navdihuje v njegovem verskem življenju. Ker je Bog v svojih odnosih do nas pred vsem drugim naš Stvarnik in Oče, poln dobrote in ljubezni, hoče, da bi bil vodilni nagib naših odnosov do njega ne strah,

ampak ljubezen. Zato je že v Stari zavezi Izvoljenemu ljudstvu po Mojzesu razglasil kot najvišjo vseh zapovedi zapoved ljubezni: „Poslušaj Izrael: Gospod je naš Bog, Gospod edini. Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, vso dušo in vso močjo“ (5 Mojz 6, 4-5). V Novi zavezi je pa ljubezen sploh prevladala nad vsem drugim, ko se je v učlovečenju božjega Sina na neštete čudovite načine razodela, tako da je krščanstvo v svojem bistvu vera ljubezni.

Težave mnogih duš

Življenje nam priča, da ta odnos ljubezni in zaupanja do neskončno dobrega Boga tudi v Novi zavezi ne navdihuje vseh kristjanov. Premnogo jih je, ki ne morejo misliti na Boga drugače kot s strahom. Boje se ga kot bodočega sodnika in jih ob misli na to grehanje z njim navdaja sveta groza pred njegovo neskončno pravičnostjo in svetostjo. Misel na neskončno božje veličastvo zagrinja v mnogih dušah mило in tolažilno podobo božje očetovske dobrote in ljubezni in tako se često zgodi, da taki ljudje, pri vsej svoji vernosti in dobri volji, nikoli ne pridejo

v svojem razmerju do Boga do tega, kar je najvišje in najdražje: do otroške ljubezni in vdaneга zaupanja. Zaradi tega njih duhovno življenje n.koli ne vzcete v polni cvet, ker se ta ne more razviti v mrzlem ozračju strahu, ampak le pod toplim soncem ljubezni. V večnem strahu pred Bogom, ki ga gledajo kot strogega sodnika, ki mrzlo in brezobzirno beleži naše grehe in slabosti v knjigo svoje pravičnosti, da nas bo enkrat za vsako, tudi najmanjšo pregreho v vsej strogosti kaznoval, se take duše ne morejo čutiti srečne in zadovoljne; versko življenje jim je bolj breme kot vesel duhovni polet; bolj kot ptici, ki se veselo dviga v zračne višave, so podobni tovornemu živinčetu, ki trudno stopa po prašnih in kamnitih potih...

Tako gledanje na Boga pa seveda nikakor ni pravično in utemeljeno. Predstava Boga kot nezprosno strogega vladarja in sodnika ni v nobenem skladu s krščansko vero, ki nam kaže Boga kot predobrega, neskončno usmiljenega in ljubečega Očeta, katerega nas je sam božji Zveličar učil klicati s tem milim in sladkim imenom: Oče naš, kateri si v nebesih...

Vzroki strahu

Pretirani, nezdravi, verskemu življenju škodljivi strah pred Bogom ima različne vzroke. Nekatere od teh bom skušal odkriti, da bi se jih laglje varovali.

Veliko je v tem ozirju zagrešila pretirano stroga verska vzgoja, navdihovana po janzenističnem duhu, ki ga je po dolgi dobi, odkar je začel trositi svoj strup, še vedno mnogo med nami. Janzenizem je verska zmota, ki je v 17. in 18. stoletju, pod videzom najglobljega spoštovanja pred Bogom, se-

jala v duše silen strah pred njim. Ponenen, da rešuje božjo čast in vzdržuje pravo pobožnost, je ta krivi nauk uvažal v versko življenje silno strogost. Zlepa ni bil človek zadosti čist in pripravljen, da bi se smel približati svojemu Bogu, ki so ga janzenisti slikali kot neskončno svetega, pa mrzlega in neizprosno strogega Gospoda, ki zahteva od svojih stvari več, kot morejo storiti, ne da bi jim zato dal potrebno pomoč. Kristus, po nauku janzenistov, ni umrl na križu za vse ljudi, ampak le za majhno število izvoljencev. Nopisno strogi so bili glede prejemanja svetega obhajila. Zahtevali so za to sveto dejanje od vernikov popolno, prav angelsko čistost, učeč, da je sveto obhajilo plačilo za človekovo svetost, ne pa, kot je Kristus hotel in vedno sveta Cerkev uči, zdravilo za naše vsakdanje dušne slabosti. Verniki so se morali silno strogo na sveto obhajilo pripravljati, se neštetokrat preje spovedati, predno so se smeli približati

Gospod, daj da spregledam

obhajilni mizi. Čim manj so ljudje hodili k obhajilu, tem bolj je bilo to janzenistom všeč. Cele stanove, kot trgovce in zakonce, so pa od obhajla sploh izključili, češ da ga nikoli niso vredni. Da bi se otroci v svoji nedolžnosti smeli približati svojemu najboljšemu prijatelju, o tem n' bilo govora. Tabernakliji so ostali večini krščanskega ljudstva zaprti. Bral sem o janzenističnem župniku, ki se je pred sobratih pohvalil, da je vse leto le enkrat samkrat za sveto obhajllo tabernakelj odprl.

Razumljivo je, da je tako učenje in ravnanje navdajalo ljudi s silnim, često prav brezupnim strahom pred Bogom; mesto da bi se mu z zaupanjem bližali in ga prosili milosti, so se mu v strahu umikali. Malo upanja je bilo v srcih vernikov, da bi se mogli zveličati. Pod lažnim videzom vneme za božjo čast je zamrlo v dušah zaupanje, je umrla ljubezen.

Dve stoletji sta bili potrebni, da je Cerkev premagala ta krivi nauk, a njegove strupene klice so le še v mnogih dušah ostale in zle posledice janzenistične zmote se čutijo še danes. Mnogi verni kristjani se kar ne upajo pogosto k obhajilu, čeprav ga je sveta Cerkev po svetem Piju X. odraslim in otrokom pod preprostimi, lahko spoljuvimi pogoji dovolila in priporočila in ga ne neha priporočati. Bolj kot ljubezen in otroško zaupanje prevladuje v mnogih dušah strah pred Bogom.

Poleg janzenistovske zmote nosijo del krivde za pretirani strah pred Bogom tudi oni pridigarji in misljonarji, ki so vajeni v svojih pridigah poudarjati le bolj temne, stroge strani naše vere, resnice pa, ki nagibljejo k ljubezni in zaupanju do Boga, puščajo ob strani. Seveda se na prvi pogled zdi, da se z grožnjo božjih sodb in kazni laglje spreobrne brezбриžne in lahko miš-

ljene ljudi in trdovratne grešnike, kot pa z milim naukom o božji ljubezni in dobroti. Da bi v vernikih vzbudili globlji vtis, ti pridigarji včasih v razlaganju božjih groženj in kazni celo pretiravajo. Vendar je treba reči, da se z vsem tem podoba Boga ne pokaže v pravi, resnični luči. Že smo poudarili, da je najznačilnejša poteza Boga, zlasti v Novi zavezi, ljubezen in z njo dobroti in usmiljenje. In te poteze ostanejo ob zgolj temnih slikah njegovih sodb, groženj in kazni nekam zastarte, kar dušam vernikov ne more biti v resnično in trajno korist.

Strogost takih pridigarjev se zrcali često tudi v mnogih molitvenikih in nabožnih knjigah, zlasti v onih, ki so starejše izdaje. Da, celo pri mnogih svetnikih najdemo to enostranost njihovih odnosov do Boga; dali so se voditi bolj strahu kot ljubezni in so v tem duhu govorili in pisali tudi vernikom. Seveda je vsak svetnik skrivnost zase. Oni so globlje prodrli v božje popolnosti kot navadni kristjani. Razsvetljeni po Svetem Duhu so globlje spoznali božjo veličino in svetost in ob tem tudi globlje doumeli človeško revščino in nevednost. Sami so se v tem spoznanju imeli in proglašali za velike in največje grešnike, nevredne božjih milosti in darov. Res je to ponižno razmerje do Boga v človeški slabosti in grešnosti utemeljeno in v priznanju svoje ničnosti napram Bogu ne gre človek nikoli predaleč. Ne bi pa odgovarjalo božji volji, ako bi tako mišljenje človeku zagrnilo podobo božje ljubezni in usmiljene dobrote. Svetniki so dozorili v svojo svetost, vsak v svojih razmerah, pod vodstvom božjega Duha. Upravičeno pa trdimo, da so tudi oni otroci svojega časa in tako nehote pod vplivom duhovnih tokov, ki so za tisti čas značilni. O svetem Janezu Vianne-

yu se bere, da je bil v začetku svojega župnikovanja v Arsu silno strog, ker se je držal strogih, v janzenističnem duhu pisanih pastoralnih učbenikov svoje dobe. S časom pa se mu je v ljubezni do Boga goreče srce vnelo tudi v usmiljeni ljubezni do grešnikov, ki jih je nešteto rešil in jim odkril Boga v vsej svoji lepoti njegove očetovske dobrote.

Ko pa že govorimo o svetnikih, otrocih svoje dobe, ki se zdi, da so stali v svojem življenju predvsem pod vplivom svetega božjega strahu, ne smemo pozabiti drugih in nešteto jih je, k jim je pa bilo otroško zaupanje v božjo dobrotu in usmiljenje glavni nagib njihove vernosti in njihovega vodstva duš. Kako čudovit je v tem pogledu že v Stari zavezi kralj David. Njegovi psalmi, zlasti spokorni, ki jih je pel po svojih padcih, so tako polni zaupanja v Boga, da človek še danes težko najde kaj lepšega v svetem psmu. Bog, ki je vzgojil stroge in resne svetnike, svetu v zgled in opomin, je vzorel v vseh časih tudi take, ki so ljudem odkrivali zaklade božje ljubezni in dobrote. Naspoti svetlo Marjeto Marljivo Alaçoque in ji razodel neskončno ljubezen svojega božjega Srca, ki naj njegovo češčenje postane rešilno sredstvo poslednjih časov. Čudovita je v tem pogledu tudi sveta Terezika, ki je zaživela v zgled svetu posebno, skrb to življenje junaške ljubezni do Boga in do ljudi, in je v silnih smrtnih bridkostih mlada izdihnila svojo dušo z vzlikom: Moj Bog, ljubim te... Zgled teh drugih svetnikov naj nas vsaj tolko nagiblje kot prvih.

Mnogim ljudem pa je to težko dopovedati. Kar z nekim veseljem vedno iščejo na Bogu to, kar vzbuja strah in skrb in se zapirajo pred tem, kar

vzbuja zaupanje in ljubezen. Življenje jim je vsled tega brdsko in grenko, ne poznajo veselega smeha in optimizma, ki naj bi bila značilna za božje otroke. Vzrok za tako versko usmerjenost je navadno poleg drugega tudi v človekovem boječem, k strahu in skrbi se nagibajočem značaju, ki se zapira vase in nerad pusti, da bi kdo prodiral vanj. Gotovo dobri Bog, ki vse ve in razume, razumeva sočutno tudi take duše, saj vidi njih vero in dobro voljo. Ne more mu pa biti povsem všeč, da ti sicer dobri ljudje ne spoznavajo njegove narave v njeni najlepši in najprivlačnejši lastnosti, ki je lastnost dobrega, ljubečega, usmiljenega Očeta.

SPOMIN NA STORJENE GREHE

Še en vzrok strahu pred Bogom naj tu omenim in to je: spomin grehov, ki smo jih v svojem življenju storili. Navadno je prav to, kar nam povzroča največ skrbi in bojazni. Bojimo se, da se vseh grehov nismo zadosti natančno, iskreno in skesano spovedali; da zanje nismo božji pravici zadosti zadostili. S skrbjo se vprašujemo, ali smemo biti v svoji vesti mirni, ali smemo zaupati v milostno sodbo božjo? Še celo po dobro opravljeni življenjski spovedi in kljub pomirjujoči besedi spovednikov ta skrb glede grehov preteklega življenja nekje na dnu srca naprej kluje in nas vznemirja.

Razumljivo je, da se bojimo, kako se bomo srečali z večnim in vsevednim ter neskončno pravičnim in svetlim sodnikom, po tako mnogih padcih in nezvestobah. Ali v svojo tolažbo vedmo, da je Bog do grešnikov neskončno dober in usmiljen. Da pri spovedi z dobro voljo spovedane grehe enkrat za vselej v neizmerni velikodušnosti odpusti in se jih ne bo nikoli več spominjal. Da odpusti tudi to, kar je člo-

vek v svoji pozabljivosti in slabosti pozabil. Da je zadovoljen z našo dobro voljo, z našim zaupanjem, z našo ubogo, pa iskreno ljubeznijo. Da je tudi pri spovedi, v osebi svojega duhovnika, bolj oče kot sodnik. Naj bodo torej naše duše glede preteklega življenja mirne in ako se preteklih, že obtoženih grehov le še spominjamo, naj nam to ne bo za skrb in strah, ampak le za to, da bodo naše spovedi, ko se v njih obtožujemo le bolj vsakdanjih slabosti, bolj ponižne in bolj skesane ter zato bolj bogate na odpuščenju in milostih.

LJUBEZEN PRED STRAHOM

Po vseh teh nabranih mislih lahko naredimo naslednje zaključke: Bog gotovo želi in hoče, da ga ljudje spoštujemo, častimo in mu služimo, ali predvsem drugim hoče in nam naravnost ukazuje, da ga ljubimo. In ta naša ljubezen do Boga naj bo polna vere, zaupanja in otroške vdanosti. Nezaupanje v božjo ljubezen in usmiljenje žali Boga, ako je zavestno in hoteno, v globino njegovega srca.

Sveti strah pred Bogom je gotovo upravičen, zveličaven in zato v krščanskem življenju nepogrešljiv. Sveto pismo pogosto o njem govori in ga priporoča ter slavi. Tako pravi modri Sirah: „Strah Gospodov je začetek, je krona modrosti“ (1, 16-22). Ali pod besedo „strah Gospodov“ ne misli sveti pisatelj toliko strahu pred božjimi kaznimi, kot našo vdanost in pobožnost, s katerima si prizadevamo varovati se hudega in delati dobro. Boga se bati pomenja v svetem pismu enostavno: živeti po veri, služiti Bogu v ponižnosti in zvestobi. Zato modri Sirah še poudarja naslednjo misel: „Strah Gospodov je čast in slava in veselje in vrnec radosti. Strah Gospodov razvese-

ljuje srce in daje veselje in radost in dolgo življenje“ (1, 11-12). Vsega tega se o mrzlem, pretiranem božjem strahu ne more reči.

Kakor pa je sveti božji strah potreben in zveličaven, gre vendar ljubezni mesto pred njim. Več dobrega kot strah rodi ljubezen. Ona je vir velikodušnosti, požrtvovalnosti, resničnega, popolnega kesanja in svetih sklepov. Kdor Boga resnično ljubi, s bo veliko bolj prizadeval živeti po njegovih zapovedih, kot oni, ki se ga samo boji. Kdor ga ljubi, ga za vse na svetu ne bo hotel žaliti, prav zato, ker ga ljubi. Ljubezen zadržuje od hudega veliko bolj kot strah. Samo take trde duše, ki jih misel na božjo ljubezen nič ne gane in jih utegne obdržati na pravi poti le strah pred božjimi kaznimi, naj se dajo strahu voditi. Popolno ljubezen pa ne ravna iz strahu, kakor lepo piše učene ljubezni, sveti Janez: „V ljubezni ni strahu, temveč popolna ljubezen strah prežene; kajti strah je združen z muko, a kdor se boji, se ni spopolnil v ljubezni“ (Jn 4, 18). Je v vsem tem nekaj podobnega, kar čutijo dobri otroci do svojih staršev. Spoštujejo jih in ubogajo, ne predvsem zato, ker se jih boje, ampak zato, ker jih ljubijo. Zato se lepo obnašajo, so pridni in zvesti, zato jih nočejo žaliti in žalostiti. Ljubezen jih navdihuje, ne strah.

Sveti Frančišek Saleški je nazorno zapisal: „Ena učna — mala mera — ljubezni je več vredna kot deset merkov strahu.“

Naj bo torej iskrena in zaupna ljubezen do Boga prvo in glavno vodilo vsega našega življenja.

„Bog je ljubezen in, kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem“ (1 Jan 4, 16).

ALOJZIJ KOŠMERLJ

PODJETNIK

PODJETNIK JE LASTNIK

- a) a vse dobrine so za vse, edini pravi lastnik vsega pa je Bog; nikdar ne sme pridobivati, upravljati in uporabljati tvarnih dobrin drugače kakor: v skladu z božjimi postavami in v namen, za katerega so bile ustvarjene;
- b) potemtakem ni mogoče pozabiti na ta namen:
1. z izključno uporabo lastninske pravice
 2. s tveganjem lastnine v prenevarnih operacijah;
 3. s svojevoljno uporabo dobrin.
- c) pridruži se božjemu delovanju:
- s tem, da dobrine deleži z vsem občestvom;
 - da daje miloščino.

PODJETNIK JE VODITELJ

- a) vodstvo sodobnega podjetja zahteva veliko usposobljenost, zato mora podjetnik znati voditi:
1. z razumnostjo:
 - premisliti odločitve,
 - pustiti si svetovati po strokovnjakih,
 - ravnati v skladu z zakoni;
 2. s pravičnostjo in ljubeznijo.
- b) vendar je še važnejši zgled: in resnični vernosti, kreposti, apostolski gorečnosti.

PODJETNIK JE VPLIVEN

- in sicer politično, moralno, socialno;
- ta vpliv pa more biti škodljiv na vseh teh poljih, če gre predaleč;
- zato:
 1. politično — sme podpirati dobro vlado in vredno stranko materialno in tvarno; ne pa kupovati glasove;
 2. moralno — mora slediti smernicam Cerkve, upostaviti pravne temelje sodelovanja z delavci, preprečevati zle vplive krivičnih podjetnikov;
 3. socialno — prodajati po pravični ceni, mora biti zmeren v tekmovanju z drugimi, ne sme prodajati oz. proizvajati ničvredne ali škodljive reči, naj podpira kulturne in dobrodельne ustanove.

J. R.

Sodelavka londonske katoliške tedenske revije „The Tablet“ je spet obiskala Sovjetsko zvezo. Člankov ne podpisuje — razumljivo, saj bi ji nadaljnja potovanja bila verjetno onemogočena, — vendar se vidi, da se posveča vprašanjem sodobne Rusije z velikim poznavanjem razmer, kulture in jezika. Njeni članki so bili povsod zelo komentirani.

Med drugim je sodelavka londonske katoliške revije „The Tablet“ po svoji vrnitvi v Anglijo napisala tudi tole:

„Versko vprašanje v Rusiji je zunanji svet vedno zelo zanimalo. Sedaj je proučevanje lažje, ker se je mogoče podati v Rusijo s precejšnjimi olajšavami. Kot turisti si lahko sedaj ogledajo marsikaj „z lastnimi očmi“. Obiskala sem Kijev. Odeso in Jalta, zatem še Moskvo, Smolensk in Minsk. Govorila sem z ljudmi, toda ti so še vedno nezaupljivi do tujcev; žive dvojno življenje, eno za zunanji svet, nezaupljivo in tiho, drugo pa za dom in najožje prijatelje. V cerkvi sv. Vladimirja v Kijevu sem po večerni službi božji govorila z duhovnikom; bil je prijazen in vljuden, vendar je hotel govoriti tako, da so bili še drugi blizu.

Zanimivosti

Vprašala sem, ali je res, da režim spet zapira cerkve. V Londonu sem slišala, da je bilo zaprtih zadnje čase nad 500 cerkva. Odgovoril je, da mu o tem ni nič znanega. Vprašala sem, ali je res, da je bil zaprt slavní samostan Piščerskaja Lavra v Kijevu. Odgovoril je, da je to res, vendar se je to zgodilo zaradi tega, ker podtalna vođa spodjeda spodnje dele poslopja. Tudi Andrejevski Sabor je bil zaprt, ker bo treba izvesti nujna popravila. Bolj glasno mi je začel poudarjati, da so zveze med vlado in cerkvijo čisto normalne in da je svoboda verskega udejstvovanja zavarovana. V Odesi sem

V Rusiji je bila

odkrila katoliško kapelo, kamor zahajajo predvsem Poljaki. Vsak večer je tam maša, k jo daruje poljski duhovnik in navzočih je vsak večer nad 500 oseb, mnogo več kot jih more kapela normalno zajeti. Obrnila sem se na duhovnika z vprašanji, toda mi hotel govoriti, oziroma je bil redkih besedi in čisto jasno mi je dal vedeti, da ga naj pustim samega. Če mi duhovniki niso mogli govoriti, pa so govorili ljudje, navadni in intelektualci in mi ponavljali resnico, da je gonja brezboštva, ki se je lani sprožila, v polnem teku in še narašča. Ponekod so se verniki s fizično silo uprli poskusu, da bi jim zaprli cerkev. Oblast duhovnike obremenjujejo s silnimi davki in se poslužujejo vseh sredstev, da bi cerkve zaprli. Ker so ponekod začeli odpirati kapele v zasebnih hišah, so lastnikom hiš kmalu naložili nova bremena. Na ulicah Odesa sem srečala kmeta, ki je prišel iz Užhoroda, iz Podkarpatske Rusije, ki je nekoč pripadala Čoskoslovaški. Pravil mi je, da so oblasti tam zaprle več katoliških unijatskih cerkva.

V Odesi so oblasti zaprle štiri cerkve, toda zato so polne ostale cerkve, ki so še ostale in teh je trenutno devet. Tudi ob delavnikih prihajajo ljudje k večer-

ni službi božji, ki je med šesto in osmo uro. Na praznik sv. Petra in Pavla je bilo v uspenski cerkvi nad 6000 vernikov, za božične in velikonočne slovesnosti pa je ljudi toliko, da se po ulici razvije dolga vrsta čakajočih za vstop v cerkev. Res je med obiskovalci cerkva predvsem mnogo žena in starejših oseb, toda tudi mladina je zelo opazna. Učitelji in pripadniki vojnih sil pa so pod takim nadzorstvom, da jim je dejansko nemogoče tvegati obisk cerkve. Knjižarne so polne knjig z brezbožno propagando, nikjer pa ni opaziti „Dnevnika moskovske patriarhije“, ki je edino versko glasilo v Rusiji. V Odesi so ljudje pripovedovali, da je pred tremi leti prišla zaloga izvodov sv. pisma; bila je v nekaj urah razprodana. V cerkvah dele na roko pisane prepise sv. pisma in nabožnih pesmi, ker po domovih ni pisalnih strojev, kaj šele strojev za razmnoževanje. Po mnogih domovih pa imajo sv. pismo in ga čuvajo iz roda v rod. Poudarjali so poznavalci razmer, da je v vsaki družini vsaj eden, ki redno in vestno opravlja verske dolžnosti. Pogosto se dogaja, da sinovi in hčere prosijo starše ali sorodnike, da naj v cerkvah molijo tudi zanje. Pravoslavni duhovnik v Odesi je izjavil, da je to edino veliko upanje Rusije, ker dokler bo živela vera v družinah, bo še gorel plamen. Kjer so cerkve zaprli, se ljudje shajajo na pokopališčih, kjer skupno molijo.

Različni primeri

V enem izmed večjih mest je viden tudi pojav „teddy — boysov“: dekleta in fantje hodijo več ali manj izzivalno oblečeni in počenjajo, kar se jim zdi primerno za ta čas. Opaziti je, da jim dohodki ne delajo težav in po ulicah lovijo tujce, da od njih kupujejo kose oblečila ali razne novejšje izdelke zahodne industrije, največ pa jim je za plo-

šče z jazz-muziko. Toda to ni vse. Dopisnico je nagovoril eden takih fantov, ji poudarjal, da ga kom. ideologija ne zadovoljuje in je prosil za pomoč, da bi našel pot resnice. Bil je elektrotehnik, 20 let star. V Jalti je skupina mladih ljudi poudarjala, da so tri četrtine ruskih intelektualcev danes nezadovoljne z uradno kom. ideologijo. Slušateljica univerze, 22 let stara, je izjavljala, da ji je oče na smrtni postelji izjavil, da želi, da bi postala antikomunistka in da naj se oprime vere. To je tudi storila in postala redna v verskih dolžnostih. Oče pa je bil vse življenje visok kom. funkcionar. Tudi tisti, ki so se med intelektualci izražali v prid partije, so bili radovedni za tem, kaj se dogaja na zapadu — in skoraj vsi dnevno poslušajo ruske oddaje londonskega radia. Zlasti mnogo jih je, ki poslušajo prenos verskih predavanj in službe božje. Do konca avgusta 1961 oblasti teh prenosov niso motile. Zgodilo se je večkrat, da so ljudje, ki so izjavljali, da so aktivni ateisti, priznavali, da radi poslušajo londonske verske oddaje, kajti med oddajo je vedno še kaj zanimivega na sporedu, končno pa jih zanima poslušati razmišljanja in predavanja o tem vedno in vedno izzivalnem problemu: ali je Bog ali ni. Neki delavec v Odesi je povedal, da ga je kar pretreslo, ko je slišal, da toliko učenih ljudi na zapadu veruje v Boga ali pa iščejo pot do Njega.

RUDA JURČEC

Tisk mora biti v službi resnice

Tisk je zelo važno sredstvo informacijske službe v naši dobi. Tako je delo časnikarja zelo potreben apostolat. Sposobni katoličani morajo sodelovati tudi v časnikarstvu, ker je v naši dobi izrednega tehničnega napredka ter različnih dogodkov to neobhodno potrebno. Naloga je zelo težka in zahteva veliko odgovornost. Ni vseeno kako se poroča in informira o dogodkih. Vedno in povsod se mora poročati in pokazati samo resnica. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru ravnateljem francoskih podeželskih tednikov 21. 10. 1961)

Kar se da za misijone, se da Kristusu

Božja beseda se mora širiti po vsem svetu, da doseže vse človeštvo odrešeno po Kristusu. Širjenje božje besede moramo pomagati in podpirati. Vse, kar se daruje za misijone, se da Kristusu in pomeni neprecenljiv zaklad za večnost. Vsak naj da, kolikor more. Velikodušnost vernikov se ne meri po kvantiteti, ampak po ljubezni, s katero se daruje in pomaga. Zato naj darujejo za te vzvišene namene tudi revni po svojih močeh. (Iz poslanice sv. očeta Janeza XXIII. za misij. nedeljo 1961.)

Izseljevanje, pojav našega časa

Vedno več ljudi se izseljuje iz domačega kraja. More biti to dober pojav, če se v novem kraju lahko ustvari dom

in boljše življenjske pogoje, ki odgovarjajo dejanskim potrebam družine in človeka. Pri tem se pa tudi dogaja, da izseljenec, odtrgan od domačega katoliškega okolja, v novem kraju tega katoliškega okolja nima, oziroma ga ne najde. Pomanjkanje tega pa pomeni veliko škodo in nevarnost. Cerkev hoče v tem pogledu storiti vse, da izseljenci tudi v novem kraju ostanejo verni. Zato jim pošilja misijonarje in duhovnike. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru Visokemu sosvetu za izseljence 20. 10. 1961.)

Odnosi med delodajalci in delojemalci

Proizvajalni procesi morajo biti razumno organizirani. Skrbeti se mora za dobro in visoko produkcijo, pri tem se pa ne sme izkoriščavati delojemalcev niti razsipavati s surovinami. Predvsem se mora vedno in povsod spoštovati dostojanstvo človeka. Zato se mora pri organizaciji odnosov med delom in kapitalom upoštevati naslednja načela: 1. Organizacija podjetja in proizvodnje ne sme biti škodljiva zdravju človeka niti predstavljati moralno škodo za delavčevo življenje; 2. Delavska plača se ne sme določati po zakonu ponudbe in povpraševanja, ampak se morajo upoštevati načela socialne pravičnosti; 3. Potrebna je stalnost zaposlitve; 4. Organizirano mora biti socialno skrbstvo;

**GLAS
IZ RIMA**

5. Sposobnim se mora nuditi tudi možnost napredka; 6. Delavcem se mora dati možnost, da sodelujejo aktivno v življenju podjetja; 7. Zato se jim mora nuditi možnost sodelovanja v vodstvu podjetja, kakor to uči socialni nauk Cerkve. (Kardinal Cicognani v imenu sv. očeta predsedniku kanadskih socialnih tednov dne 15. 10. 1961.)

Sodelovanje je izraz krščanske ljubezni

Raziskavanje je težko in odgovorno delo. Zahteva sodelovanje vseh, ki se za ista vprašanja zanimajo. Tako sodelovanje opazamo v zadnjem času pri zdravniških razskovanjih, kar je gotovo znak bratske in krščanske ljubezni. Opaža se, da je duh krščanske ljubezni prodril globoko v miselnost in ustnove našega časa. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem kongresa italijanskih zdravnikov 14. 10. 1961.)

Ne bodimo nikoli sovražno razpoloženi do ločenih bratov

Cerkev je samo ena, sveta, katoliška in apostolska. Vir življenja je Kristus, ki nas je vse odrešil in po njem smo si vsi bratje med seboj. Moliti moramo za tiste, ki še verujejo v Kristusa, a so se ločili od njegove Cerkve. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci 25. 10. 1961.)

Za mir med narodi

Kot so si posamezniki različni po značajih, bi lahko rekli, da enake različne obstojajo med narodi. Vse dobre posebnosti moramo ohraniti, odstraniti pa iz našega vedenja in delovanja vse, kar druge žali ali jim dela krivico. Vsi se moramo truditi za sožitje, bratstvo in mir med narodi. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 27. 9. 1961.)

Bogu moramo biti hvaležni za vero!

Po veri nas je Bog poklical iz teme k luči. Postali smo njegovo ljudstvo in smo deležni njegovega usmiljenja. Ostanimo vedno zvesti veri, Bogu. Bodimo hvaležni za ta dar in sodelujmo vedno s Cerkvijo, ki je mistično telo Kristusovo. (Sv. oče Janez XXIII. v poslanici katoličanom otoka Madagaskarja 16. 9. 1961.)

Mednarodna solidarnost

Katoličani po vsem svetu imamo dolžnost, da si privzgojimo dober socialni čut in zavest. To zahteva od nas zgodovinski čas, v katerem živimo. Zavedati se moramo tudi, da ne glede na razdalje in naravne zapreke, so vsi narodi medsebojno odvisni in so si dolžni drug drugemu pomagati. Čutiti se morajo odgovorne za bodočnost in življenje drugih. Nihče ne more več živeti osamljen, ločen od drugih. Gospodarsko zaostali narodi in tudi revni potrebujejo pomoči premožnih. Ti je ne smejo nikoli odreči. Tisti narod in ljudstva, ki pomoč prejmejo, morajo biti hvaležni in izpolniti dolžnosti, ki jim prežete do brote narekujejo. (Državni tajnik kardinal Cicognani v imenu sv. očeta predsedniku italijanskih socialnih tednov 24. 9. 1961.)

Mir in resnica!

Ob tridesetletnici obstoja vatikanske radioddajne postaje se je sv. oče Janez XXIII. zahvalil tehnikom in vernikom vsega sveta, ki so omogočili delovanje postaje in poslušali njene oddaje. Vedno je bila ta postaja v službi apostolata Cerkve in širila idejo mira in resnice med narodi. Mir in resnica, resnica in ednost, edinost in mir je vedno njen program in geslo.

V lestvici vrednot naštevamo od najnižjih do najvišjih vrednote v tem redu: ekonomske, tehnične, vitalne, resnica, lepota, moralne in religiozne. Od vseh naštetih so te zadnje najvišje. Berite, zakaj?

SKRITI ZAKLAD

Vrednota nam je nekaj, kar je „vredno“ naših želja in to zato skušamo doseči. O vrednotah govorimo šele v novejši dobi; stari so za isto porabljali besedo: dobro, dobrina.

Vrednota nam more pomeniti ali bitje, ki je vredno, ali pa njegovo svojstvo vrednosti, dobrosti. Mnogim, tako pretežno v nemški literaturi, vrednota pomeni redno le svojstvo bitja, njegovo dobrost; bitje samo, nositelja vrednote, pa imenujejo dobrino.

Ker je vsako bitje v nekem pogledu dobro in vredno teženja, je razumljivo, da naštevamo najrazličnejše vrednote in da je v njih označevanju in delitvi med različnimi misleci večkrat velika razlika.

Splošno naštevamo te glavne vrste vrednot:

Ekonomske-tehnične (ali vrednote tvarne kulture), ki so v dobrinah, ki služijo telesnemu življenju, kot so hrana, obleka, stanovanje, raznovrstni stroji...

Biološke ali vitalne, ki so v živem organizmu in jih kratko povzemamo z besedo „zdravje“.

Resnica in lepota (ali vrednote duhovne kulture, znanosti in umetnosti); prve moremo imenovati tudi logične, druge estetične vrednote.

Moralno dobro in sveto (moralne ali etične in religiozne vrednote). — Reli-

giozne so v odnosu med človekom in Bogom (kdor Boga ne prizna, dosledno mora tajiti te vrednote). S strani človeka so te vrednote v raznih oblikah božjega čaščenja; s strani Boga je religiozna vrednota vsaka božja pomoč, ki je v zvezi z našim religioznim odnosom do njega. Tako je nosilec teh vrednot oseba, religiozni človek. Le posredno, kolikor so s tem v zvezi, so nosilci religioznih vrednot sveti obredi, molitveni obrazci, svete pesmi, svete podobe itd.

Pod drugim vidikom k temu naštevamo še:

Socialne in komunitarne vrednote; prve so v dejanju poedince do poedince: ljubezen, usmiljenje, prijateljstvo...; druge so v dejanjih nasproti skupnosti in v ustanovah in uredbah, ki grade družbo. (Tako ločijo nekateri.)

Hedonične in evdemonične vrednote, kar je čustvo prijetnosti, ki ga rodi v človeku dosega kake vrednote; prve so v čutnem užtku, druge v sreči.

NADNARAVNE VREDNOTE

V lestvici vrednot naštevamo od najnižje do najvišje vrednote v tem redu: ekonomske-tehnične, vitalne, resnica in lepota, moralne, religiozne. Od teh moralne vrednote nekako zajemajo vse druge; to v tem pomenu, da vsaka vrednota more biti predmet človekovega

moralnega delovanja. Od vseh naštetih so vsekakor najvišje religiozne vrednote.

Če vrednoto umemo v pomenu bitja, ki je vredno in dobro, so nad vsemi temi kot še višje vrednote: človek kot oseba in na vrhu Bog, neskončna vrednota, ki presega vse druge kot njih vir in zadnja podlaga vseh vrednot.

Kaj so ob vsem tem nadnaravne vrednote, ki jih v tem naštevanju nismo našli in jih večkrat preprosto imenujemo: večne, neminljive vrednote?

Nadnaravne jih imenujemo v nasprotju z naravnimi, ki je o njih bilo doslej govora. In kaj tu pomeni naravno, kaj nadnaravno? — V splošni in nedoločeni rabi pod izrazom naravne vrednote mislimo na vrednote tega življenja v telesu; nadnaravne, večne ali neminljive vrednote pa so vrednote življenja v posmrtnosti in se nanašajo le na dušo. Že v tem pomenu zaštevajo te vrednote naš odnos do Boga in so v zvezi z religioznimi.

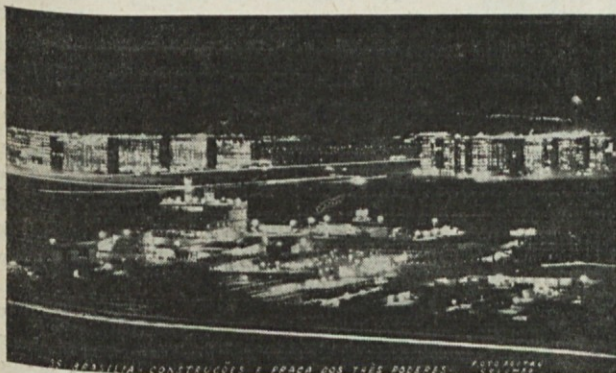
V luči krščanskega razodetja pa ima izraz nadnaravno in nadnaravne vrednote čisto določen pomen, teološki pomen. V tem smislu nadnaravno pomeni najvišjo popolnost v stvari, ki je nobena stvar ne more imeti iz sebe in ne zahtevati. Če to popolnost umna stvar

ima, ji je Bog to dal kot izraz svoje posebne očetovske ljubezni do svoje najodličnejše stvar, umnega bitja, osebe. Tak dar in nadnaravna vrednota je in pr. milost v duši človeka.

KATERE SO?

Če imenujemo vrednoto kar bitje, ki je vredno, je najvišja in neskončna vrednota Bog. To je Vrednota sama, ki je vir in zadnja podlaga vsake ustvarjene vrednote, naravne in nadnaravne.

Tudi najvišja nadnaravna vrednota je Bog, ki ga moramo nekoč gledati „z obličja v obličje“ in uživati njegovo lepoto in dobroto. To bo tudi naša najvišja, nadnaravna popolnost, ob najvišjem spoznanju in ljubezni neskončne Vrednote. Bog bo v tem dosegel svojo najvišjo čast, mi pa svojo popolno srečo. To bodo naša „nebesa“, to „zveličanje“ naše duše. Tam bo utešeno naše hrepenenje po sreči daleč preko naših sedanjih želja. Dosegli bomo namreč Vrednoto, ki jo danes v njej sami ne razumemo: „Okoli ni videlo, uho ni slišalo in v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo“ (1 Kor 2, 9). To je za nas najvišja nadnaravna vrednota, ki je končni, nadnaravni cilj našega življenja, ki ga moramo vsi doseči. Božji darovi, ki naj

*Brazilia, glavno mesto
nemirne Brazilije
primer tehničnega
napredka v svetu*

k temu pripomorejo, so nadnaravne vrednote, ki so tej glavni in najvišji podrejene.

Začetek tega „večnega življenja“ v Bogu imamo že sedaj v sebi po posvečujoči milosti, ki jo vedno spremljajo nadnaravne kreposti in darovi sv. Duha in je v nekem pogledu najvišja nadnaravna vrednota sedanjega našega življenja. Po njej smo izpopolnjeni in oplemeniteni do najvišje odličnosti božjega posilnovljenja: smo „postali deležni božje narave“ (2 Petr 1, 4), božje lepote in svetosti, da smo njemu podobni kot njegovi otroci; ki smo udi prejel neke božje pravice, do sreče z Bogom, v hiši Očetovi. „Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se imenujemo in smo otroci božji.“ (1 Jan 3, 1).

Za življenje, ki naj bo popolno in odlično, kot gre takemu božjemu posilnovlencu, nam Bog daje še poseben dar, nadnaravno vrednoto dejanske milosti. To je posebna očetovska božja pomoč v vsakem dejanju, ki naj nas pripelje k njemu. Tako Boga ljubimo kot njegovi otroci, vanj verujemo in upamo, ga častimo; v teh dejanjih so najvišje religiozne vrednote nadnaravnega značaja. — Pa tudi dobra dejanja ob nižjih ustvarjalnih vrednotah pri človeku v posvečujoči milosti redno imajo nadnaravno vrednost; celo tista, ki se nam zde tako nizka: „Ali jeste ali pijete ali kaj delate, vse delajte v božjo slavo“ (1 Kor 10, 31). Teoretično moramo dobro ločiti naravne in nadnaravne vrednote; a v življenju naj bi bile po božji zamisli tesno povezane in naj bo vse naše življenje prežeto z nadnaravnimi vrednotami. Saj vse naravne vrednote našega življenja morajo služiti dosegu končnega cilja, najvišje, nadnaravne vrednote. S takim, nadnaravnim delovanjem dajemo Bogu poseb-

no, nadnaravno čast in sebi pridobivamo nadnaravno zasluženje.

Posebna nadnaravna vrednota, ki se nanaša na naše spoznanje, je božje razodetje, ki je vsebina krščanske vere. Ta vrednota je božja resnica, ki smo jo prejeli kot njegovi otroci neposredno od Boga; obsega mnoge resnice, ki jih sami ne moremo dognati in ne doumeti, skrivnosti. Tudi vse, kar tu govorimo o nadnaravnih vrednotah, vemo in moremo vedeti le iz razodetja.

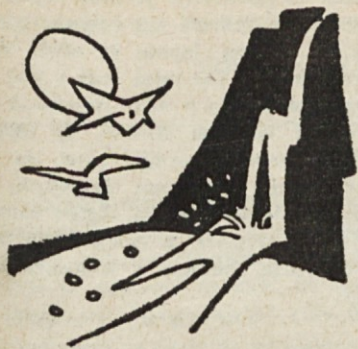
Potem imenujemo nadnaravne vrednote, kar velja bolj v posrednem pomenu, svete reči in ustanove, ki so nanje navezane omenjene prave nadnaravne vrednote in nas vodijo do nadnaravnega cilja: zveličanja. Take so: Kristusova Cerkev, učiteljska služba v njej, cerkvena oblast, zakramenti, ki božje življenje duši dajejo ali ga množe. Med temi ima vsekakor posebno mesto sv. Evharistija, ki je v njej navzoč Bog sam, neustvarjena Vrednota; ima tudi najvišje poslanstvo v nadnaravni izpopolnitvi človeka.

NAJVIŠJE VREDNOTE

Že iz podane oznake nadnaravnih vrednot razumemo, da so to najvišje vrednote.

Te vrednote so najprej neminljive. Vrednote sedanjega čutnega užtka in ekonomsko-tehnične in druge imajo svoj pomen samo za tostransko naše življenje v telesu. — Resnica, dobrota, lepota so res neminljive vrednote, ki po njih teži naša duša in ji morajo biti dane, če naj bomo nekoč zares srečni. A v tem življenju so nam resnica, dobrota in lepota dane le v malih drobcih, le bolj kot senca vrednot, ki po njih hrepenimo.

V zveličanju, gledanju in uživanju Boga, neskončne Vrednote same, nam bo dano vse to, kar nam svet le medlo

Studenec — simbol duhovnosti

odkriva, in mnogo, mnogo več. To presega naše spoznanje, predstave, misli. „Oko ni videlo...“

V posvečujoč milosti že sedaj vse to na nek način imamo; je v nas kot vsejano, kot v semenu, kar bomo v popolnem razcvetu imeli v poveljčanju.

Nadnaravne vrednote tako niso le večne in neminljive, ampak so največje tudi po svoji notranji vsebini in bogastvu. Visoko je po svoji popolnosti človek nad živaljo; še više je pa po nadnaravnih vrednotah izpopolnjeni človek nad zgolj naravnim človekom; po njih je človek dvignjen do Boga kot njegov otrok.

Vrednota milosti tako presega vrednost vsega ustvarjenega sveta. To trdi sv. Avguštin: „Duša v milosti je več vredna, ko nebo in zemlja in kar se na njima vidi; vse to bo namreč prešlo; poveljčanje tistih, ki se bodo zveličali, pa ostane večno.“ Podobno sv. Tomaž: „Res je glede na moč delovanja največje božje delo stvarjenje sveta, ki je ustvarjen iz nič; a glede na notranjo vrednost božjega dela je še večja posvetitev duše z milostjo, ki duši da neminljivo vrednoto deležnosti božje narave; tako je vrednota milosti v eni

sami duši večja ko vrednota vsega stvarstva.“

Kristus o tej vrednoti: „Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skriteму na njivi, ki ga je človek našel in skrli; in od veselja nad njim gre in prodaja vse, kar ima, ter kupi tisto njivo“ (Mt 13, 44).

NADNARAVNE VREDNOTE V ŽIVLJENJU

Vrednote in njih hierarhija od najnižjih do najvišjih niso nekaj zgolj subjektivnega, zgolj od nas odvisnega, kot naša utvara; vse to je nekaj objektivnega, ki ima v osnovi svojo veljavo že neodvisno od nas. In ta objektivni red vrednot moramo v življenju upoštevati.

Vse vrednote so v sebi vredne našega teženja, ker so vrednote. A rabit jih moramo v pravem redu, ki ga nam narekuje naša narava, okoliščine življenja in božje razodetje; od tod spoznamo božjo voljo glede tega,

Najvišjo nadnaravno vrednoto, Boga v blaženem gledanju, nujno moramo doseči. To je naš končni cilj in smisel našega življenja in naša glavna življenjska naloga. Nobeni drugi vrednoti ne smemo dati prednosti pred to, proti milosti in božji ljubezni; vse moramo biti pripravljeni žrtvovati za to. Otdod geslo: Vse prej ko smrtno grešiti in s tem izgubiti Boga. O tem je Kristusova beseda tako jasna: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, pa svojo dušo pogubi“ (Mt 16, 26).

Glede našega odnosa do drugih vrednot ni rečeno, da mora človek v vsakem trenutku zbrati objektivno večjo. Tedaj nižje sploh ne bi prišle na vrsto. Človek pa jih tudi potrebuje. Vse ob svojem času, kakor spoznamo, da je božja volja. Človek se ne posveča samo filozofskim problemom ali lepoti, ampak mora tudi jesti in piti in spati... Podobno je ob nadnaravnih vrednotah

n. pr. pri rabi sredstev milosti. Večja vrednota je objektivno sv. maša in sv. obhajilo ko ekonomske vrednote. Pa se človek vendar mora odpovedati sv. maši zaradi potrebnega dela v tovarni, ki ga spozna kot trenutno božjo voljo. Po božji volji storjeno more imeti tudi nadnaravno vrednost in nam posredovati nadnaravne vrednote.

Vrednote imajo posebno moč, da nas nagibajo, da po njih težimo in si jih prizadevamo doseči. A to samo takrat, če nekaj spoznam kot vrednoto, da je res tudi meni subjektivno vrednota. Če je ne poznam, do mene nima moči. Čim globlje pa jo kot vrednoto poznam, bolj me privlači.

Za nižje vrednote v življenju ni tolike nevarnosti, da bi jih prezrli in zanemarjali: hrano, zdravje, tehnične vrednote... Višje in najvišje pa radi pozablamo, zlasti v primeru velikih skrbi za potrebne nižje vrednote. Tako tudi ni težnja po njih.

Ta nevarnost je še posebna ob najvišjih, nadnaravnih vrednotah. Zakaj te so našemu spoznanju nekako najbolj oddaljene. Sami sploh ne moremo zanje vedeti, ampak jih poznamo le iz vere.

In tudi to spoznanje je zelo nepopolno. Posvečujoče milosti ne čutimo, nje lepote ne vidimo, lepote in sreče nebes ne razumemo. Vse nam tudi v živi veri ostaja kot zavito v neko meglo. A tudi tako pod vplivom milosti so nam te vrednote možne osvojiti srce, da smo pripravljeni zanje vse žrtvovati, kot nam naš Učenik naroča. Zgled razumevanja teh vrednot in moči, ki jo imajo na življenje, imamo v življenju svetnikov.

*

Nadnaravne vrednote našemu življenju dajejo poseben smisel in predragoceno vsebino. Te človeka najvišje plemenitijo in oblikujejo do nam nepojmljivega dostojanstva božjega otroštva. Živo moramo verovati in v luči Kristusovega nauka pogosto premišljevati te vrednote. Potem nam bodo osvojile srce in nam ne bo težko živeti zanje, četudi bo večkrat potrebna odpoved kakšni nižji vrednoti. Čutili bomo resničnost Kristusovih besed: „Moj jarem je sladak in moje breme je lahko“ (Mt 11, 30).

DR. FRANCE GNIDOVEC

TO PA SAMO ZA BISTRE GLAVE

Neki romar je prišel na poti v Mekko k nekemu puščavniku. Le-ta mu je rekel: „Znam podvojiti denar, ki ga imaš pri sebi. Samo plačati mi moraš moj čarovni rek, ki z njim denar podvojim, in sicer mi boš dal vsakokrat po 10 funtov, ker se s tem vzdržujem. Denar mi boš pa dal šele potem, ko boš imel svoj denar podvojen.“

Romar se je razveselil in je ponudbo sprejel. Puščavnik je povedal svoj rek — in glej, romarjev denar se je podvojil. Plačal je rek in zahteval, naj ga izreče puščavnik v drugo. Prav tako še v tretje. Toda — ojej! Podvojeni znesek je komaj zadoščal, da mu je plačal tretji rek. Romar je ostal brez beliča. Koliko denarja je imel spočetka pri sebi.

MOLIMO, DA BI VERNIKI SREDI VSEH SKRBI ZA TO ŽIVLJENJE PORABILI VEČ ČASA ZA MOLITEV!

Ljudje smo pač taki, da zelo radi pozabimo ono prelepo versko resnico, da namreč nad nami vedno bdi božja Previdnost. In ravno zaradi te usodne pozabe se toliko pehamo in skrbimo za naše zemske potrebe: za delo in zaslužek, za zdravje in družino, za čast in sloves, itd. In vendar: „Saj ve vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete“ (Mt 6, 32).

Seveda, s tem pa ni rečeno, da bi mogli imeti roke prekrizane in čakati, ne! Treba je delati, toda pri tem se zanašati na božjo pomoč. Kako pa dobimo to pomoč? — Z molitvijo! Sredi vseh naših zemskih skrbi moramo veliko moliti, če hočemo, da bodo naše skrbi Bogu všeč in naše delo doseglo njegov blagoslov.

Pa ne molimo samo zato! Boga moramo tudi častiti in hvaliti, ker smo njegove stvari: — z molitvijo! Bogu se moramo tudi zahvaljevati za prejete njegove stvari: — z molitvijo! Bogu se moramo tudi zahvaljevati za prejete dobrote, in to najlepše — z molitvijo. Končno moramo Boga tudi odpuščanja prositi za naše grehe. Kako? — Tudi z molitvijo!

MZ: Sredi vseh skrbi ne pozabimo moliti tudi za domovino!

Sam Jezus se je nekoč razjokal nad usodo svoje zemske domovine, ko je v duhu gledal razdejanje Jeruzalema. Je torej nekaj povsem naravnega in še celo nekaj dobrega, da tudi vsak kristjan zna čutiti s svojo domovino. Še več bi lahko rekli: bilo bi nenaravno, če bi ne čutili ljubezni do domovine, zlasti če moramo gledati njene razvaline, ki na zunaj niso kot jeruzalemske, a so morebiti še večje. Zdi se, da Slovenija gmotno napreduje, a bi bilo veliko bolje, če bi bila svobodna.

Pa če pustimo stvarno polje znanstvenikom, moramo pa z grozo gledati duhovno razdejanje v tolikih dušah sedanje slovenske mladine! Grobi materializem, ki ovira versko vzgojo mladine doma, je opravil razdejanje stotine atomskih bomb.

Kaj pa zamejstvo in emigracija? — Kljub lepim kulturnim uspehom tudi Slovenci nismo izvzeti iz splošnega pravila: raznarodovanje in utapljanje.

Rešimo, kar se rešiti da! Delajmo za narod vsak na svojem področju. Toda vsi se moramo zavedati svetopisemskih besed, da se zastonj trudijo zidarji, če Bog ne blagoslavlja naša prizadevanja... Molimo torej! Vsak dan bi morali vsaj gotov trenutek posvetiti molitvi za domovino. Starši pa imajo — skupno z vzgojitelji — še to sveto dolžnost, da stalno navajajo mladino na molitev za narod.

1. Prisostvoval sem pogrebu tovariša iz pisarne, fanta dvajsetih let, iz ugledne družine. Ker so starši „zelo“ katoliški, je bila pred pogrebom tudi sv. maša. Prišlo je kar lepo število sorodnikov. Med njimi nekaj gospodov v grbno zlikanih, črnih oblekah. Vsa njihova zunanost je izdajala, da imajo pod palcem.

Po maši in po molitvah za rajne je duhovnik dodal še očenaš za pokoj fantove duše. Do „...kakor v nebesih tako na zemlji“ je molil duhovnik. In potem?... Vse tiho je bilo... Le dve stari gospe sta se zadržano oglasili: „Daj nam danes...“

In gospodje in gospodiči?

A, ne, ti ne, to ni več moderno. Da bi „gospod“ v cerkvi molil in na glas? Saj nihče več ne molj (po njihovem mnenju)! To je privatna zadeva!

ŠOLA ŠT. 13

2. Že spet nesrečna številka 13!

V več mestih so nadomestili ulico št. 13 s številko 12-B.

V bolnišnico pripeljejo ponesrečenega fanta.

Spet sta se dobili gospe A in B ob skodelici čaja, kajti šola se blža in prijetne družbe tudi ni zamenjati. Pogovorili se bosta o šoli in njenih fantku in punčki, ki bosta kmalu za šolskimi klopki. Razgovor je začela gospa A:

A: Glede razuma je naloga šole, dati otroku znanja in obenem razviti njegove sposobnosti, da jih bo kasneje sam uporabljal s pridom in naprej izpopolnjeval.

B: Najprej ga mora naučiti brati, pisati in računati. Kdor zna brati, si je s tem že odprl vrata do nadaljnega izpopolnjevanja po dobrih knjigah. Isto mislim o slovenščini: otroci bodo slovenski, dokler bodo znali slovensko brati, govoriti in pisati. Da bodo znali, morajo pa imeti v vsem trojem vajo. Vsak dan bi morali brati slovensko, pa tudi pisati, da ne govorim o pogovorih. Svojim otrokom ne bom nikdar pustila niti ene same tuje besede v lastnem domu.

A: Učenje slovenščine je sploh problem zase in bi bilo pametno kasneje kdaj tudi o njem premisliti, kar je treba.

B: O šoli in pouku v njej sem brala, da je zlato pravilo to-le: Več je vredno malo pa dobro kot mnogo pa slabo. Seveda je pa odvisno od učiteljice, koliko in kaj dá.

A: V prvi vrsti gotovo. Čeprav je tudi res, da celoten šolski sistem ni brez pomena pri tem in pa dom.

B: Mislite, da je šolski sistem tukaj dober?

A: V osnovnih šolah bi rekla, da je, če upoštevamo, da nismo v srednji Evropi, ampak v romanskem kulturnem krogu z vsemi dobrimi in slabimi črtami, ki ga sestavljajo.

B: In pa dom, ste rekli. To je gotovo: dom mora povsem podprati delo šole. Tako bi gotovo ne bilo vzgojno vpricho otrok govoriti proti učiteljem. Včasih mislim, da danes delamo za neuspehe pri otrokih bolj krive učitelje, medtem ko je včasih skoro vso krivdo za neuspeh nosil otrok sam. Ali ni to neke vrste neresnost pri starših?

A: Mogoče je res nekaj tega. Druga stvar, ki je tudi nikakor ne morem vskladiti z našimi nekdajnimi

navadami, je prevelika skrb za otroke pri tukajšnjih ljudeh. Mati nese otroku aktovko v šolo in iz šole, dela naloge namesto njega, otrok mora vsak dan nest. rože učiteljci, ob prvem spodrsrlaju iščejo za osnovnošolskega otroka privatno učiteljico... Res je, starši naj skrbno pazijo na otroka, ga opazujejo in ne puščajo samega v življenjski borbi, ki se je zanj začela, a otrok se mora tudi sam naučiti reševati težave, s katerimi se v življenju srečuje.

B: Mislim, da je glavna naloga staršev, da pomagajo otroku skladno vezati šolsko delo z igro. Naj bi otrok sam določil, kdaj in kje bo doma naredil naloge za šolo. Tako nauči razdeljevati si čas. A ga pri tem orientirati in mu pomagati. Pri razdelitvi časa mora imeti igra važno mesto. Seveda bo pa drugačna razdelitev časa poletni, drugačna pozimi.

A: Otroci morajo ob določeni uri začeti delati naloge. Ko so končali, morajo pokazati staršem svoje zvezke. Če so prehitro in prepovršno narejene, jih morajo delati znova. Če se niso naučili, morajo še študirati. Tako se naučijo vestnosti, predragocene lastnosti za življenje, ki je prav v romanskih deželah ni. Mogoče se bo potočila kaka solza, kasneje bodo hvaležni zaradi zahtevnosti staršev.

B: Tu je tudi vprašanje tako imenovanih čudežnih otrok. V neki želji po čim hitrejših in čim večjih uspehih svojih otrok, hočejo nekateri starši narediti iz svojih potomcev pravi čudež. Otrok naj bi preskakoval šolska leta, učil se vseh mogočih stvari: postal naj bi

„Oprostite, zelo nam je hudo, da vam ne moremo ustreči, toda niti ene sobe ni na razpolago.“

„Saj ni važno kam, samo sprejmite ga. Čeprav v sobo št. 13.“

„V št. 13? Kako vam pride kaj takega na misel? Sobe s to številko ni več. Še tega se je manjkalo. Ta številka prinaša nesrečo.“

„A, tako?“

Pridem v hotel: vse je zasedeno. Pokličem strežnika:

„Veste, mi je čisto vseeno, čeprav grem v št. 13.“

„13? Je nimamo. Vsak gost bi jo namreč odklonil.“

„In..., če je že ves hotel poln?“

„Nič, tedaj vsakdoraje spi v banji, na hodniku ali kjerkoli, kot pa v sobi s št. 13. Ta številka prinaša nesrečo.“

Igralci in sodelavci igre

Zvezdica Zaspanka, katero so igrali slovenski otroci v Torontu, Kanada

Skupina prijateljev si v restavraciji rezervira sobo za „boljšo večerjo“. Ko so vsi zbrani, z grozo opazijo, da jih je ravno 13.

„Čujte,“ pokličejo strežnika, „saj nismo praznoverni, vendar... povabite še nekoga... kogar koli.“

Kmalu se jim pridruži nepoznan mož v obrabljени obleki, sploh sumljive zunanosti.

Ko se razhajajo, spet nastane med njimi preplah in groza — najdragocenejšega kožuhočina stega plašča ni nikjer najti. Kdo ga je odnesel? „Sumljivi“ štirinajsti? Kaj še! — Kdo drugi kot trinajsti!

In spet je bila kriva nesrečna številka 13!

otrok-vzorec. A take hitrice so nezdrave in prehitene nepotrebno. Otrokovo veselje more biti po tej poti del kraja uničeno in tako postopanje lahko škodljivo vpliva na ves njegov razvoj, ki napreduje počasi in organsko.

A: Res je, dosti je te nezdrave družinske romantike. Često hočejo starši v svojih otrokih doseči tisto, česar sami v lastnem življenju niso mogli.

B: Mogoče sva malo zašli v pogovoru. Govorili ste o nalogi družine, ki naj pomaga otroku vskladiti šolsko delo z igro.

A: Da. Je pa še druga naloga. In sicer ta-le: položiti šolsko življenje v okvir družinskega življenja. Ker je za otroka družina tisto naravno okolje, v katerem se razvija vsaj v prvih letih, naj bi bila šola nekako del družinskega življenja.

B: In je to mogoče?

A: Je. Otrok ima n. pr. za nalogo, naučiti se brati kako berilo. Zakaj mu ne bi starši naročili, naj zvečer v družinskem krogu prebere tisti spis. Tako se neprijetna šolska dolžnost spremeni v veselo pomoč k prijetnemu družinskemu življenju. Tako šola in družina delujeta v soglasju in sile bodo pomnožile svoje dobre učinke.

B: Res, lepa misel. Tudi poezije in pesmi, ki se jih uče, morejo deklamirati ali zapeti pri večerni ter tuliji. Ali zemljepis: kako ga je mogoče na prijeten način posredovati otrokom v domačem krogu. Zakaj ne bi oče prebral najvažnejše dnevne novice iz časopisa ali pripovedoval, kaj vse je doživel, ko je bil pri vojakih? Na zemljevidu poiščejo kraje, o katerih je govora, z novimi vprašanji, kateri kraji so še tam blizu, katera reka, katera gora itd. se pogovor spremeni v zemljepisno uro. Skupni izleti pomnože znanje astronomije in prirodopisa.

A: Seveda je pri vsem vprašanje časa: a za gradnjo družine in družinskega življenja je treba najti čas. V nasprotnem primeru družina ne bo živela družinskega življenja in otroci si bodo poiskali zunaj družinskega pa tudi slovenskega kroga nadomestilo za tisto, česar v družini niso našli.

Čaja je zmanjkalo, pa tudi časa.

Gospa A in B sta se domenili za prihodnjič na ponovni razgovor o vzgoji otrok.

DAN KRSTA

Prišel je težko pričakovani dan, ko se otrok rodi. Za oba, zanj in za mamico je navadno treba precej borbe. Tudi oče mora doprinesiti svoj del — navadno je ves nestrpen v čakalnici, hodi gori in dolj, morda se grize v ustnice, ali pa kadí, kot še nikoli. Ko pa se otroček rodi, je vse pozabljeno, iskren hvala Bogu se dvigne k nebu.

Rojstvu naj bi kmalu sledil krst, da novorojenček čimprej postane otrok božji. Prav je, da starši izberejo ime kakega svetnika ali svetnice, kateremu naj otroka priporočajo in pozneje navadijo, da se mu sam priporoča. Tudi na otroka je treba pomisliti, ki bo ime nosil, ali mu bo všeč. Pa tudi, kakšno je ime v španščini ali jeziku dežele, v kateri živimo.

Glede sv. krsta, naj bi vsaka mati vedela, da lažje smrti nevarnosti sama krstí otroka. Z navadno vodo naj oblije otrokovo glavičo in reče: Jaz te krstim v imenu očeta in sina in svetega Duha. Ako otrok potem ozdravi, je treba krst v cerkvi dopolniti; — treba je povedati, da je bil otrok pogojno že krščen.

Sicer pa naj bi bil krst družinski praznik. Lepo je, če so starši navzoči pri krstu svojega otroka. Doma pa lahko naredijo majhno zakusko, na katero povabijo krstitelja, botrico in botra. Ne bi pa bilo prav, če bi s krstom odlašali zaradi stroškov, ki bi jih imeli z malico. Potem je bolje, imeti lep krst, brez vsakih slovesnosti. Važna je otrokova duša, drugo je le za večjo povezavo in za medsebojno veselje.

Z novorojenčkom pride v hišo polno dela. Malega kričača je treba navaditi na red. Noč naj bo za spanje in je treba par noči kar potrpeti in ga pustiti, da se joka. Potem se navadi in da mir. Če pa le ne zdrži, mu dajmo zjutraj kakšno uro prej, kot bi mu morali dati. Če ga pa navadimo, da bo ponoči jedel, potem mu bo treba vedno dajati.

Sploh so glede otrok pri hrani različna mnenja. Nekateri pravijo, da se je treba strogo držati ure, drugi naj otrok je, kadar sam hoče. Mislim, da je srednja pot najboljša. Če je čas, da otrok dobi hrano.

LJUBEZNI POTREBUJE

Devetletna deklica, oče je učitelj, je bila pridna, ubogljiva, vestna, tako da je bila občudovano središče družine. S pet m letom je dobila sestrico. V šoli je bila vzorna učenka, daleč najboljša med vsemi. Toda mati je polagoma opazila, da jo deklica vedno bolj muči z raznimi pretenkovestnimi vprašanji: ali je resnico povedala, ali se ni morda zlagala, ali ni morda kaj „vzela“ itd. Nekega jutra je prišla prav posebeno razburjena, češ da se ni učila pesmi, k jo mora znati. Mati je vzela knjigo v roko in jo izprašala. Povedala je pesmico brezhibno. „Saj znaš,“ reče mama. — Otrok: „Da, toda sem jo samo prebrala, nisem se je učila, učiteljica pa je

rekla, da se je moramo učiti.“

V vzgojni posvetovalci, kamor jo je mati peljala, je odgovarjala, kakor da je „v šoli vprašana“. Rekla je, da v šoli nima nobene prijateljice in da doma mama ni z njo zadovoljna, češ da je njena sestra bolj prijetna in prisrčna. Na hodniku pa je vzgojiteljici na vprašanje, kaj ji je doktor dejal, odgovorila: „Rekel je, da sem ljubosumna na sestro, ker jo ima mama rajši kot mene, in da vse to delam samo zato, ker hočem s tem pritegniti mamino pozornost nase in izzivati sestro.“ Deklica je torej povsem razumela vzgojnega svetovalca in razlago svojih motenj. Učiteljica, ki je bila priča razgovoru, si je očitala, da je dotlej premalo pazila nanjo: mislila si je namreč:

„Ta stremušček me tako ne potrebuje.“

Šele tedaj pa je jasno spoznala, da so taki vzorni učenci vsaj tako potrebni pažnje kakor slab, ker sicer postanejo vedno bolj osamljeni in malodušni v svoji častihlepnosti. Le z enako pažnjo in ljubeznijo jih dvignemo iz malodušne osamljenosti.

in morda še prav trdno spi, ga lahko pustimo še kake pol ure. Več pa ne. Saj potem si mati ne more razdeliti nobenega dela, če nikoli ne ve, ob kakšni uri bo otrok jedel. Tudi ni treba otroka takoj zibati ali pestovati, kakor hitro malo zajoka. Otrok mora jekati. Za oba, zanj in za mamico bo najboljše, če mu damo jesti, ga previjemo in potem pustimo, da ima mir. Zelo pa trpi majhen otrok žejo in je prav, da mu dajemo med obroki malo mlačne, prevrete vode ali pa sadne sokove.

Vso hrano, ki jo otrok dobiva, naj mati pripravi z ljubeznijo in naj tisti čas, ko otrok je, res skuša posvetiti njemu. Že majčken otrok potrebuje ne le hrane, temveč tudi ljubezen. Tudi moliti je treba zanj vedno več, ne le za zdravo telo, tudi za dušo. Samo ljubi Bog lahko obvaruje otroško duščo uničujoče slane in pogube. Dokler je dete še v zibki in še ne govori, naj moli mamica namesto njega zjutraj in zvečer, naj ga priporoča Mariji in angelčku varuhu. Pred jedjo in po jedi naj mu prav tako mamica naredi kržek na čelo. Tako bo božji blagoslov spremljal dete od začetka njegove poti in Marija prošnji ne bo preslišala.

Mlada slovenska mati

MLADINSKA ANKETA TV

Namen mladinske ankete je, posvetiti v zmedo pojmov, ki vlada med starejšimi generacijami o mladini.

„Mi mladine ne razumemo in je ne moremo več razumeti,“ pravijo nekateri in vzdihnejo globoko iz lenih ter izgovorov polnih pljuč.

„Naša mladina živi drugo dobo, na drugem kontinentu, pustimo jo, bo že sama našla svojo pot,“ razmišljajo malodušno drugi, medtem ko tretji omeje modrovanje na „palice jim manjka, palice! Ko sem jaz...“ Velika večina pa gleda otroke, svoje in tuje, a ne vidi ničesar, ne senc, ne problemov, ne rešitev...

Je mladina res drugačna? Je resnično nerazumljiva? Bo držalo, da misli povsem drugače od starine? Ali pa si ustvarjamo morda o mladini sliko, kakor

nam jo predstavljajo časopis, film, roman — in ne kakršna je v resnici?

Mladinska anketa naj nam bo majčkена lučka v zmedo... Naj nam bo v razmišljanje.

KAJ MISLIJO NAŠI FANTJE O TV?

Gledaš TV redno ali le včasih? Je bilo prvo vprašanje, na katerega je odgovorilo 30% vprašanih z „nikoli“ in 70% „včasih“. Rednih občudovalcev televizija očitvidno med njimi nima.

Odgovori na sledeča vprašanja bodo zato verjetno ne toliko sad lastnih opazovanj kakor mnenje pridobljeno iz okolja, pa morda zato še bolj zanimivi. Kaj misliš o televiziji kot zabavnem in vzgojnem sredstvu?

a) O televiziji splošno: „Je zabavna, a ne vzgojna,“ je odločno mnenje nekoga, ki gleda TV „včasih“.

„Bila bi lahko vzgojna; na žalost beremo, da so povsod na svetu velike napake,“ razmišlja razsočno drugi. „Ni neumna stvar, za vzgojo in zabavo,“ se navdušuje eden od fantičev, ki ne gleda televizije nikoli, medtem ko spet drugi kritično presoja: „Bi še bilo, če ne bi preveč privlačila človeka.“

b) o televiziji v Argentini: Tu so si mnenja precej edina: „Preveč je predana trgovcem.“ „Ni ne zabavna, ne vzgojna.“ „Potrebuje še veliko izboljšave.“ So vodilne misli, izražene v tej ali oni obliki.

Kako misliš, da vpliva TV na družinsko življenje?

Tukaj pa so se razpisali! Poslušajmo: „Kvari družinsko in družabno življenje. Človek bulji v aparat in ga ne briga nič drugega več...“ pravi prvi; „Uničuje družinsko življenje; ob TV izgine povezanost. Člani se spremenijo v tuje osebe; razbije se družinska toplota — življenje!“ mu pritrjuje drugi in — ali se vam ne zdi — da prihajajo besede od srca? Od srca, ki si želi družinske toplote?

Nekateri odgovori izražajo dvom, kakor na primer ta: „Kako vpliva? Kakor se vzame. Zelo dobro pa ne.“ „In za oči je slaba...“ pripomni nekdo in odgovor diši po kislem grozdju... „Programi so kvarni,“ obsoja naslednji in „v Argentini vpliva na splošno

NI MOGEL PRENESTI

Profesor, poročen, oče petih otrok, je bil vedno prvi; ne samo pri službi. Kot tretji izmed štirih otrok je bil zaradi odličnih uspehov ljubljeneč častihlepnega, nervoznega, jezljivega in strogega očeta, ki je bil šolski nadzornik.

Eden najbolj mučnih spominov iz otroške dobe mu je bil ponesrečeni nastop pri deklamaciji, ki jo je imel v šoli v nadziral njegov oče; ta trenutku, ko je razred inšpiciral njegov oče; ta je imel s novo polomijo za osebno žalitev, češ moj sin, moj ponos, pa mi prav takrat, ko jaz nadziram, naredi sramoto.

Bil je častihlepen, plah, silno občutljiv za opomne in neuspehe v vednem strahu, da ne bo zadostil ustregel zahtevam višjih in sploh svojega poklica. Že po univerzitetnih študijah se je večkrat pred zadetimi težavami umikal, padal v otožnost in malodušnost. Prav nobenih počitnic si ni privoščil, vedno je delal, pedantno natančen je bil, nikoli mu ni bilo dovolj priprave za nobeno stvar, kajti vedno

je hotel biti nad vsemi drugimi. Biti manj kot „vzoren“ in „popoln“, tega ni prenesel, zato je končal s samomorom, ko mu je zdravnik ugotovil neozdravljivo naglušnost, ki bi ga za zmeraj potisnila s prvih mest.

RECEPTI ZA TELO

● Ves dan je pred teboj. Izdelaj si „dnevni načrt“, da ga boš prav preživel.

● Brez jasnega načrta si v nevarnosti, da se zgubiš v samem poskušanju.

● Treba je nekega reda in zato najprej premisli, kaj boš čez dan napravil.

● Če ti v glavnem služba ali šola olajša to delo, pa je važno to za ostali prosti čas, za nedelje in praznike ter za počitnice.

● Pri sestavi dnevnega načrta ne upoštevaj samo glavnih opravkov in dogodkov, ampak tudi razna pota, obiske itd.

● Misli tudi na težave, skušnjave in vprašanja ter tudi že, kako jih boš rešil.

slabo — ni pa to nujna posledica TV v družini,“ se mu pridružuje tovariš.

In spet: „Razdira domačnost. Pogovori, igre in tako dalje, se končajo. Vsa družina strmi kakor kup mutcev v aparat. Seveda ni tega nujno kriva TV. Je treba pač reda in discipline in samoobvladovanja, da preberemo na primer raje dobro knjigo, kakor da gledamo slab program.“ Se vam ne zdi, da je stavek vreden podčrtanja? Fantič, kdorkoli je že, je zadel žebelj na glavo.

Ostali odgovori so po veliki večini podobni navedenim. Tako po vsebini, kakor po obliki. Le eden na to vprašanje ne odgovori. Zakaj?

Kateri in kakšni programi ti najbolj ugajajo?

Na to vprašanje smo prejeli le malo odgovorov. Bog ve, kaj je vzrok. Morda ker „premalo gledam TV, da bi mogel odgovoriti,“ kakor soglašata dva odgovora skoro dobesedno.

„Programi so preveč trgovski“, „ko bi odstranili tisto trgovsko stran, ki uničuje že v klicah vsak poizkus izboljšanja... programi naj bi bili bolj — človeški!“ posplošujejo nekateri, med tem ko odda en sam svoj glas vojaškim, psihološkim in romantičnim programom (menda filmom).

Na vsak način odgovori, ki bi razočarali lastnike televizijskih postaj.

Kaj pa menite o teh odgovorih vi, ki ste prepričani, da mladine ni mogoče razumeti?

In ti mladina, kaj misliš? So ti odgovori res izraz mnenja večine? Kaj sodiš? Tvoje mnenje, naj bo tako ali drugačno, bomo objavili. Spoštujemo ga, četudi morda ne soglašamo.

Zbral prijatelj slovenske mladine

OCETOV IN MATERIN GOD V DRUŽINI

Pred par leti je prišla k meni na obisk prijateljica. Pozdravili sva se, nato pa je že po nekaj besedah planila v jok. Začudila sem se in jo skušala potolažiti in zvedeti za vzrok tako pretresljivega joka. Šele po daljšem trudu se mi je posrečilo spraviti iz nje nekaj pretrganih besed, iz katerih sem zvedela za „nesrečo“, ki jo je doletela: mož je že po dveh leti zakona pozabil na njen god. Priznam, da se mi je stvar zdela takrat popolnoma nerazumljiva. Bila sem zaročena in med mnogimi rožnatimi sanjami in načrti, ki sem jih imela za bodoče skupno življenje, so bile tudi predstave o čim bolj slovesnem praznovanju godov, rojstnih dnevor, obletnic porok in podobnih družinskih praznikov. Že po par letih zakona pa sem prišla do spoznanja, da je to mnogo težje, kot pa sem si predstavljala, posebno še v deželi, v kateri živimo. Velika nevarnost je, da gredo godovi mimo nas kot čisto navadni delovni dnevi. Saj družina je večino dni v tednu raztepena po službah, šolah in tovarnah in ko se člani zvečer zberejo okrog družinske mize, so utrujeni, nerazpoloženi in željni edino počitka. Pa vendar se da z malo dobre volje te težave premagati.

Važno je, da se otrok že od mladih let zaveda, da sta očetov in materin god v družini resnično praznik. Treba mu je torej pojasniti, kaj pravzaprav god pomeni. Treba ga je navaditi na tisto intimno razmerje do svojega krstnega patrona. Naj ve, da ni vse v tem, da nosi njegovo ime, ampak da je ta svetnik ali svetnica njegov prav poseben priprošnjik pri Bogu. Na ta način nam ne bo težko deti praznovanju godu pravi duhovni značaj. Lepo je, če more biti družina na take dneve skupaj pri sveti maši. Naj oče razloži otrokom, da je mamin god prav primeren dan, da se Bogu posebno zahvalijo za dar, ki je družini dobra mati. Prav tako pa seveda tudi obratno, naj mati svetuje otrokom, da se na dan očetovega godu še posebno priporočijo Bogu, da prosijo za njegovo zdravje, prosijo pa tudi, naj mu On povrne vso

● Kakšno korist boš imel od tega „načrta“?

1. Tvoj dan ne bo slučajno zneseno sračje gnezdo, ampak urejena celota, kjer bo vsaka stvar imela svoje mesto.

2. V tem načrtu boš našel že prvo pobudo za dejanja, ki jih boš sklenil narediti ali opustiti.

3. Skrbi, ki jih že vnaprej poznaš, bodo imele nate manjši vpliv.

● Skrajša si boš ta načrt morda celo na kratko zapisal v beležko.

● Napravi ga vedno, preden odideš z doma oz. preden začneš dan.

10 ZAPOVEDI ZA GOSPODINJO

1. Prav kupovati je težko. Toda včas h je vsa umetnost v tem: vedeti, česa ne smeš kupiti.

2. „Poceni je drago,“ pravi pregovor. In ima prav: to se dejansko večkrat izkaže.

3. Blago (obleko) kupuj izven sezone, ker je tedaj vedno cenejše kot pa v začetku ali med sezono.

4. Izberi si res zanesljivo, solidno in pošteno trgovino.

5. Naglica ni nikdar dobra svetovalka, najmanj še pri kupovanju.

6. Ne obotavljaj se in nikar se ne sramuj oditi iz trgovine prazna, če ti blago ni všeč, če je zanič al. predrago. K temu skušaj navaditi tudi svojega moža, ki je morda tega še bolj potreben kot ti sama.

7. Glej na koristnost in solidnost predmeta ali blaga in ne zgolj na njegovo mikavno zunanost.

8. Ni dovolj, če znaš dobro kupiti, kupljeno je treba znati tudi ohranjati.

9. Kvaliteto zahtevaj le pri stvareh, ki jih mnogo in dolgo časa rabimo, kot so čevlji, oprava, posteljnina itd., ne pa pri raznih okraskih ali igračah, ki so kot muhe enodnevnicke.

10. Nikar ne nasedaj „znatnim popustom“ in raznim „popolnim razprodajam“. Morda boš res našla, kar te zanima, vendar je dobro blago vedno treba plačati.

skrb in delo za družino. Z eno besedo: glavni poudarek pri praznovanju godov v družini naj bi gotovo bil na njihovi duhovni strani.

Ne smemo pa pozabiti na drugo, rekla bi bolj materialistično stran vprašanja. Prav je, da ne pozabimo na lepo navado godovnega obdarovanja. Saj s tem ni rečeno, da mora oče dobiti vsaj zlato uro, mati pa krasen plašč. Stvar ni v realni ceni darila, ampak v namenu, važen je duh, v katerem je bilo darilo izbrano. Zakaj se možje tako težko odločijo priti domov s šopkom rož za ženo? Ko bi vedeli, koliko veselja ji s tem napravijo, bi se vsaj od časa do časa spomnili na to, pa čeprav bi bil to samo skromen šopek vijolic, ki bi ga prinesli v žepu domov. Otroci naj se od mladega navadijo pokloniti očetu in materi za njihove godeve majhna darila. Pa ne kupljena z očetovim ali materinim denarjem. Naj si odtrgajo od lastnih prihrankov, kajti le v tem primeru ima darilo smisel.

Skratka: očetov in materin god v družini morata biti resnično praznik. Praznik v tistem duhovnem pomenu, ki je edini pravi pomen godu, praznik pa tudi v onem drugem, bolj človeškem pogledu, ki ga pa prav zato, ker je človeški, moramo vzeti v račun.

M. Rva.

Razvedrilo v slovenski kmečki hiši nekdanj

*Res je, da je na svetu ogromno knjig, a nobena izmed njih se ne
more primerjati s svetim pismom. One so namreč izšle
iz človeških rok, sv. pismo pa je prišlo
iz božjih rok.*

KNJIGE IZ BOŽJIH ROK

Po več kot sto letih, odkar je izšel tako imenovani Wolfov prevod sv. pisma, dobivamo v roke posamezne zvezke novega prevoda svetega pisma v naš ljubi in lepi slovenski jezik. Vsak nov prevod sv. pisma je za veren, katoliški narod velik dogodek. Skromno pojasnilo, kaj je sv. pismo, naj nas potrdi v prepričanju, da gre za res velik in pomemben dogodek!

KAJ JE SVETO PISMO

Dvajseti vesoljni cerkveni zbor oziroma prvi vatikanski cerkveni zbor je 24. aprila 1870 takole opredelil sveto pismo: „Sveto pismo je zbirka tistih knjig, „ki so pisane po navdihnjenju Svetega Duha, imajo Boga za avtorja in so kot take izročene Cerkvi“.

Podobno so nas učili v krščanskem nauku: „Sveto pismo so tiste knjige, ki so pisane po navdihnjenju svetega Duha in jih sveta Cerkve priznava za božjo besedo.“

Ta zbirka, ki obsega triinšedemdeset knjig in je nastajala nekako od trinajstega stoletja dalje pred Kristusom in je bila zaključena z zadnjimi spisi nove zaveze, to je z Razodetjem sv. apostola in evangelista Janeza, njegovim evangeljem in tremi pismi, imajo torej dve posebnosti: sam Bog oziroma svetí Duh je te knjige navdihnil in je zato glavni avtor svetega pisma, obenem so pa te knjige kot božje in nav-

dihnene knjige morale priti v roke svetí Cerkvi, ki jih je sprejela kot navdihnene in božje knjige.

ŽIVLJENJEPISI SVETNIKOV

Iz življenje sv. Avguščina vemo, kako je vplivalo na njegovo spreobrnjenje branje preprostega življenjepisa sv. Antona Puščavnika, ki ga je napisal njegov učenec sv. Atanazij Veliki aleksandrijski, vse življenje preganjaní patriarh in cerkveni učeník. Izobraženi, pa tako v počutnost zakopani Avguščin se je tedaj zamislil in govoril sam pri sebi besede, ki jih je slovenski pisatelj dr. Janez Mencinger ponovil v svojem Abadonu: „Surgunt Indocti et coelum rapiunt et nos cum doctrinis nostris, ecce, ubi volutamur in carne et sanguine“ — Vstajajo neučeni in si osvajajo nebesa, in glej, kje se mi valjamo v mesu in krvi s svojimi nauk (učenostjo). To je bil eden izmed važnih nagibov za Avguštinovo spreobrnjenje. Prav isto je doživel grešni vitez Ignacij Loyolski, ko je v svoji hudi bolezni zaradi preganjanja dolgega časa začel brati preproste življenjepise svetnikov (Legenda aurea), ki jih je napisal blažení dominikanec Jakob iz Varazze, genovski nadškof. Več kot tridesetletni Ignacij se je ob tem branju odločil za najbolj junaške sklepe.

Ni dolgo, ko je Hieronim Wilms zapisal o mističnih spisih blaženega do-

mžnkanka Henrika Susona iz Konstan-
za, da so te mistične in pesniško napi-
sane spise ljudje brali skozi stoletja
in jih bodo brali, dokler bodo ljudje
čitali knjige (Osservatore Romano, 4-5.
sept. 1961, str. 6). O nekem našem naj-
novejšem pesniku je nekdo, ki se pre-
cej razume na globoko mistično življe-
nje, dejal, da so vsaj nekatere pesmi
izraz notranjih nadnaravnih mističnih
doživetij. „Povest duše“ sv. Terezike
Deteta Jezusa pa bere ne le katoliški,
marveč tudi krivoverski in poganški
svet.

Mladí mučenec Lojze Grozde se je
za zadnji praznik Brezmadežne priprav-
ljal z branjem in razmišljanjem prele-
pe Grignonove knjižice o pravi pobož-
nosti do Matere božje. Ernest Mlakar,
drug vzornik slovenske mladine, ki je
padel v strelskem jarku med prvo sve-
tovno vojsko, se je prav o isti knjžici
izrazil, da je ne da iz rok, čeprav bi
mu kdo ponujal milijon srebrnih av-
strijskih kron. Ljudje željno segajo po
novi izdaji knjige o Fátim.

KEMPČANOVA „HOJA ZA KRISTUSOM“

Lojze Grozde je o Kempčanovi „Ho-
ji za Kristusom“ dejal: „Ta knjiga me
izmed vseh nabožnih knjig najbolj
dvigne.“ Tovariš, ki je v sedmi in osmi
šoli sedel poleg njega, pripoveduje, da
je videl, kako je Lojze dan za dnem v
določenem času vzel v roko to knjigo
in jo bral. Morda je že kdaj prej sli-
šal, da jo je veliki fizik Ampere znal
na pamet. Tako ljuba je bila Lojzetu,
da jo je vzel s seboj tudi na svoje zad-
nje počitnice, da bi tako vsak dan za-
črtaval v svojo osebnost Kristusove po-
teze, kakor jih je Kempčan tako pre-
prosto, a tako mojstrsko naslikal. Pa
se jo, hvala Bogu in Mariji, tudi naši

verni slovenski rodovi radi brali. Saj je
od leta 1719 do 1959 izšla v sedmih iz-
dajah.

Kdor je bral prelepí knjižgi „Die Un-
ruhe zu Gott“ in „Der Antrieb ins Voll-
kommenne“ znamenitega spreobrnjenca
umetnika Wilibrorda Werkadeja, kasne-
je beuronskega benediktinca in iskrene-
ga prijatelja našega mojstra arhitekta
Josipa Plečnika, se spominja, kako
hlastno je neki večer ob sveči prebiral
prvi katoliški krščanski nauk, ki ga je
slučajno dobil v roke. Sv. Marija Ber-
tilla Boscardin, katero je Janez XXIII.
preteklo leto na praznik Gospodovega
vnebohoda razglasil za svetnico, je od
preproste otroške dobe preko ponižne-
ga in zelo hudega življenja pri redov-
nicah dorotejkah prav do svoje smrti
izredno ljubila svoj mali katekizem in
ob njem postala svetnica, kar naglašata
Pij XII., ki jo je prištel blaženim, in
Janez XXIII., ki jo je uvrstil med svet-
nice. Pij XII. je katoliškemu katekizmu
ob tisti priložnosti zapel kar visoko pe-
sem: „Ta majhna knjižica ima po sebi
večjo vrednost kot obsežna enciklope-
dija (un' ampia enciclopedia); vsebuje
resnice, ki jih je treba verovati; dolž-
nosti, ki jih je treba izpolnjevati; sred-
stva za osebno posvečenje. Kaj je za
vas na svetu bolj važnega? To je knji-
ga modrosti, umetnost poštenega življe-
nja, mir duše, zanesljivost v preizkuš-
nji. Uči nas, kako naj bomo Bogu všeč.
Blažena Bertilla jo je razumela in to
je bila njena sreča.“

Med vsemi knjižgami, ki jih je vneti
škof dr. Anton Bonaventura Jeglič na-
pisal Slovencem, se mi zdi pač najlepša
prav njegov življenjepís Jezusov, kate-
remu je dal naslov Mesija. S kolikim
veseljem sem poslušal kot kaplan v So-
strem župnika Verceta, ko jo je prebi-
ral vernikom nedeljo za nedeljo pri
krščanskem nauku, Sedaj nam obetajo

prevod znanega Ricciottijevega Jezusovega življenja. O tem Jezusovem življenju je že pred dvajsetimi leti dejal prelat Josip Šimenc: „Če se italijanska znanost lahko s čim postavi, se prav gotovo lahko z Ricciottijeve Jezusovim življenjem.“

Ljudje že povprašujejo po novem obsežnem molitveniku v čast Materi božji, ki je milosti polna (pr. Lk 1, 28) tudi za nas. Krasno novo izdajo rimskega misala pa so nekateri že začeli nositi s seboj k službi božji.

Aleš Ušeničnik je glede „Hoje za Kristusom“ pripomnil: „Knjiga 'Hoja za Kristusom' spada med najlepše asketične knjige. Nekdo je celo dejal: Hoja za Kristusom je najlepša knjiga, kar za Kristusom je izšlo iz človeških rok, zakaj sv. pismo je prišlo iz božjih rok.“

JASEN ODGOVOR

Ta zadnja izjava je pač najbolj posrečen odgovor, zakaj moramo sveto pismo tako zelo ceniti; drugi pravoverni, katoliški spisi, življenjepisi svetnikov, še tako lepe in spodbudne knjige o Mariji — o Grignionovi knjižici o pravi pobožnosti do Matere božje n. pr. pravi servit Gabrijel Roschini, da je najlepša knjiga v zakladnici svete Cerkve — knjige, ki nam opisujejo Jezusovo življenje, krščanski nauk, globoki mistični spisi, v še tako pesniškem jeziku izražene notranje duhovne misli, krščanski nauk in za bolj izobražene pisane verske knjige, marijansk molitveniki in rimska mašna knjiga so končno človeško delo. Priznati je treba, da je marsikaterega pisatelja teh knjig podpirala posebna nadnaravna milost, in ni mogoče tajiti, da je branje in še bolj premišljevanje teh knjig marsikatero dušo zopet pod vplivom nadnaravne dejanske milosti vodilo do spre-

obrnjenja, krepostnega življenja in celo do resnične popolnosti in svetosti. Toda o noben izmed teh knjig in spisov ne moremo trditi, da je Bog oziroma sveti Duh prvi in glavni avtor in da so zato izšle iz božjih rok. Le za 73 knjig svetega pisma to velja.

Radi in pogosto kar upravičeno pogodrnjamo čez plitvo argentinsko versko življenje. Prav gotovo so pa argentinski škofje napravil lepo dušnopastirsko potezo, da so ukazali, naj vsako zadnjo nedeljo v septembru, — ki je blizu praznika sv. Hieronima, velikega razlagavca svetega pisma in cerkvenega učenika — obhajamo kot biblično (svetopisemsko) nedeljo. Nemška katoliška revija Herderkorrespondenz pa poroča, da je tako imenovan biblični apostolat v Avstriji razprodal 370.000 izvodov sv. pisma nove zaveze in 20.000 izvodov stare zaveze. Še bolj zanimivo poročilo iz Djakarte v Indoneziji pa prinaša katoliška misijonska agencija Fides, da je indonezijska vlada žrtvovala 26 milijonov 500 tisoč rupij za 250.000 izvodov svetega pisma stare in nove zaveze; vsaka katoliška družina v Indoneziji naj dobi po en izvod celotnega svetega pisma. (Pr. Osservatore Romano, 4.-5. sept. 1961).

Izredno pa smo zadovoljni, da so verni Slovenci tako radi segli po novem prevodu svetega pisma. Sv. pismo stare zaveze je izšlo v treh zvezkih, v četrtem zvezku pa najdemo na novo pregledano in z novimi opombami prirejeno novo zavezo. Prvi zvezek je izšel v 25.000 izvodih, pa jih je bilo premalo. Natisnili so še 5.000 izvodov. Drugi zvezki so izšli v 30.000 izvodih, pa jih je še premalo. Te knjige iz božjih rok bi pač moral imeti vsak Slovenec ali vsaj vsaka verna slovenska družina na prvem mestu v svoji knjižnici.

Dr. Filip Žakelj

Quo vadis?

21.

Vinicij je razjarjen planil v sobo k Petroniju, ki je pisal. Potegnil mu je iz roke pisalo, ga zlomil in treščil ob tla. Pograbil je Petronija za rame in začel vpiti:

„Kaj si storil z Ligijo? Kje je?“

Na videz šibki Petronij pa je prijel mladega vojaka za roke in ga stiskal kakor s kleščami, dokler ni Vinicij osrmočen odnehal in se začel opravičevati. Petronij mu je povedal, da je Ligija pri cesarju, toda je varna, ker mu jo je on priskutil, češ da je za takega lepočutneža pregrda. Izročili so jo v roke Akti. „Jutri jo boš videl, potem pa jo boš imel pri sebi do smrti.“

Ves nor od veselja je Vinicij napisal Aulu pismo, ki je staremu vojaku vzelo vse upanje...

22.

Akte, pred katero so se tedaj, ko je bila še v milosti pri cesarju, priklanjali veljaki in poveljniki, je v svoji razkošni mazilnici Ligijo pripravljala za pojedino pri Neronu, kamor je bila povabljenjena. Oblekla jo je v zlato haljo brez rokavov, sužnje so ji obule z biseri posute opanke, ji obesile prelepo ovratico, ji potresle kodre z zlatim prahom ter občudovale njeno mlado lepoto. Vmes ji je dajala navodila, naj nikar

ne draži Nerona, ker jo lahko v hipni jezí stre. Povedala ji je tudi, da ji je Pomponija pisala, naj pazi nanjo. Dejala je, da bo na gostiji tudi Vinicij in ga bo lahko prosila, naj po Petroniju posreduje, da bi se lahko vrnila k Aulovim.

23.

Ko sta Akte in Ligija prišli v cesarsko palačo, sta se ustavili blizu vhoda ter gledali sijaj stebrov in kipov, med katerimi je valovila množica povabljenčev. Akte je Ligij. pravila imena prihajajočih gostov in zraven pripovedovala o vsakomur reči, da je Ligijo bilo groza. Razodevala ji je krvave skrivnosti te palače: prostor, kjer so umorili cesarja Kaligulo in razbili gla-

vo njegovemu otroku. Klet, kjer si je od gladu zgrizel roke Druzus. Ligija jo je poslušala, zaven pa nehotе iskala — Vinicija.

24.

Akte jo je odvedla v veliko jedilnico. Stotine luči po stenah, stebrih in mizah jo je slepilo, glušilo jo je vzklikanje gostov, ki so pozdravljali Nerona, ko je sedal za mizo. Tedaj pa jo je prebudil znan glas, ki ji je dejal:

„Pozdravljena, ti najlepša na svetu in med zvezdami na nebu.“

Bil je Vinicij, ki je imel prostor ob njej. Oblečen je bil v škrlatno haljo, na rokah je imel zlate zapestnice, na glavi pa venec iz vrtnic. Ligiji se je zdel tako lep, da mu je v zadregi komaj znala odgovoriti:

„Zdravstvuj, Markus.“

25.

„Vedel sem,“ je govoril Markus, „da te bom dobil tu. Srečne moje oči, ki te gledajo, in moja ušesa, ki te poslušajo. Zvedel sem od Aula, da so te odvedli. Toda jaz sem pri tebi in bom pri tebi ostal, ti duša moja. Ne boš ostala v cesarski palači.“

Primaknil se je k njej in ji šepetal ljubeče besede, omamljive kakor vino. Obraz mu je zaradi njene bližine obledel, prijel jo je, vso zmedeno, za roko in jo začel vleči k sebi.

„Ljubim te, boginja mojega srca.“

Branila se ga je, a se ni dal odriniti.

26.

„Cesar vaju gleda,“ je zdajci rekla Akte. Njene besede so Vinicija zbudile, potem pa se je prestrašil in pogledal proti Neronu.

Neron se je sklanjal za mizo; na eno oko je mižal, z drugim pa je gledal skozi brušen smaragd ter opazoval zaljubljenca.

Ligija je prestrašena prišla Vinicija za roko, potem se je ozrla v cesarja, v njegovo močno, nakodrano glavo, v mogočne obrvi in njegov močni, strastni obraz.

27.

Ko je Neron odložil smaragd, se je Petronij podvžal ustvariti v njem čim slabšo sodbo o Ligiji. Preprčal ga je, da je mršava, duhovito odgovarjal drugim, ki so jo hvalili, da je nazadnje tudi cesar obrnil palec navzdol v znamenje, da so vsi hvalilci propadli.

Zdaj je Petronij, za njim pa ves zbor gostov, začel prositi Nerona, naj jih osreči in jim zapoje svojo novo hvalnico Veneri, boginji ljubezni. Dal se je preprostiti. Počakal je najprej, da je prišla Popeja Sabina, njegova žena, lepa kakor sonce, ki so jo pa kristjani imeli za posebjeno hudobo. Nato je prijel plunko in v smrtni tišini začel svoj spev na Venero. Po pesmi je izbruhnlo burno odobravanje, Petronij pa je začel ponavljati stihe iz pesmi ter jih hvaliti kot strokovnjak. Potem je Neron spremil Popejo.

29.

Ligija ni vedela, ali bi se umikala Viniciju ali bi gledala nenavadne prizore, ki so se začeli, ko se je cesar spet vrnil. Nastopili so šaljevci, pevci, nazadnje pa plesalci, ki so s sirskimi sužnjami zaplesali divje strasten ples. Med plesom so na goste iz zlate mreže pod stropom padale sveže vrtnice.

30.

Ko je bila noč že pozna, je bil tudi Vinicij ves omamljen od hrušča, godbe, lepote, vonjav, vina in Ligijine bližine.

„Naj te poljubim,“ je šilil k njej. „Saj je vseeno! Danes ali jutri. Jutri boš tako pri meni, cesar mi je obljubil.“

Ligijo je bilo groza. On jo je objel, čutila je, da ji moči popuščajo. Tedaj mu je pa neznana, strašna sila odtrgala roke z nje in ga sunila proč, kakor uvel list. Vinicij je nad sabo zagledal ogromno postavo Ursusa.

31.

Velikan je stal mirno in gledal Vinicija s svojimi sinjimi očmi tako čud-

no, da je temu kri zledenela. Nato je vzel svojo gospodarico na roke ter z neslišnimi, mirnimi koraki odšel iz jedilnice med gosti, ki so ležali vse križem. Vinicij pa je pograbil kozarec, ki mu ga je ponudila neznana ženska, pil in omahnil na tla.

32.

Ursus je Ligijo napol mrtvo prinesel v vežo Aktinega bivališča in jo položil na kamnito klop ob vodomeču. Ko se je zavedela, se ni mogla pomiriti. Prosila je njega in Akto, naj jo spravi spet k Aulu. Akte pa ji je prigovarjala, naj se vda v usodo in pač gre k Viniciju.

„Ne!“ je razburjeno vzkliknila, vsa rdeča od sramu ob misli, da bi postala Viniciju priležnica. Ursus je sopihal

ter stiskal svoje velikanske pesti, ko je videl svojo gospo v žalosti.

33.

„Ali Vinicija sovražiš?“ jo je spraševala Akte.

„Ne,“ je odgovorila Ligija, „sovražiti ga ne smem, ker sem kristjanka.“

Prí teh besedah je pokleknila, za njo pa še Ursus in začela sta moliti ob luči jutranje zarje v palači cesarja (Nerona).

Molitev je Ligiji prinesla vedrosti in spoznanja. K Pomponiji in Aulu ne sme zbežati. Cesar bi se strašno maščeval nad njima. Ursus naj jo reši! Ko jo bodo jutri zvečer nesli k Viniciju, naj s svojimi znanci kristjani — borilci, osvobodenci in sužnji — napade nosilnico ter njo odvede iz mesta.

Ursus ji je radosten obljubil in šel takoj iskat pomagačev.

34.

Akte je Ligijo odvedla v svojo razkošno spalnico, ki ji jo je bil uredil Neron, ko je bila še v milosti. Legli

sta in deklica je brž zaspala. Akte je gledala njen nežni obraz in se spraševala, zakaj beži ta otrok od Vinicijeve ljubezni in razkošja v pomanjkanje. Ligija se ji je v svoji čisti lepoti in nedolžnosti zazdela kakor angel, lepši od vsega cvetja v cesarskih vrtovih. Spomnila se je nevarnosti, ki temu lepemu bitju groze. Sklonila se je k njenim lasem in jo začela poljubljati.

35.

Drugo dopoldne je Akte peljala Ligijo v prelepe cesarske vrtove, kjer so rastle ciprese, pinijske, oljke, med njimi pa polno kipov, ribnikov, vodometov, goščave vrtnic, čarobne votline, zasenčene z bršljanom in trto. Akte je spraševala dekle, če ji je Vinicij ljub. Potrdila je, ali je le dejala, da rajši pobegne k Ligijcem, kakor da bi šla k njemu. In solze so ji zdrsnile po licih.

36.

Tedaj jima je ustavil pogovor šum prihajajočih ljudi. Bila je cesarica Popeja Sabina s sužnjami, ki so jo hladile s pahljačami. Pred njo je močna zamorka, dojilja, nosila njenega otroka, zavitega v škrlat in zlato. Popeja se je ustavila pred njima in začela spraševati, kdo je Ligija in če je že govorila s cesarjem. Bila je ljubosumna nad njeno lepoto. Ligija ji je povedala, da so jo od onod odvedli in jo hoče cesar dati za sužnjo Viniciju. Prosila je cesarico, naj ji pomaga in jo reši.

„Obljubim ti,“ je dejala Popeja, ko jo je pogledala in se ji hudobno nasmehnila, „da boš še danes Vinicijeva sužnja.“

In je odšla.

37.

V Vinicijevem domu je bilo ta večer živo vrvenje. Sužnji in sužnje so

svetiljke so na mah ugasnile in začel se je tepež. Osvobojenec Atacinus, ki je bil odgovoren za Ligijo, je razumel takoj, da jo hoče nekdo ugrabiti. Ko je zaslišal, da Ligija kliče iz nosilnice, je planil tja, da bi jo pograbil in v gneči odnesel. Tedaj pa je udarilo nekaj nanj, da je treščil na tla kakor pobit vol.

39.

Vinicijevi sužnji so ležali povečini potolčeni po tleh, nosilnica je bila razbita, drugi so se razbežali.

„Ursus, Ursus,“ je klicala Ligija. Velkan pa je bil že pri njej, pobral jo je in jo naglo odnesel proti predmestju Suburi. Njegovi pomočniki so se bili že razkropili. Straže ni bilo nikjer nobene, taki napadi so bili nekaj navadnega in včasih se jih je za šalo udeleževal celo cesar, preoblečen.

40.

„Joj, meni nesrečniku,“ je začel jokati suženj, ki so ga bili izbrali, naj pove Viniciju strašno novico. Za njim so se gnetli vsi drugi v trikliniju ter poklekli pred gospodarjem.

„Kje je pa Ligija,“ je zarjovel Vinicij in planil k njim.

Preden je suženj utegnil povedati, je Vinicij razumel. Pograbil je svečnik in sužnju razbil glavo. Sužnji so začeli prositi milosti, toda gospodarjev srd je bil neutešljiv. Vse je ukazal strahotno bičati.

Petronij in Krizotemis nista mogla gledati tega prizora in sta med jokom in prošnjami sužnjev odšla.

hodili sem in tja, prižigali svetiljke in pripravljali v trikliniju mizo za štiri ljudi. Poleg Vinicija in Ligije bi bila tam še Petronij ter njegova ljubimka Krizotemis. Petronij je dajal nasvete Viniciju, ki je bil nepotrpežljiv in je kar naprej prisluškoval, če sužnji z Ligijo že prihajajo.

„So že pri Karinah,“ je dejal nedavno in planil pokoncu.

38.

Pred sprevedom, ki je bil Ligijo vso žalostno vzel od Akte, so bili svetilničarji. Ko pa so dospeli v Karin, so začeli iz vseh kotov prihajati ljudje in delati gnečo. Tedaj se je vzdignil krik,

Ljubljanska škofija, katero vodi danes neustrašeni škof Anton Vovk, naslednik velikega Gregorija Rožmana, obhaja letos 500-letnico svojega obstoja. Pričujoči članek, ki je nadaljevanje onega iz januarske številke, nam hoče pokazati prve njene pastirje.

PRVI LJUBLJANSKI ŠKOFJE

Omenili smo že, da je bil prvi ljubljanski škof Žiga pl. Lamberg. Lambergi so bili bogata kranjska plemiška družina. Rodbina, v kateri se je Žiga rodil, je bila precej številna. Leta 1444 je bil še župnik v šmartnem pri Kranju. Od tam je odšel na vseučilišče, kjer se je posvetil višjim bogoslovnim študijam. Z univerze je bil poklican za dvornega kaplana k cesarju Frideriku in kot tak se je seznanil tudi z Enejem Silvijem Piccolominijem, poznejšim papežem Pijem II. Ko je ustanovil cesar v Ljubljani l. 1461 škofijo, je bil takoj Žiga določen za njenega prvega ordinarija. Šel je v Rim, kjer ga je papež sam posvetil v škofa. Poleg uravnavanja sporov z gornjegrajskimi benediktinci je imel škof najprej največje skrbi z ureditvijo pravnih razmer z oglejsko patriarhijo..

Žiga Lamberg

Leta 1466 je bil Lamberg namesto enega izmed treh kardinalov imenovan v komisijo, ki je imela nalogo preiskati življenje in čudeže blažene Heme, slovenske krške grofice, ki jo je papež Pavel II. želel proglasiti za splošno katoliško svetnico. (Dotlej so jo častili samo v slovenskih krajih, zlasti na Ko-roškem.) Do slovesne proglasitve za svetnico tedaj sicer ni prišlo, ker so to

preprečili tedanji turški napadi, pozneje pa ni bilo za zadevo pri koroških deželnihi stanovih, kjer so se kmalu pojavile protestantovske homatije, več pravega navdušenja in razpoloženja za pospešitev postopka.

Že prej je bil Žiga imenovan za komisarja pri nabiranju kržarske vojske zoper Turke. Mnogo skrbi so povzročale škofu popravila mnogih cerkva in samostanov, ki so jih Turki razdejali ali poškodovali.

Bil je pobožen in dober dušni pastir in je vneto širil razne ljudske pobožnosti in bratovščine. Umrli je v sluhu svetosti 18. 6. 1488 in bil pokopan najprej v ljubljanski stolnici; čez skoraj sto let pa so prenesli njegove smrtne ostanke v družnisko rakev Lambergov v kapeli na gradu Kamen pri Begunjah. Ob prenosu mrliča je bilo njegovo truplo še dobro ohranjeno.

Krištof Ravbar

Če omenjamo tudi drugega ljubljanskega škofa, Krištofa pl. Ravbarja, storimo to pred vsem zato, ker je bil precej drugačen človek kot njegov prednik. Ker je imel cesar pravico imenovati novega škofa, je imenoval priljubljenega dvorjanika Ravbarja, ki je štel takrat šele 22 let. V Rimu s tem niso bili zadovoljni, ker mladenič še niti v

mašnika ni bil posvečen. Šele čez štiri leta ga je papež na cesarjevo prigovarjanje vendar potrdil, das je tedaj prejel šele mašniško in čez nadaljnja štiri leta pozneje tudi škofovsko posvečenje.

Kot dvorjanika so vzgajali Ravbarja bolj za vojaški kot za duhovniški poklic. O njegovem škofovskem delovanju nam je bolj malo znanega. Kot je utrdil zaradi turške nevarnosti svojo rezidenco v Gornjem gradu, tako je dal slovenskemu stavbeniku Avguštinu Černetu zgraditi tudi novo škofijsko palačo v Ljubljani. V Gornjem gradu si je vzdrževal številan dvor. Škofijo je razširil na nekatere nove fare, tako na Kranj. Na stara leta se je imel boje-

Notranjost ljubljanske stolnice

vati že s protestanti in je bil v tem pogledu zvest katoličan. Bil je tudi opat admontskega samostana, ustanove bl. Heme, in upravitelj sekovske, pozneje graške škofije.

Cesarju Maksimilijanu, „zadnjemu (srednjeveškemu) vitezu“ je dosti bolj kot škof služil kot državnik in tudi kot viteški vojak. Leta 1517 je bil obenem z Žgom Herbersteinom član diplomatskega poslanstva v Moskvo. Imel je razne diplomatske misije tudi v Italiji in na Poljskem.

Kot vojak je branil Trst pred Benečani in se je tudi osebno udeleževal bojev. Ko so uporni rudarji in kmetje naskakovali njegovo opatijo v Admontu, je zbral v Gornjem gradu kakih 90 vojakov in šel z njimi na Gornje Štajersko, kjer pa ni uspel. Več sreče je imel pri rešitvi Zagreba, katerega je oblegel madžarski kralj Ivan Zapolja. Zadnje njegovo vojaško dejanje je bila obramba Nižje Avstrijske proti turškim roparjem l. 1532.

S svojimi uspešnimi diplomatskimi in vojaškimi dejanji je priporil Ravbar sebi in svojim naslednikom na ljubljanski škofiji knežji naslov in so bili torej odlej ljubljanski vladike knezoškofi. Star 70 let je umrl Krištof Ravbar na Dunaju, a so truplo prepeljali v Gornji grad.

Franc Kacijanar in Urban Tkalcíč

Škofovske službe v srednji Evropi so bile doslej in pozneje spet pridržane duhovnikom iz višjih plemiških družin. Taka sta bila pobožni Lamberg in diplomat pa vojak Ravbar, tak je bil tudi tretji, Franc Kacijanar (do 1543). Ta je pa že simpatiziral z luteranstvom. Toda četrti ljubljanski škof je bil proti

dotedanj. praksi kmečki sin s Krasa Urban Tkalič ali kakor se je pozneje po tedanji humanistični šegi preimenoval, Tekstor. Rojen leta 1498, je prišel na univerzo, pozneje na dvor kralja Ferdinanda kot kaplan in kraljev spovednik. Spoznavši njegov neomejen katolicizem, ga je katoliško usmerjeni vladar po Kacijanarjevi smrti imenoval za ljubljanskega škofa. Škofija je bila takrat strašno zadolžena zaradi stroškov za turške vojske. Tudi kot škof je Tekstor upravljal še razne službe za kralja in je bival več v Gornjem gradu kot v Ljubljani. Bil je zlasti velik zaščitnik takrat pojavljajočih se jezuitov.

Proti Primožu Trubarju je pričel ostro nastopati. Skušal je takoj uveljaviti sklepe takratnega tridentinskega cerkvenega zbora, kateremu je po svojem pooblaščenju predložil sam sedem členov, nanašajočih se prav na luteranstvo na Kranjskem. Bil je v preiskovalni komisiji, ki je zasliševala kranjskega luterana Wienerja. Slovita je bila njegova pridiga v Kranju, v kateri je l. 1555 pozival k zvestobi do katoliške Cerkve in opozarjal ljudi, naj ne posnemajo zgledov deželnih stanov.

Hotel je zboljšati razrvane cerkvene razmere in povzdigniti propadlo katoliško šolstvo.

On je dejanski ustanovitelj dunajskega in praškega jezuitskega kolegija. Dopisoval se je s poznejšim svetnikom, Ignacijem Loyolskim. Potegoval se je za laiški apostolat, kot ga je propagiral sv. Peter Kanizij, in sploh za nove katoliške cerkvene reforme. Svoje sorodnike in znance je pošiljal v rimski collegium germanicum in za nje goreče skrbel. Umrl je l. 1558, star 60 let, za kapjo v Donauwörthu. Protestanti so njegovo rano, naglo smrt proglašali za kazen božjo; luteran Flacius Illyricus (Franković-Vlašić) je izdal sramotilno

VRSTA LJUBLJANSKIH ŠKOFOV

1. Žiga Lamberg: 1463—1488
2. Krištof Ravbar: 1493—1536
3. Franc Kacijanar: 1536—1543
4. Urban Tekstor: 1544—1558
5. Peter Seebach: 1558—1568
6. Konrad Glušič: 1571—1578
7. Baltazar Radlič: —
8. Janez Tavčar: 1580—1597
9. Tomaž Hren: 1597—1630
10. Rajnald Scarlichi: 1630—1640
11. Oton Buchheim: 1641—1664
12. Jožef Rabatta: 1664—1683
13. Žiga Herberstein: 1683—1701
14. Ferdinand K. Kuenberg: 1701—1711
15. Franc K. Kaunltz: 1711—1717
16. Viljem Leslie: 1718—1727
17. Žiga F. Schratenbach: 1728—1742
18. Ernest Attems: 1743—1757
19. Leopold Petazzi: 1761—1772
20. Karol Herberstein: 1772—1787
21. Mihael Brigido: 1788—1806
22. Anton Kavčič: 1807—1814
23. Avguštin Gruber: 1816—1824
24. Anton Alojzij Wolf: 1824—1859
25. Jernej Vidmar: 1860—1875
26. Janez J. Pogačar: 1875—1884
27. Jakob Missia: 1884—1898
28. Anton B. Jeglič: 1898—1930
29. Gregorij Rožman: 1930—1959
30. Anton Vovk: 1959—

pesem na „sramotno“ smrt škofa Urbana. Katoličani pa so truplo prepeljali v Gornji grad.

Seebach in Glušič

Za Tekstorjem je prišel na škofjski sedež spet plemič, Peter pl. Seebach, ki je bil naklonjen luteranom. A njegov naslednik Konrad Glušič je bil spet Slovenec s Krasa, sin preproste kmečke družine. Njegova študijska pot je bila

podobna kot Tekstorjeva. Prišedši z dunajske univerze se je naselil v Komnu, kjer je župnikoval. Po Seebachovi smrti je na priporočilo Ivana Kobencija imenoval nadvojvoda Karl njega za ljubljanskega škofa. Ohranjeno je Glušičevo pismo Kobenciju, polno skromnosti in ponižnosti. Bil je načelen katoličan, dasi ne tako podjeten kot Tekstor in tako odločen kot njegova dva slovenska naslednika. Celo na Goriško so škofa poslali, da bi tam utrjeval katoliško vero. Skrbel je za ustrezni študij mladega duhovniškega naraščaja. škofoval je pa le sedem let.

Janez Tavčar

Tretji ljubljanski katoliški reformacijski škof slovenskega kmečkega porekla je bil Janez Tavčar (1580 do 1595). Tudi on je bil Kraševce, doma v štanljelu. študiral je na Dunaju in za Glušičem prevzel župnijo v Komnu. Čez tri leta je postal nato mestni župnik v Gorici. Ker je bil Glušičev prvi škof — naslednik Radlič — pač tudi Slovenec — umrl, preden je še škofijo dejansko prevzel, je nadvojvoda imenoval Tavčarja za škofa in je bil v Gorici posvečen. Svojo prvo pontifikalno mašo je pel v Gornjem gradu 30. oktobra 1580 in je tam potem tudi največ bival. Takoj je sicer prepotoval svoje štajerske in koroške fare, odstavil nevredne duhovnike in odpravil razne neumestne razvade pri službi božji. Birmal je 4000 otrok in vzbudil že s svojim početnim delovanjem pozornost papeškega nuncija. Naslednje leto ga je poslal nadvojvoda vizitirat po Goriškem, o čemer je sestavil škof Tavčar natančno poročilo. Leta 1583 je vizitiral svoje fare na Kranjskem in ugotovil, da se drži kmečko ljudstvo zvesto katoliške vere. Več je leglo protestantov je ugotovil le iz-

ven svoje škofije, na Bledu in zahteval od pristojnih briksenških škofov, naj napravijo red. L. 1582 je zahteval od nadvojvoda Karla, da morajo njegovi notranjeavstrijski podložniki študirati na njegovi ustanovi, na novem vseučilišču v Gradcu, čigar vodstvo je podelil jezuitom. Dve leti nato je bila na tem zavodu med 363 dijakov že skoraj polovica Slovencev, mnogo po Tavčarjevi zaslugi. Tavčar je precej Slovencev, svojih protežirancev, vzdrževal v Gradcu v posebnem internatu, kot je tudi v Gornjem gradu vzdrževal nižjo duhovniško šolo. V Ljubljani pa je obnovil staro šenklavsko šolo. Nadvojvoda Karla je imenoval za svojega tajnega svetnika. Graški nuncij se je pa izrazil o njem, da je najboljša opora za verske in druge stvari. Posebno si je prizadeval za zopetno pokatoličanje mest in trgov in l. 1595 je že lahko pisal papežu, da je skoraj upati na pokatoličanje ljubljanskega mestnega sveta. Prizadeval si je, da bi ustanovil dve novi škofiji, v Gorici in v Velikovcu, pa s tem ni uspel.

V zadnjih letih svojega škofovanja se je Tavčar najbolj zavzemal za ustanovitev jezuitskega kolegija v Ljubljani. Pisaril je v tej zadevi papežu Klemenu VIII. in kardinalu Cintiju Aldobrandiniju. Zaradi teh stvari je prišel v spore s kartuzijanci v Bistri, ki naj bi po njegovi zamisli krili stroške za kolegij. Nazadnje so se poravnali tako, da prepuščajo kartuzijanci namesto Bistre kolegiju Pletrje. Dne 23. marca 1595 je izšla bula Klemena VIII., s katero so se jezuitje na Kranjskem vpeljali in Tavčar je doživel veselje, da je lahko sprejel prve jezuite v svojem ljubljanskem dvorcu.

MARIJAN MAROLT

PRAVOSLAVNI POSVET NA OTOKU RODOSU

V prvi polovici oktobra se je zaključil na otoku Rodosu na Egejskem morju prvi občni pravoslavni zbor — po tisoč letih prvi sestanek take vrste med vsemi pravoslavnimi cerkvami. Sestanek je sklical ekumenski pravoslavni patriarh v Carigradu Atanaforas II. in njegovemu vabilu so se odzvali zastopniki vseh pravoslavnih cerkva. Posvet je trajal teden dni in glavno vprašanje je bilo, kako poglobiti edinost med krščanskimi cerkvami. Katoliška Cerkev ni poslala uradnih zastopnikov ali opazovalcev, pač pa je patriarh Atanagoras osebno povabil skupino katoliških duhovnikov, med njimi p. Krištofa Dumonta, O. P., urednika revije Istina, ki izhaja v Parizu in zagovarja misel zedinjenja. Povabil je tudi glavnega urednika velikega pariškega dnevnika „La Croix“, p. Antona Walngerja, asumpcionista in p. Petra Dupreya iz Jeruzalema.

Razgovori so se razvijali javno in zasebno. Zanimivo je, da je moskovski patriarh Aleksej poslal nadškofa Nikodema, škofa v Jaroslavu in Rostovu, ki je patriarhov stalni sodelavec za zunanje zadeve pravoslavne Cerkve. Časnikarjem je nadškof Nikodem izjavil, da moskovski patriarh še ni prejel nobenega uradnega vabila, da bi poslal opazovalce na drugi vatikanski cerkveni zbor, vendar more že vnaprej izjaviti, da ruska pravoslavna Cerkev ne bo poslala nikogar, tudi če bi vabilo še prišlo. Ta izjava potrjuje pisanje glasila moskovskega patriarha, ki je v maju zapisalo, da pravoslavna Cerkev Rusije ne more poslati nikogar na cerkveni zbor v Rim, dokler ostajajo v veljavi sklepi prvega vatikanskega cerkvenega zbora (dogma o papeževi nezmotljivosti). Vestnik je to objavil zaradi tega, ker je kardinal Bea v aprilu izjavil, da bi katoliška Cerkev z veseljem pozdravila zastopnika ruskega pravoslavja na vatikanskem koncilu. V maju je nadškof Nikodem ostro napadel katoliško Cerkev na konferenci v Pragi in je s tem tudi še potrdil sklep, da zastopnikov iz Moskve na koncilu ne bo. Člani ruske delegacije so na zasedanju na Rodosu večkrat predlagali, da naj zbor obsodi kolonializem in preganjanje črncev v Južni Afriki in drugod po svetu.

Sicer pa je bilo vprašanje vatikanskega koncila uradno na dnevnem redu zborovanja, še več pa se je o njem govorilo med posameznimi delegati in to vedno z veliko ljubeznijo in spoštovanjem — izvzemši uradne zastopnike iz Moskve.

J. Rc.

BARVE V LITURGIJI

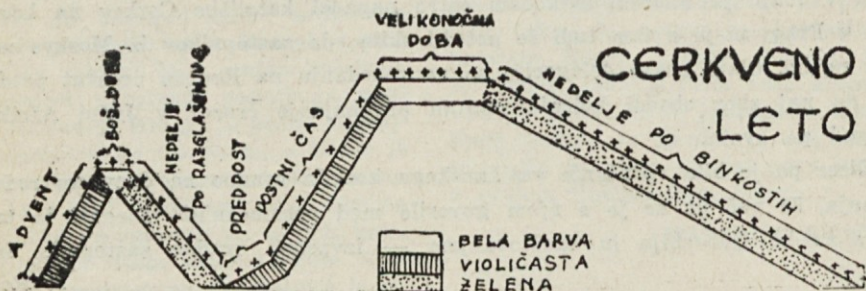
ZAKAJ UPORABLJA DUHOVNIK PRI SLUŽBI BOŽJI V RAZLIČNE LITURGIČNE BARVE?

Skoraj gotovo si se že kdaj vprašal, dragi bralec, zakaj se duhovnik pri sveti maši oblači v različne liturgične barve. Ko pristopi v nedeljo k oltarju, opaziš, da je včasih v vijoličasti, včasih v beli, drugič v zeleni barvi. Upam, da nisi izmed onih, ki mislijo, da duhovnik sname prvi plašč pri roki iz omare v zakristiji ne oziraje se na barvo. Pri maši za rajne je barva, na primer, črna, ista, ki jo ljudje nosijo v znamenje žalovanja. Na nedelje po binkošti je barva zelena, razen kadar sovpade z nedeljo kak Gospodov praznik; v takem slučaju nadomesti zeleno barvo bela, v znak prazničnega veselja.

Cerkev pa uporablja zeleno barvo še v drugi liturgični dobi: na nedelje po Razglašenju Gospodovem ali po Sv. Treh Kraljih. Izjema je prva nedelja ali praznik Sv. Družine, ki ima belo barvo. Ostale nedelje do sedemdesetnice ali prve predpostne nedelje, pa je liturgična barva zelena. Teh nedelj je seveda mnogo manj kakor onih po binkošti; da, celo ena sama, kadar je Velika noč zelo zgodaj.

Izbira liturgične barve ni torej slučajna ali po volji duhovnika; ima svoj vzrok. V obeh primerih — nedelje po razglašenju Gospodovem in nedelje po binkošti — je zelena najpreprostejša izmed liturgičnih barv in znači nadaljevanje praznične dobe: v prvem primeru božične, ki sega od Božiča do Razglašenja Gospodovega ali Sv. Treh Kraljev, v drugem pa velikonočne, ki traja od Velike noči pa do binkošti. Dokler traja praznična doba je barva bela, praznična, vesela, razen na binkoštno nedeljo, ko zaradi spomina na ognjene jezike, ki so se pojavili nad apostoli in učenci, nadomesti belo barvo rdeča. (Rdeča barva je tudi znak ljubezni in za vero prelite krvi mučencev.) Dodajmo še to, da je pred vsako daljšo praznično dobo, čas priprave spokornega značaja in je zato barva vijoličasta.

Tako vidiš, da se v tem letnem za-

poredju liturgičnih barv odseva naraščajoči in padajoči potek cerkvenega leta. Z drugim besedami povedano: na leto se dvakrat povzpne na goro; najprej na „vrh božiča“, nato na drugi še višji „vrh Velike noči“. Ko se polagoma blžamo na te praznične vrhove — v adventu na božičnega, v postnem času na velikonočnega —, opazimo v cerkvi resno in spokorno vijoličasto barvo. Ko pridemo na vrh in dokler se mudimo na njem, je barva praznično bela. Ko pa se zopet pomikamo nižino, bodisi v kratki dobi po Razglasenju Gospodovem, bodisi v oni daljši po binkošti, zamenja belo barvo zelena.

Ako torej znaš opazovati te liturgične simbolične posebnosti v cerkvi, boš zlahka ugotovil, v kateri dobi se nahaja „moleča Cerkev“ — (kateri pripadajo vsi verniki, ne samo duhovniki) —, ko vidiš duhovnika pristopiti k nedeljski maši v tej ali oni barvi. Videl boš, ali pričjenja naporno pot proti vrhu cerkvenega leta, se nahaja polna veselja na vrhu praznične dobe, ali se vrača v nižave še vedno v premišljevanju na „gori“ doživetih skrivnosti.

Ko boš morda na „zeleno nedeljo“ po Sv. Treh Kraljih odprl mašno knjigo in bral vstopni spev: „Vsa zemlja naj se ti klanja, o Bog, in naj ti prepeva; prepeva naj slavo tvojemu imenu. Najvišji“, ti ne bo treba tega speva razlagati; razumel boš, da se moleča Cerkev vrača z gore božiča in da ima še vedno pred očmi nepozabni prizor Modrih z Vzhoda, ki so se v imenu vsega človeštva prvi poklonili učlovečeni Besedi. In sveta Cerkev kliče vse svoje sinove vseh koncev sveta, naj se pridružijo Modrim v počestvenje in molitev: „Vsa zemlja naj te moli, Bog, in ti poje hvalnice.“

Priredil Franc Bergant

Primorske vesti

Argentina na platnu

Nestrpno smo čakali, da se vrne med nas č. g. Vinko Zaletel. Sledili smo po časopisih njegovemu potovanju v Južno Ameriko in smo tudi mi od tega potovanja veliko pričakovali. Ni smo se motili. Č. g. V. Zaletel nas je s svojo prijetno besedo in krasnimi in značilnimi barvnimi slikami seznanil s to deželo onstran oceana, kjer živi toliko naših ljudi. Tako je postal č. g. Zaletel v zadnjem času vez med nami in našimi rojaki v Argentini, saj je njim prinesel pozdrave naše in njihove domovine, nam pa vrnil s slikami o življenju naših rojakov v tej prekoceanski deželi. Drugič, upamo, da kmalu, nam bo podal še drugi del slik, ki jih je posnel v Argentini.

Bazovica

Na praznik sv. Justa, tržaškega patrona, so skavti iz Bazovice (Tigrov rod) uprizorili dvodejanko „Ris“. Igra je ganila gledalce. Mladi igralci so se kar dobro odrezali, če računamo, da so bili prvič na odru.

V nedeljo, 12. novembra, pa je gostoval v naši farni dvorani Slovenski oder iz Trsta z veseloigro „Neopravičena ura“. Slovenski oder je s to igro že nastopil v Trstu in Celovcu in žel povsod veliko odobravanja. Tudi pri nas se je slajno odrezal. Bazovčani si

le to želimo, da bi nas vrli igralci Slovenskega odra kmalu spet obiskali.

Marijanišče na Opčinah

V oktobru smo v naši dvorani odprli javni mladinski kino in imamo sedaj vsako nedeljo in praznik predstave. V zavodu imamo letos 30 gojencev, enajst pa smo jih na žalost morali odkloniti zaradi pomanjkanja prostora. Zato zavoda ne mislimo veliko več popravljati, ampok bomo zidali na novo. Tako bomo lahko sprejeli večje število dijakov, kar je naša iskrena želja. Zadnjo nedeljo v novembru je prišel med nas č. g. Zaletel; njegove krasne barvne slike so nam odkrile novi svet, Argentino, on sam pa nam je povedal veliko lepega o naših ljudeh v tej deželi.

Miklavževanje

Miklavž je prišel tudi v našo družbo na Tržaškem. Najprej je v soboto, dne 2. decembra, obiskal kulturni klub, kjer so ga vsi, mali in veliki nestrno pričakovali. V nedeljo popoldne pa je obiskal Barkovlje, Opčine, Rojan, Sv. Križ in še druge slovenske vasi, kjer je sv. Miklavž tako priljubljen.

Goriški nadškof pri sv. očetu

Goriški nadškof msgr. Ambrosi se je v začetku decembra podal v Rim „ad limina“, to se pravi, da je šel uradno poročat sv. očetu in kongregacijam o verskem stanju v goriški nadškofiji. Nadškofa Ambrosija je ob slovesu sprejel tudi sv. oče v posebni avdienci.

Beograjski nadškof v Gorici

Msgr. dr. Ujčič se je na povratku iz Rima, kjer se je udeležil posvetovanj za II. vatikanski cerkveni zbor, ustavil

tudi pri nas v Gorici in tu obiskal svoje stare znance.

Tradicionalni praznik za male in velike

Gorica je v teh dneh izgubila lice mirnega podeželskega mesta in se spremenila v zabavišče, kakršna poznaajo le velika mesta. Vrnil se je god sv. Andreja in z njim kramarji in zabavišča vseh vrst. Naši ljudje so na ta sejem zelo navezani, še posebno so bili nanj navezani naši podeželski ljudje. Sedaj je naša goriška dežela povečini v Jugoslaviji, a ker imajo vsi prebivalci obmejnega pasa prepustnico, je po goriških ulicah vse polno Slovencev, ki si letos že marsikaj privoščijo, kar si prva leta niso mogli. Zanimivo je, da je v teh dneh po vseh prostorih za parkiranje tudi večje število jugoslovanskih avtomobilov, kar znači, da se je stanje v sosedni državi zboljšalo, če že ne v verskem vsaj v gospodarskem pogledu.

Miklavževanje v Gorici

Na god sv. Miklavža je goriška šolska mladina napolnila dom Brezmadežne na Placuti. Najprej je pazljivo sledila igri, ki so jo pripravili gojenci Alojzijevišča, nato pa je še z večjim strmenjem in tudi s strahom pričakala prihod sv. Miklavža v spremstvu angelov in peklenščkov. Dobri sv. Miklavž je vse otroke bogato obdaril.

Umrli je pater Oto Kocjan

Iz Ljubljane je dospela vest, da je tam umrl dne 4. decembra v starosti 87 let pater Oto Kocjan. Goričani se ga dobro spominjajo, ker je bil več let na Sveti gori in na Kapeli pri Gorici. Leta 1956 si je zlomil nogo v kolku in je od takrat bolehal. Zadnja leta je preživel v Ljubljani, kjer je tudi umrl poln vdanosti v božjo voljo. Naj mu bo Bog bogat plačnik!

V zadnjih mesecih je med Slovenci v zamejstvu izšla cela vrsta knjig, kar je vsekakor razveseljivo znamenje. Pet od teh je zagledalo beli dan v Argentini, štiri na Koroškem, ena pa v Z.D.A.

Med knjigami v Argentini je po velikosti na prvem mestu Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije za leto 1962.

Zbornik-koledar je 19. knjižna izdaja Svobodne Slovenije. Uredili so ga: Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavle Fajdiga in Slavimr Batagelj. Ovitek je izdelal Milan Volovšek. Opremil pa ga je Franc Pernišek ml.

Ima 264 strani, razdeljen pa je na pet delov. Prvi del obsega devet razprav, dokumentov in pričevanj. Štirje avtorji so iz Argentine, štirje iz ZDA, eden pa iz Švice. Drugi del nosi naslov: Naša beseda in pesem. Pri tem je sodelovalo 11 ljudi. Našim možem v spomin je posvečen tretji del. Govor je o devetih zaslužnih možeh in sicer o škofu Slomšku, škofu Rožmanu, dr. Korošču, dr. Ehrlichu, mons. Gabrovšku, dr. Natlačenu, prof. Tomcu in ravn. Bajuku. Četrty del pod naslovom Pogled v domovino nas popelje v triglavske deželo. Zadnji del pa je Izselski letopis. Kaže nam življenje Slovencev na Koroškem, Goriškem, Tržaškem, v Kanadi, v Z.D.A., v Venezueli, v Avstraliji, v Čilu in seveda v Argentini. Zbornik zaključuje članek: Prvi človek izven zemlje.

Zbornik koledar je lep doprinos našemu kulturnemu delu. Nekatere razprave so neprecenljive vrednosti. Tudi nekaj črtic in pesmi je res lepih. Ti in oni življenjepisi oz. opisi naših mož bodo dragocen vir bodočemu zgodovinarju. Pogled v domovino in pogled po tujem svetu, kjer žive naši ljudje, je pa sem in tja nekoliko preveč skromen.

Zbornik koledar, katerega je natisni-

NOVE KNJIGE

la tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, vsem rojakom po svetu iskreno priporočamo; založbi pa želimo, da nas ob letu spet razveseli s tako reprezentativno knjigo.

Ostale tri knjige, ki so izšle v Argentini, pa so zlasti namenjene naši mladini.

Prva je: *Hepica in njeni bratci papagajki*.

Knjigo je napisala sestra Darina. Ilustriral jo je Ivan Bukovec. Izdala in založila pa jo je založba „Baraga“.

Na 92 straneh je v preprostem in živahnem jeziku veliko branja za naše male. Sem in tja je knjiga sicer nekoliko preveč razvlečena, vendar ima toliko drugih dlik, da smo jo v resnici veseli. Po njej ne bodo otroci le spremljali življenje Hepice in njenih bratcev papagajčkov, marveč bodo tudi bolj živo spoznali našo domovino, lepoto naših krajev in običaje, vernost naših domov.

Slovenska kulturna akcija pa je v prevodu dr. Tineta Debeljaka izdala dve Puškinovi pravljici. Prva je o ribiču in ribici, druga pa o mrtvi carični in sedmih junakih.

Pravljica o ribiču in ribici je izšla za Miklavža 1961 kot izredna knjiga — 44. publikacija SKA. Ima 23 strani.

Pravljica o mrtvi carični in sedmih junakih pa je izšla za božič 1961 kot izredna knjiga — 46. publikacija SKA z 32 stranmi.

Obe knjigi je ilustriral po motivih ruskega slikarja B. Dekterova Andrej Makek, tiskala pa „Editorial Baraga“, Pedernera 3253, Buenos Aires.

Knjižici sta klasični deli. Tudi prevod je lep. Ljubitelju ruske umetnosti bosta dobrodošli.

Poleg teh štirih knjig pa je v zadnjih tednih izšla v Argentini še ena knjiga in sicer „Nova pesem“.

Nova pesem, katero je tudi izdala SKA in sicer kot svoje 45. izdanje, je zbirka 14 črtic.

Črtice — zlasti nekatere — so izredno lepe. Iz njih kipi pisateljska moč prof. Vinka Beličča. Jezik je bogat, kot ga najdemo n. pr. pri Cankarju. Snov pa je pogosto polna verskih motivov. Poleg p. Karla Truhlarja, ki v Rimu piše znanstvene knjige in snuje po večini globoko religiozne pesmi, je morda prav pisatelj Beličč tisti, ki znova dokazuje, kako je ravno naša vera pripraven predmet tudi umetniškemu delu.

Knjiga, katero je tiskal „Editorial Baraga“, vsem in zlasti še izobraženstvu toplo priporočamo.

Knjige izven Argentine

Slovenski frančiskani v Z.D.A. so tudi letos izdali *Ave Maria Koledar 1962*. Ima 152 strani. V njem je zlasti zanimiva in solidno utemeljena razprava p. Odila Hanjška, OFM: 500-letnica ljubljanske škofije.

Mohorjeva družba v Celovcu pa je za leto 1962 izdala štiri knjige in sicer: *Koledar družbe sv. Mohorja 1962*, *Fatima* — Marijina beseda svetu, Koroški Slovenci, 7. zvezek in *Gospod šimen* (1. del).

Veseli smo, da se je Mohorjeva družba tako poživila in želimo samo to, da bi med nami v Argentini kot sicer po svetu imela veliko zvestih naročnikov.

Ljubljanski škof — član komisije za cerkveni zbor

Ljubljanski škof, prevzv. gospod Anton Vovk, je bil s pismom drž. tajnika Amleto Cicognani z dne 13. oktobra 1961 imenovan za pravega člana komisije za disciplino klera in krščanskega ljudstva za pripravo na vesoljni koncil.

Preserje pri Ljubljani

V Preserju so obhajali dne 8. oktobra 250-letnico zidanja župnijske cerkve. Ob tej priložnosti je imel prevzv. gospod škof Anton Vovk pridigo in slovesno pontifikalno mašo ob veliki udeležbi duhovnikov in vernikov.

Toplice pri Novem mestu

Posvečena je bila dne 15. oktobra stara župnijska cerkev z novo oltarno mizo velikega oltarja v Toplicah pri Novem mestu. Za to priložnost je bila vsa notranjost cerkve lepo prenovljena.

Bogoskrunstvo

V noči od 7. na 8. november je bilo vlomljeno v župnijsko cerkev v Semiču. Iz tabernaklja je bila ukradena manjša monštranca in ciborij, poln hostij. Tatvino je opazil župnik šele med mašo, ko je hotel obhajati vernike. Tabernakelj je bil prazen in hostij ni bilo nikjer. Pozneje so našli male hostije raztresene po travi za cerkvijo, velike hostije pa ni bilo nikjer. V spravo za bogoskrunstvo so opravili v Semiču in pozneje po vsej dekaniji spravno molitveno uro pred Najsvetejšim.

Birma je bila v letu 1961

Ig pri Ljubljani 129, Tomišelj 46, Sora 101, Sv. Katarina 34, št. Vid nad Ljubljano 298, šmartin pod šmarno goro 104, Ježica 45, Črnuče 89, Rudnik pri Ljubljani 53, Polhov Gradec

158, Želmlje 50, Sostro 62, št. Jakob ob Savi 84, Devica Marija v Polju 91, Dol pri Ljubljani 40, Dobrova 135, Brezovica 227, Peče 49, Vače 142, Sv. Helena 118, Češnjice 43, Javor pod Ljubljano 31, Krašnja 68, Moravče 473, Brdo 191, Blagovica 62, št. Ožbolt 42, št. Gotard 73, Čemšenik 120, Izlake 128, št. Jurij pod Kumom 144, Kolo-vrat 65, št. Lambert 38, Zagorje ob Savi 556, Dobovec 95, Radeče pri Zidanem mostu 334, Svibno 120, Preska 180, Ljubljana — stolnica 1524, škofijska kapela 108. Skupaj: 6.439.

Kanonikat pri stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani „ad baculum“

ki je bil izpraznjen s promocijo msgr. Antona Vovka za rezidencialnega škofa ljubljanskega, je sveta stolca podelila škofijskemu kanclerju g. Venčeslavu Snoju. Umeščen je bil na prvo ad-ventno nedeljo po konventualni maši.

Osebnе spremembe

Matej Tavčar je resigniral na župnijo Poljane nad Škofjo Loko in bil imenovan za upravitelja župnije Sv. Lenart nad Škofjo Loko; Miroslav Bonča, župnijski upravitelj pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko, je bil imenovan za upravitelja župnije Poljane nad Škofjo Loko; Rafael Fabiani, vikar namestnik v Dobrepoljah, za upravitelja istotam; Janez Križaj, sedaj na bolniškem dopustu, za upravitelja župnije Stranje in dr. Mirko Cuderman po študijah na Dunaju za stolnega vikarja in pomočnika ravnatelju stolnega kora v Ljubljani.

Anton Merkun umrl

Okrožnica ljubljanske škofije je ob smrti č. g. župnika Antona Merkuna prinesla sledeče sporočilo:

Umrli je dne 31. oktobra 1961 v Clevelandu Anton Merkun, biseromaš-

nik, duhovni svetnik in župnik župnije Dobrepolje, star 85 let. Bil je to eden najbolj markantnih duhovnikov pretekle dobe, skrben dušni pastir, pisatelj, socialni delavec, zadrugnik, navdušen Slovenec in Slovan ter izvrsten organizator, čigar delovanje je daleč prese-galo meje njegove župnije. Rodil se je 4. julija 1876 na Igu in služboval kot kaplan v Koprivniku na Kočevskem, v Velikih Laščah, na Razdrtem in v Mengšu, kot župnik pa na Homcu (1909—1929) in nato v Dobrepoljah do l. 1945. Pisal je v Zgodnjo danico, Glasnik najsv. Sre, izdal dva molitvenika, napisal Slovanske svetnike, Lurško 60-letnico, Poganski misijon in zgodovino homške fare. L. 1916 je v Ljubljani ustanovil društvo Dobrodelnost, l. 1933 Društvo za pohabljenno mladino, l. 1927 Rafaelovo družbo, pisal mnogo o izse-ljeniškem vprašanju in sestavil Naš iz-seljeniški program, osnoval v Argen-tini izseljeniško pisarno in tam usta-novil časopise za Slovence in Hrvate, študiral v Švici alkoholno vprašanje in pisal o tem v Zlato dobo, Domoljuba in v Voditelja v bogoslovnih vedah, iz-dal o tem več brošur, bil soustanovi-telj Misijonske zveze, kupil l. 1916 za misijone Groblje, bil soustanovitelj li-sta Jugoslovian, z Janezom Kalanom ustanovil list in društvo Vzajemnost, osnoval živinorejsko zadrugo za kam-niški okraj, strojno zadrugo v Mengšu in Šmarci, slamnikarsko zadrugo v Mengšu, sadjarsko društvo za kamniški okraj, ustanavljal hranilnice in po-sojilnice, prirejal socialne tečaje sku-paj s Srbi in Hrvati in pisal celo v Vesnik, glasilo pravoslavne duhovščine v Beogradu. — Vsekakor zelo plodo-vito in razgibano življenje, polno idej, načrtov in nesebičnega dela, Bog pa ga je tako preizkusil, da je tudi pokopan v tuji zemlji. N. p. v m.!

Med nami v Argentini

Žegnanje v Slovenski hiši

V nedeljo, 26. novembra, smo imeli v Slovenski hiši na Ramón Falcónu 4158 v Buenos Airesu žegnanje. Proslavili smo namreč spomin na peto obletnico, odkar je g. škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil slovensko kapelo.

Žegnanje smo pričeli s sv. mašo, katero je za vse dobrotnike Slovenske hiše daroval č. g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo je lepo pel pevski zbor „Gallus“, pod vodstvom dr. J. Savellija.

Popoldne pa so bili ob zelo lepi udeležbi rojakov iz vsega Velikega Buenos Airesa najprej nastopi slovenskih otrok in gojencev škofovega zavoda, nato govor in prijetno razvedrilo.

Sodelovali so otroci iz Buenos Airesa, Morona, Ramos Mejije, San Justa, San Martina, Slovenske vasi, San Miguela in Hurlingham.

V govoru je g. direktor Orehar o akciji za Slovensko hišo med drugim povedal tole:

Akcija za „Slovensko hišo“ se je začela v Buenos Airesu z nakupom zemlje, da se na njej zgradi vse, kar je

potrebno za središče verskega, kulturnega in socialnega udejstvovanja med rojaki. Ob prihodu emigracije po drugi svetovni vojni v Argentino je župnik g. Figallo odstopil prostore na Víctor Martínez 50; kasneje pa večkrat rekel, da si bomo morali Slovenci sami kaj oskrbeti.

Odločilni korak se je izvršil k poti do tega načrta, ko smo l. 1954 kupili 5. julija in 29. septembra prepisali sedanjo zemljo na Ramón Falcónu 4158. Takrat smo se dušni pastirji, kot najbolj splošen naslov obrnili na rojake, naj prispevajo, kar so tudi storili.

Gradnja začasnih prostorov

Za zgodovino slovenske skupnosti v Argentini je bil važen 13. junij 1956, ko je župnik g. Gatti sporočil, da želi imeti prostore na Víctor Martínez prazne v dveh mesecih. „Društvo Slovencev“ ni vedelo kaj storiti. Mirno rečeno, da je Odbor za Slovensko hišo, rešil slovenski skupnosti središče, ko je zgradilčasne prostore, katere je blagoslovil rajni škof dr. Rožman 25. novembra 1956. Seveda je Odbor s tem žrtvoval svoje načrte za par let.

Pri nastajanju krajevnih domov je Odbor za Slovensko hišo mirno pustil razvoj te krajeвне delavnosti, ustanove Slovenske hiše so pa nekaterim od teh pomagale s posojilom. — Ko je bilo treba rešiti vprašanje središča slovenske skupnosti, ali naj ostane v prestolici, ali pa se premakne v okolico, so poklicani zastopniki javnega mnenja, nad 50, soglasno, razen enega odločili, naj središče ostane v prestolici.

Tik pred zidanjem

Če kaj proti pričakovanju ne pride na pot, bomo sedaj začeli graditi to, ker smo vsem obljubili: na tem prostoru zadaj dvorano z večjo vežo, nad katero bodo prostori za pisarne, ki so

sedaj v začasnih stavbah. Pred dvorano, ki bo toliko prostorna, da bo mogla dati tudi mesto za naše večje prireditve je mišljena kapela, ki bo kvadratna stavba približno 12x12m; zadostj velika, da sprejme redno udeležbo, za večjo udeležbo homo pa mogli odpreti dvorano. Zidali bomo tako, da izpolnimo besedo, da ne bi rekli: Nekaj let že pobirajo za to, česar ne bodo gradili. In zato, ker je večja dvorana potrebna, kar ve tisti, ki mora 13 let prosjati: dvorane po mestu. In pa še iz zadnjega razloga, ker hočemo dati prostor za večje zavetje kulturnemu delu, ki se mora med nami vedno bolj razvijati, če nočemo, da se kulturno in duhovno popolnoma izpraznimo in ob tem umrjemo. Kakor so nam potrebni manjši prostori za krajevne kulturne in družabne prireditve, naj vstane med nami osrednja dvorana kot pobuda za duhovno rast in simbol slovenske edinosti v Argentini v verskem, kulturnem in socialnem pogledu. To bo pogoj našega trdnega obstanka.

Prvo sv. obhajilo

Na praznik Brezmadežne, 8. decembra, je bilo prvo sv. obhajilo slovenskih otrok. 92 fantkov in deklic iz Velikega Buenos Airesa je prvič prejel Jezusa. 80 fantkov in deklic je bilo iz raznih tečajev Velikega Buenos Airesa, 12 pa iz Slovenske vasi. Prvi so imeli sv. obhajilo v zavodu sester dominikank v Ramos Mejía, kjer je maševal g. direktor Anton Orehar, pel pa so otroci iz slovenskega tečaja v Moronu pod vodstvom ge. Angele Škofic. Drugi pa so imeli lepo slavnost v Slovenski vasi, kjer je izbrano pel otroški zbor, ki ga vodi ga. Zdenka Janova.

Prihod sv. Miklavža

Miklavževanje je med nami zelo priljubljeno. Vse se ga veseli: staro in mlado. Le škoda, da ga tu in tam bolj

na hitro pripravimo. Letos je sv. Miklavž obiskal tale slovenska naselja: Ramos Mejía, San Justo, Morón, San Martín, Slovensko vas, Ezeizo, San Fernando in Caracachay.

Praznik Brezmadežne

Praznik Brezmadežne — praznik mladine — smo tudi letos vsaj nekoliko praznovali. Zvečer na praznik je bila v Slovenski kapeli za fante in dekleta najprej sv. maša z govorom, nato pa filmska predstava „Nebo nad močvirjem“.

Udeležba je bila prav lepa in gotovo je Brezmadežna z božjo milostjo in po filmu poglobila našo mladino ljubezen do čistega življenja.

Duhovne vaje

V adventu so bile v Buenos Airesu duhovne vaje za moške in žene. Oboje je letos vodil č. g. Jože Mejač, C.M. Udeležilo se jih je skupaj 220 rojakov in sicer 113 moških in 107 žena.

Duhovne vaje so v naši skupnosti ena izmed najlepših in najkoristnejših stvari. V februarju pa bodo duhovne vaje za fante in za dekleta.

Božični prazniki

Božični prazniki so potekali v najlepšem prazničnem razpoloženju. Uvod v praznovanje je bil radijski in televizijski koncert pevskega zbora „Gallus“ dne 17. decembra. Njegov koncert slovenskih božičnih pesmi je prenašala buenosaireska televizijska postaja kanal 7.

K osrednji slovenski polnočnici, ki je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu, se je zbralo veliko rojakov. Sv. mašo z božjim voščilom vsem rojakom je imel g. direktor Anton Orehar, pel pa je po stari navadi „Gallus“, ki ga vodi dr. Julij Savelli.

Na praznik sam pa je bila ob 10. uri sv. maša za vse one rojake, ki so

Tri zaobljube

Povest iz Slovenije

Spisal Janez Jalen

Sneg je obležal in počakal spomladanskega sonca.

Štirinajsto poglavje

NI ŠE PRIBITO

Preden je Layer odšel k župniku doktorju Urbanu Ažbetu, da se domeni glede poslikanja kapelice Marije Pomagaj na Brezjah, je bila Lenka že povsem pomirjena in prepričana, da se njen Klemen vrne, četudi čez leta. Tako trdno se je zanesla na pravkar storjeno obljubo.

Domači so se pripeljali domov šele, ko je bilo zunaj že vse belo.

.....

prišli v Argentino pred zadnjo svet. vojno. Razveseljivo je, da se je zopet obnovila sv. maša za „staro-naseljence“. Bog daj, da bi vsi ti, ki so se odzvali, vztrajali, ostali pa se pridružili.

Dvajsetletnica „Svobodne Slovenije“

Svobodna Slovenija, ki tedensko izhaja v Buenos Airesu, je ob koncu novembra 1961 slavila dvajsetletni jubilej svoje ustanovitve.

Prva številka lista je izšla 22. novembra 1941 v Ljubljani. Ustanovitelj lista in še sedanjí lastnik je g. Miloš Stare. V Argentini je začela izhajati 1. januarja 1948. Sedanjí urednik so: Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavle Fajdiga in Slavimir Batagelj.

„Svobodni Sloveniji“, ki z velikimi žrtvami že 20 let vrši lepo poslanstvo, iskreno čestita tudi „Duhovno življenje“.

Razcvetelo se je sadje in po gajih so zadehtele šmarnice. Sonce je zahajalo, pod Broscem se je pa ustavil parizarski Lenka je pogledala skozi okno in takoj spoznala tistih par konj, ki jih je Boštjan, mladi gospodar Marka iz Krnic, kupil od Gorjušca Naca. Pravkar jih je privezoval k rampi. Na dvor se mu ni vredno zdelo zategniti. Čez noč se ustavititi bi mu bilo nespametno, je vedela Lenka, ko ima samo še dobro uro časa do doma, s konji, ki niso videti pretegnjeni, pa komaj za kratek dir, čeprav se cesta pne.

„Kdo se je pa še pripeljal z njim?“

Mlada točajka je radovedno pritisknila glavo trdno na steklo okna, da je mogla tudi po strani nazaj pogledati. Aha! Slikar mojster Layer je skušal dvigniti iz voza malo, pa precej težko skrinjico. Ni mu hotelo uspeti. Ni bil več mlad. Odhitela mu je pomagat. Obasta jo igraje postavila v vežo. Lenka, čeprav rožnega obraza, je bila čvrsto zgrajena.

„Veš, se bom malo dlje pomudil pri vas. Obljubo sem prišel izpolnit, da kapelico na Brezjah poslikam. Saj veš, kako sva se zaobljubila. Jaz bom svojo obljubo izpolnil in če se svet podere. Ti pa—?“

Layer je obmolknil in čakal odgovora. Ljubencanka Lenka je pa malo po strani nagnila glavo, se žalostno in obenem nagajivo nasmehnila in zamolklo odgovorila: „Jaz tudi svojo. Pa čeprav na vašo podrtijo sveta, ki ga nič škoda ni, še luna pade.“

Lenka se je sama sebi od srca zazmejala, mojster pa z njo vred. Prav

takrat je vstopil Boštjan, ki je pred privezane konje zunaj postavil še trugo in vsul vanjo pest ovsa, da bosta raje stala.

„Pa ste kar dobre volje,“ je namesto pozdrava ogovoril vozar.

„Kaj ne bova, če se svet podira in luna vsak čas nanj pade, nama gre pa zadnja leta vse kakor po maslu. Pa bi nerada še umrla, posebno tale zares brhka Ljubencanka, ki še živeti ni začela. Ti rečem, kakor po maslu. Bi se pa ne smejala.“

„Po maslu, res! Samo neužitno žal-tavo je bilo tisto maslo. Vas bi bilo skoraj konec. Ta,“ pokazal je Lenko, „bo pa že prebolela, saj je še mlada.“

„Boštjan! Kaj naj prebolim?“ je planila točajka pokonci in od groze dvignila roke. Pa se je ta hip že sedla in tiho zaprosila: „Kaj si mar kaj od Klemena zvedel?“

„Nič, prav nič.“

„Kar tako v prazno nisi rekel.“

Layer, ki je upravičeno prav tako sodel kakor Lenka, je na skrivaj dregnil z nogo pod mizo Boštjana, češ naj kako omili za dekleta prebridek udarec.

„No, da bom odkrit. Kaj bom hodil okrog voglov.“ Natočili si je vina in ga počasi, kakor bi grede težke misli pretehtaval, izpil. Neslišno je postavil kozarec nazaj na mizo in spet spregovoril.

„Saj me oba poznata. Klemen me kar nič manj ne skrbi, kakor tebe, Lenka. Prav razumi in nič naj te ne zabol. Ti fanta vsak dan drugega lahko dobiš, morebiti se ti že ponujajo, jaz pa takega brata, kakor je bil Klemen, nikoli več ne bi. Vsi smo ga radi imeli, našega malega, našega desetega, najbolj pa mama. Bog jim daj večni mir in pokoj.“

Da bi Lenko vsaj malo potolažil, je Layer Boštjanovo besedo kar na najboljše obrnil in hitro vprašal:

„Si rekel, da bi takega brata, kakor je bil Klemen, nikoli več ne mogel dobiti. Ne mogel dobiti? Ne pa 'bom dobil'?“

„Sem rekel,“ je prikimal Boštjan.

„To se pravi, če še prav znam razumeti kratko povedamo gorenjsko besedo, da Klemenova smrt še ni pribita?“

„Kdo je pa to rekel?“ je skoraj vzrožil mladi Marka.

Lenka je opazila, da je razburjeni Boštjan tudi podoben očetu. Klemen je bil pa v smehu in jezi, kakor izrezan iz njega, iz nekdanjega ovčarja Marka.

„Kaj pa potlej govoriš,“ je skoraj žalostno pripomnil Layer.

„Neroden sem, pa me znam tako povedati, kakor bi rad.“

Spet si je natočil, pa samo srknil.

„Govori,“ je zategnil Layer. „Saj midva z Lenko sva bolj vajena neokretne besede kakor pa oglašene.“

„O, saj to je tisti zlomek,“ se je razvnel Boštjan, „ko ne znam prav povedati. Ali pa preveč naravnost govorim. Pa me ljudje raje marobe razumejo kakor pa prav, ko jim ne hodi prav, če bi me prav razumeli.“

Layer se je bistroumnemu nerodnemu ponavljanju besede 'prav' nasmejal in jo nalašč še sam uporabil: „Boštjan! To mama povej, če si od Klemena kaj novega zvedel, pa naj mama bo prav ali pa neprav.“

„Nič, čisto nič ne,“ je naglo odgovoril Boštjan. Na obrazu se mu je videlo, da ničesar ne prikriva, da ga pa tare velika skrb. „Klemen, naš Klemen. Kako ga nam manjka. Za delo in za vse. Ne vem, če bom zdržal. Oče z dneva v dan pešajo, stari Jože je umrl, za mladega hlapca pa ni denarja. So nas zadnjih dvajset let vojske, ki so se valile čez nas, pritisnile k tlom, kakor bi zoreče žito z najtežjim valjem povaljal.

s takim, pred katerega vprežeš par. Menda bom moral konje, čeprav sem navezan z dušo in telesom nanje, izpreči, če nočem zavoziti trdo prigarane domačije. Vsaj do takrat, da mi fantje dorastejo. Fuksa in Prama, par, ki mu ni para.“

Boštjan je spet skrnil požirek vina. Dasi je bila rebula sladka, se je nameril.

„Sem se nađejal, ko Napoljona uženejo in se dlje odpre, da spet zadihamo. Pa so stari avstrijski gospodarji vse prejšnje slabo s tlako vred nazaj vpeľjali, fronke, ki so nam jih Francozi v imenu svobode naložili, pa kar obdržali. Vsak dan trje nam gre. Ne vem, kaj bo?“

Boštjan je spil, plačal, vstal in šel. Ni bil dobre volje. Prej nasajene. Prav zato mu je Lenka izkazala prijaznost in stopila za njim na prag.

Zunaj se je mračilo. Boštjan je odvezal konje, prijel za vajeti in sedel na voz. Preden je počil z bičem in pognal, je pa še z resno umirjenim glasom povedal Lenki:

„Tisto naj te pa nikar nič ne skrbi. Kadar se vrne Klemen, bom že jaz uredil, da se bosta mogla vzeti. Pa lahko noč.“

„Lahko noč!“ je odzdravila Lenka s stisnjenim grlom.

„Hi!“

„Boštjan je počil in pognal v skoraj povsem jasen in dehteč majniški večer med Stolom in Triglavom. Res je do malega v enem samem diru privozil domov v Krnice.

Obotavlja se je Lenka odšla nazaj delat družino mojstru Layerju. Grede je skoraj glasno spregovorila njena misel. „Kadar se vrne Klemen,“ je rekel. To se pravi, da tudi drugi še upajo, ne samo ona, ki se je težko zaobljubila,

da se Klemen vrne. Nevede je stopila v kuhinjo in pogledala skozi okno proti Spodnjemu Otoku, če Klemen že gre po stezi, kakor je včasih imel navado prihajati. Pa se je spomnila in se je zadelala sama sebi malo prismojena. Nasmejana se je vrnila v hišo in prisledila k mojstru Layerju. Slikar je opazil nje spremenjeni obraz in se ni mogel zdržati, da bi ne vprašal:

„Deklica Alenka! Sicer to vem, da za soncem mora dež iti, za žalostjo v selje priti. Pri tebi se pa vreme kaj naglo izpreminja.“

„Če bo pa Klemen nazaj prišel in se bova lahko vzela.“

„Vidiš, tako je prav, objokani moj angelček. Rajši na svetlo misli, kakor da bi pa grizla v temo, ki te prej ali slej razje. Ti se samo trdno drži svoje zaobljube, pa bo še vse dobro. Sicer se bova pa še marsikaj pogovorila, preden jaz izpolnim svojo in poslikam kapelico Marije Pomagaj na Brezjah.“

Leopold Layer se je zapletel v pogovor z vozarji, ki so za tisto noč obstali pod Broscem. Razvnel se pa ni kakor včasih. So ga menda bridkost zaporila, brata Valentina žalostna, a nezaslužena usoda, in pa pričakovanje lastne smrti, preveč zresnili. Samo kdaj pa kdaj je rekel resno besedo. Medtem je ostro opazoval obraze, ki naj jih upodobi v množici pod sliko na svodu kapelice na Brezjah.

Zagovorili so se prav precej dolgo. Layer ta večer ni hotel nadlegovati mošenjskega gospoda župnika, učenega gospoda doktorja Ažbeta. Lenka mu je s sveže opranimi rjuhami iz doma tkanega platna pregrnila posteljo. Čeprav se mu vino ni nič poznalo, je kar padel in takoj zaspal. Pot — v zaporih se je skoraj odvadil hoditi — in gorenjski zrak sta ga prevzela. Bil je truden. Kaj bi ne bil. Saj je moral težko ob-

teženi voz svojega življenja speljati do vrha bolj strmega in bolj izovinkanega klanca, kakor je bil njega dni Brosc. V novejših časih so ga avtomobilom na ljubo, izravnali in razpotegnili, da pravzaprav ni več klanec, vsaj tak ne, ki naj bi poživiljal povest izpred naših dni, iz Napoleonovih časov.

Cesta mimo priljubljene krčme pod klanecem je povsem obmolknila. Tudi po navadi noč in dan nemirni vozarji v hlevu in na skednju niso utihnili. V hiši sami, pri Žabarju, je pa bilo tiho, kakor bi bili vsi pomrli. Še Janezek, ki je prejšnji teden vse moči prejkopal, se ni nič oglasil. Bolel ga je bil trebušček, pa ga mu je stara mama Franca s kamilicami pozdravila.

Točajka, Lončarjeva Lenka, se je pa celo v spanju smejala, čeprav se ji ni nič sanjalo. Samo legla je trdno prepričana, da se Klemen vrne.

Klemen, mjen Klemen! Angel varuh ga varje in ga tudi pripelje nazaj, kakor mladega Tobija v svetem pismu.

Petnajsto poglavje

POMOZH KERSHTENIKOV

Izza Brezij se je zaszvitelo. Zago-stoleli so drobni ptiči in kos je glasno, kakor ovčar jarcem na kljuko, zažvižgal vozarjem, da je treba oskrbeti konje. Zahrumela sta skedenj in konjak in prebudila vso hišo, ki se ji pa kar nič ni ljubilo vstati.

„Preden se konji najedo, bo že beli dan. Za tisti požirek žganja, ki bi ga hoteli vozarji na tešče zvrniti, naj pa malo počakajo. Saj sinoči niso šli okajeni ležat,“ si je rekla mati Franca, se obrnila in še malo podremala. Kako se je prileglo.

Pa jo je drozg, gnezdil je približno za streljaj daleč gori ob potoku, prišel

skoraj pred odprto okno žvižgajoče buditi:

„Stara, vstani, stara, vstani, stara, vstani!“

Franca se je vzdignila z mehke pernice, sedla, se pokrižala in najprej obudila dober namen, da bi vsak dihljaj njenega življenja zalegel tudi za večnost. „O Bog, kar bom jaz danes delala, naj bo tebi v čast in moji duši v zveličanje.“ Stopila je na tla, nataknila natikače — cokle so se ji zdele že malo težke — se površno oblekla in odšla v kuhinjo. Mimogrede je prisluhnila na vrata sobe mladih dveh. „Nič. Vse tiho.“ Zamahnila je z roko, stopila za seženj naprej in obstala pri vratih Lenkine podstrešnice. Vse tiho. „Pa se vendar ni dekliču kaj naredilo. Čudno bi ne bilo. Trpi kakor kamen na cesti. Meni bi se že davno zmešalo.“

Ni se mogla premagati, da bi ne bila, čeprav še nič naglušna, pritisnila ušesa tik na vrata: „Nič. Diha kakor še vsak dojenček ne tako spokojno. Da, da... Mirna vest. Saj te imam rada, da te skoraj mati ne more imeti bolj, obenem bi te pa najraje za ušesa stregla. Če bi tebe na svetu ne bilo, bi bil naš mladi prav gotovo Markov Klemen iz Krnic. Saj nič ne morem reči Janezu. Samo — s Klemenom, se mi zdi, bi se pa še vse bolje razumela. In pa Francka — Kaj pa hoče drugega! Boga naj zahvali, da je tako, kakor je.“

Mojster Layer je tudi še spal. Celo narahlo je smrčal. „Prav. Nič čuda, kar je prestal. Tudi veseljakar ne zna biti več. Samo modrost ga je še. Kaj vse iz človeka zna narediti zapor.“

Po hrastovih stopnicah je odšla spod v kuhinjo, odložila iz roke glavnike na mizo, odprla zadnja vrata in stopila na dvor. Na prvi pogled je videla, da je vse v redu. Zavila je še okrog vogala za konjak.

...in luč sveti v temi	65
Človek do Boga nekdanj in danes	66
Utrinki iz življenja	71
Moj prosti čas	72
Tako je molil Romano Guardini	75
Od vzhoda do zahoda	76
Strah in ljubezen	78
Podjetnik	83
V Rusiji je bila	84
Glas iz Rima	86
Skriti zaklad	88
Molitveni namen za februar	93
Drobne	94
Še ob čaju o šoli	94
Dan krsta	97
Mladinska anketa: TV	98
Očetov in materin god v družini	101
Knjige iz božjih rok	103
Quo vadis	106
Prvi ljubljanski škofje	111
Pravoslavni posvet na otoku Rodosu	115
Barve v liturgiji	116
Primorske vesti	117
Nove knjige	119
Od doma	120
Med nami v Argentini	122
Tri zaobljube	124

POVERJENIKI

Argentina:

Dužnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilijsa:

Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:

„Famillia“,
3116 Glass Ave.,
Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,
83 Victor Ave.,
Toronto,
Ontario

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Plščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki niso
mejljo (razen Uruguaya)
400 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir;

drugi
protivrednost dolarja.

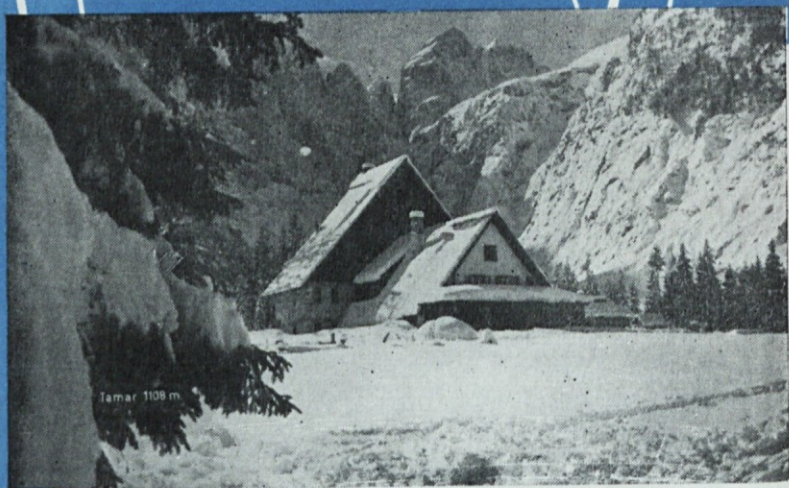

Zgoraj: Robbov vodnjak v Ljubljani, v
ozadju škofija in znamenita stolnica, sre-
dišče ljubljanske škofije, ki letos obhaja
500-letnico svojega obstoja.

Na drugi strani: S ceste na Vršič

Naslovna stran: Smučarske tekme v
Logatcu

Zadnja stran: V Sloveniji pozimi

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar),
urejujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Starc